

T.C.
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ ARKEOLOJİ
ANA BİLİM DALI

SELEUKEIA PIERIA DOĞU NEKROPOLÜ

Burçak ALTUNAY

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HATAY / 2008

**T.C.
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ ARKEOLOJİ
ANA BİLİM DALI**

SELEUKEIA PIERIA DOĞU NEKROPOLÜ

Burçak ALTUNAY

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Hatice PAMİR**

HATAY / 2008

MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Arkeoloji anabilim dalı öğrencisi Burçak ALTUNAY tarafından hazırlanan “Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü” başlıklı çalışma 17/10/2008 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı

(Başkan)

Yrd.Doç.Dr. Hatice PAMİR

Üye

Yrd.Doç.Dr. Mine TEMİZ

Üye

Yrd.Doç.Dr. Serpil Eroğlu

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof.Dr. Ertuğrul BALTACIOĞLU

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Doğu Akdeniz'in Antik dönemdeki en önemli liman kentlerinden biri olan Seleukeia Pieria, Paleolitik dönemden günümüze kadar yoğun ve aralıksız olarak iskân görmüştür. Özellikle de Antik dönemde en parlak dönemini yaşayan bu kent, dönemin arkeolojik belgelerini bünyesinde barındırmaktadır. Böylesine zengin arkeolojik bir mirasın henüz çok az bir kısmının gün ışığına çıkmış olması bile Hatay Arkeoloji Müzesinin malzeme açısından dünyanın en büyük müzelerinden biri olmasına yetmiştir.

Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü kısmen iyi korunmuş mezar anıtlarından oluşmuştur ve kullanılmış olduğu dönem ile ilgili önemli bilgiler vermektedir. Günümüzde sahip olduğumuz kişisel veya toplumsal tüm değerlere sahip çıkmak ne kadar önemliyse geçmişte de atalarımızın veya aynı toprak üzerinde yaşadığımız komşularımızın bize emanet ettiği bu değerlere sahip çıkmak da milli bir görev olmalıdır.

Yüksek Lisans tezimin konusunu oluşturan Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü'nde yapılan detaylı çalışma, bu kentin antik dönem ölü gömme geleneği, mezar yapım teknikleri ile bu mezarların tipolojisinin oluşturulup arkeolojik bilgilerin elde edilmesini sağlayacaktır.

Tez çalışmasında değerli katkıları bulunan mimar Sedat Biçer'e, arazi çalışmalarında bana yardımcı olan Mustafa Kemal Üniversitesi arkeoloji öğrencisi Hamdi Bereketoğlu'na, İnanç Yamaç'a, fotoğraf sanatçısı Servet Yılmaz'a, isimlerini sayamadığım Asi Nehri Deltası ve Asi Vadisi Arkeoloji Projesi yüzey araştırmalarında çalışan ve katkıda bulunan ekip üyelerine, bu tezin değerlendirilmesi sürecinde katkıda bulunan Yrd.Doç.Dr. Mine Temiz'e ve Yrd.Doç.Dr. Serpil Eroğlu'na teşekkürlerimi sunarım.

Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü adlı tez çalışmamın tüm yönleriyle ele alınıp incelenmesi sırasında, çalışmalarımı, büyük bir titizlikle denetleyen ve yardımlarını benden esirgemeyen danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Hatice Pamir'e teşekkürleri bir borç bilirim.

Burçak ALTUNAY
Antakya – 2008

SELEUKEIA PIERIA DOĞU NEKROPOLÜ

Yüksek Lisans Tezi, Burçak ALTUNAY

Arkeoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans

Danışman: Yrd.Doç.Dr. Hatice PAMİR

ÖZET

Antik kentlerden günümüze kadar ulaşan kalıntılar arasında nekropoller önemli bir yer tutar. Bundan dolayı Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü üzerindeki mezar anıtlarının değerlendirilmesi ve tüm yönleriyle incelenmesi, kente dair kapsamlı bilgilerin ortaya çıkarılması açısından önemlidir.

Çalışmanın birinci bölümü, giriş, çalışmanın amacı, yöntemi ve kapsamından oluşmaktadır.

Çalışmanın ikinci bölümünde Seleukeia Pieria'nın coğrafi konumu, tarihsel çerçevesi ve kentsel yerleşim kalıntıları tanımlanmaktadır. Böylece kent ile ilgili genel bir bilginin verilmesi sağlanmıştır.

Üçüncü bölümde, Seleukeia Pieria'nın Doğu Nekropolü ve bu nekropol üzerinde yer alan mezar tipleri anlatılmaktadır. Mezar tipleri kaya mezar odalarından, lahitlerden ve bunlara bağlı olarak kaya yüzeyine işlenmiş niş ve stellerden oluşmaktadır. Bu bölümde değerlendirilen tüm mezar anıtları bir tipolojik sınıflandırma içinde sistematize edilerek tüm yönleriyle tanımlanmıştır.

Dördüncü bölüm ise, ikinci ve üçüncü bölümde adı geçen arazi çalışmasını içermektedir. Arazi çalışması Doğu Nekropol alanı üzerinde gerçekleştirilmiş ve bu çalışma ile elde edilen çizimler, fotoğraflar ve tanımlamalar ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Son olarak karşılaştırma ve değerlendirmeler ile Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü'nün, çağdaşları ve farklı dönemlerdeki diğer mezar anıtlarıyla ilgili, benzer ve farklı yönleri değerlendirilmiştir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER

Seleukeia Pieria, Antiocheia, Nekropol, Doğu Nekropol, Kaya Mezar Odaları, Lahitler, Nişler ve Steller.

EAST NECROPOL OF THE SELEUKEIA PIERIA

Burçak ALTUNAY

Archaeology Department, Master of Science

Supervisor: Yrd.Doç.Dr. Hatice PAMİR

ABSTRACT

The most enduring extant buildings left from ancient cities are those of necropol sides. Therefore, it is important to esteem and analyse monumental graves standing on the east necropol across-the-board for attaining comprehensive information concerning the city.

The first chapter consists of introduction, aim, content and method of the studying.

The second chapter is intensified on the geographical and historical framework and the ruins of Seleukeia Pieria.

Explained in the third chapter is east necropol of the Seleukeia Pieria and burial typology and the types of the necropol. Burial types are consisting of rock-cut-tombs, sarcophagus and related to these carved niches and altars on the rocky surface. The monumental graves that considired in this part are entirely identified in a typhological system.

In the forth chapter, a research was made to complate the information according to the theory. This study was done on the East Necropol of Seleukeia Pieria. The result of the application is clearly explained and comments are done and suggestions are given on the data which are out.

KEY WORDS

Seleukeia Pieria, Antiocheia, Necropolis, East Necropol, Rock-cut-tombs, Sarcophagus, Niches and Altars.

SELEUKEIA PIERIA DOĞU NEKROPOLÜ

Burçak ALTUNAY

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
Önsöz	i
Özet ve Anahtar Sözcükler	ii
Abstract and Keywords	iii
İçindekiler	iv
Çizelgeler Listesi	vii
Levhalar Listesi	viii
Haritalar Listesi	xiv

BİRİNCİ KESİM

ARAŞTIRMA HAKKINDA AÇIKLAMALAR

1. GİRİŞ	1
1.1. Amaç	2
1.2. Yöntem	3
1.3. Kapsam	4

İKİNCİ KESİM

SELEUKEIA PIERIA'NIN MEKAN, ZAMAN SINIRI ve KENTSEL KALINTILARI

2. SELEUKEIA PIERIA	5
2.1. Coğrafi Konumu	5
2.2. Tarihsel Çerçevesi	6
2.3. Kentsel Yerleşim Kalıntıları ve Nekropol Alanları	10

ÜÇÜNCÜ KESİM
SELEUKEIA PIERIA DOĞU NEKROPOLÜ ve MEZAR ANITLARI

3. SELEUKEIA PIERIA DOĞU NEKROPOLÜ	13
3.1. Kaya Mezar Odaları	13
3.1.a. Cephe Düzenlemesi İçeren Kaya Mezar Odaları	15
3.1.b. Tek Odalı Kaya Mezar Odaları	16
3.1.c. İki Odalı Kaya Mezar Odaları	16
3.1.d. Tonozlu Giriş Mekanı Olan Kaya Mezar Odaları	17
3.1.e. Tavanı Düz Giriş Mekanı Olan Kaya Mezar Odaları	17
3.1.f. Dromoslu Kaya Mezar Odaları	18
3.1.g. Doğrudan Kapıyla Girilen Kaya Mezar Odaları	18
3.2. Lahitler	19
3.2.a. Biçimine Göre Lahitler	19
3.2.b. Yapıldığı Malzemeye Göre Lahitler	20
3.2.c. Kullanıldıkları Yere Göre Lahitler	21
3.2.d. Yazıtlı Lahitler	21
3.2.e. Bezemeli Lahitler	21
3.2.f. Bezemesiz, Sade (Düz) lahitler	22
3.2.g. Ana Kaya Üzerindeki Konumuna Göre Lahitler	22
3.3. Nişler	23
3.3.a. Kaya Mezar Odalarından Bağımsız Niş ve Stel Kompleksleri	24
3.3.b. Kaya Mezar Odalarının Dış Cephesinde Yeralan Niş ve Steller ..	24
3.3.c. Kaya Mezar Odalarının İçinde Yeralan Niş ve Steller	24
3.3.d. Lahitler Üzerinde Yeralan Niş ve Steller	25

DÖRDÜNCÜ KESİM
GENEL DEĞERLENDİRME

4. KARŞILAŞTIRMA ve SONUÇ	26
4.1. Karşılaştırma ve Değerlendirme	26
4.2. Sonuç	40

KATALOG	44
KAYNAKÇA	207

ÇİZELGE LİSTESİ

	Sayfa No
Çizelge 1. Kaya Mezar Odalarının Tipolojik Sınıflandırması	123
Çizelge 2. Lahitlerin Tipolojik Sınıflandırması	125
Çizelge 3. Niş ve Steller	127
Çizelge 4. Mezar Anıtları Grafiği	128

LEVHALAR LİSTESİ

	Sayfa No
Levha 1. Kaya Mezar Odası ve Birimlerinin Çizimi	130
Levha 2a. Lahitin Cephe Görünümüne Ait Çizim	131
b. Girlandlı Lahit Çizimi	131
c. Lahit Kapak Ayrıntısı	131
d. Lahit Plan Çizimi	131
e. Lahit Kesiti	131
Levha 3a. Doğu Nekropol 1 No'lu Mezar Odasının Cephe Resmi	132
b. Doğu Nekropol 1 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi	132
c. Doğu Nekropol 1 No'lu Mezar Odasının Kesit Çizimi	132
Levha 4a. Doğu Nekropol 2 No'lu Mezar Odasının Cephe Resmi	133
b. Doğu Nekropol 2 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi	133
c. Doğu Nekropol 2 No'lu Mezar Odasının Kesit Çizimi	133
Levha 5a. Doğu Nekropol 3 No'lu Mezar Odasının Cephe Resmi	134
b. Doğu Nekropol 3 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi	134
c. Doğu Nekropol 3 No'lu Mezar Odasının Keist Çizimi	134
Levha 6a. Doğu Nekropol 4 No'lu Mezar Odasının Cephe Resmi	135
b. Doğu Nekropol 5 No'lu Mezar Odasının Cephe Resmi	135
c. Doğu Nekropol 5 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi	135
d. Doğu Nekropol 5 No'lu Mezar Odasının Kesit Çizimi	135
Levha 7a. Doğu Nekropol 6 No'lu Mezar Odasının Cephe Resmi	136
b. Doğu Nekropol 6 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi	136
c. Doğu Nekropol 6 No'lu Mezar Odasının Kesit Çizimi	136
Levha 8a. Doğu Nekropol 8b No'lu Lahitin Cephe Resmi	137
b. Doğu Nekropol 8b No'lu Lahitin Kısa Kenar Resmi	137
Levha 9a. Doğu Nekropol 9 No'lu Lahitin Cephe Resmi	138
b. Doğu Nekropol 9 No'lu Lahitin Üstten Görünüşü	138
Levha 10a. Doğu Nekropol 10 No'lu Mezar Odasının Cephe Resmi	139
b. Doğu Nekropol 11 No'lu Khamasorion'un Üstten Görünüşü	139
Levha 11a. Doğu Nekropol 12 No'lu Lahitin Üstten Görünüşü	140
b. Doğu Nekropol 13 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	140

Levha 12a. Doğu Nekropol 14 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	141
b. Doğu Nekropol 15 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	141
Levha 13a. Doğu Nekropol 16 No’lu Lahitin Cephe Görünüşü	142
b. Doğu Nekropol 17 No’lu Lahitin Cephe Görünüşü	142
Levha 14a. Doğu Nekropol 18 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	143
b. Doğu Nekropol 18 No’lu Mezar Odasının Plan Çizimi	143
c. Doğu Nekropol 18 No’lu Mezar Odasının Kesit Çizimi	143
Levha 15a. Doğu Nekropol 19 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	144
b. Doğu Nekropol 20 No’lu Lahitin Cephe Görünüşü	144
Levha 16a. Doğu Nekropol 21 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü	145
b. Doğu Nekropol 21 No’lu Mezar Odasının Plan Çizimi	145
Levha 17a. Doğu Nekropol 22 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü	146
b. Doğu Nekropol 22 No’lu Mezar Odasının Plan Çizimi	146
c. Doğu Nekropol 22 No’lu Mezar Odasının Kesit Çizimi	146
Levha 18a. Doğu Nekropol 23 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü	147
b. Doğu Nekropol 23 No’lu Mezar Odasının Plan Çizimi	147
c. Doğu Nekropol 23 No’lu Mezar Odasının Kesit Çizimi	147
Levha 19a. Doğu Nekropol 24 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü	148
b. Doğu Nekropol 24 No’lu Mezar Odasının Plan Çizimi	148
Levha 20a. Doğu Nekropol 24 No’lu Mezar Odasının A’ Kesit Çizimi	149
b. Doğu Nekropol 24 No’lu Mezar Odasının B’ Kesit Çizimi	149
Levha 21a. Doğu Nekropol 25 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü	150
b. Doğu Nekropol 26 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü	150
Levha 22. Doğu Nekropol 26 No’lu Mezar Odasının Plan Çizimi	151
Levha 23a. Doğu Nekropol 26 No’lu Mezar Odasının A’ Kesit Çizimi	152
b. Doğu Nekropol 26 No’lu Mezar Odasının B’ Kesit Çizimi	152
Levha 24a. Doğu Nekropol 27 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü	153
b. Doğu Nekropol 28 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü	153
c. Doğu Nekropol 28 No’lu Mezar Odasının A’ Kesit Çizimi	153
d. Doğu Nekropol 28 No’lu Mezar Odasının B’ Kesit Çizimi	153
Levha 25a. Doğu Nekropol 29 No’lu Lahit Resmi	154
b. Doğu Nekropol 30 No’lu Lahit Resmi	154

Levha 26a. Doğu Nekropol 32 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü	155
b. Doğu Nekropol 32 No’lu Mezar Odasının A’ Kesit Çizimi	155
c. Doğu Nekropol 32 No’lu Mezar Odasının B’ Kesit Çizimi	155
Levha 27a. Doğu Nekropol 33 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü	156
b. Doğu Nekropol 33 No’lu Mezar Odasının Plan Çizimi	156
Levha 28a. Doğu Nekropol 36 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	157
b. Doğu Nekropol 37 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	157
Levha 29a. Doğu Nekropol 38 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü	158
b. Doğu Nekropol 38 No’lu Mezar Odasının Taslak Çizimi	158
Levha 30a. Doğu Nekropol 39 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	159
b. Doğu Nekropol 39 No’lu Lahitin Kısa Kenar Görünümü	159
Levha 31a. Doğu Nekropol 40 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	160
b. Doğu Nekropol 41 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	160
Levha 32a. Doğu Nekropol 42 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	161
b. Doğu Nekropol 43 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	161
Levha 33a. Doğu Nekropol 44 No’lu Lahit Görünümü	162
b. Doğu Nekropol 45 No’lu Lahit Görünümü	162
Levha 34a. Doğu Nekropol 46 No’lu Lahitin Üstten Görünümü	163
b. Doğu Nekropol 48 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	163
Levha 35a. Doğu Nekropol 49 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	164
b. Doğu Nekropol 50 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	164
Levha 36a. Doğu Nekropol 51 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	165
b. Doğu Nekropol 51 No’lu Lahitin Yandan Görünümü	165
Levha 37a. Doğu Nekropol 53 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	166
b. Doğu Nekropol 54 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	166
Levha 38a. Doğu Nekropol 55 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	167
b. Doğu Nekropol 56 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	167
Levha 39a. Doğu Nekropol 57 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	168
b. Doğu Nekropol 58 No’lu Lahitin Üstten Görünümü	168
Levha 40a. Doğu Nekropol 59 No’lu Lahitin Üstten Görünümü	169
b. Doğu Nekropol 60 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	169

Levha 41a. Doğu Nekropol 61 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	170
b. Doğu Nekropol 63 No’lu Lahitin Üstten Görünümü	170
Levha 42a. Doğu Nekropol 63 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	171
b. Doğu Nekropol 64 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	171
Levha 43a. Doğu Nekropol 65 No’lu Nişin Cephe Görünümü	172
b. Doğu Nekropol 66 Mezar Odasının Cephe Görünümü	172
Levha 44a. Doğu Nekropol 67 Mezar Odasının Cephe Görünümü	173
b. Doğu Nekropol 72 No’lu Lahitin Üstten Görünümü	173
Levha 45a. Doğu Nekropol 72 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	174
b. Doğu Nekropol 73 No’lu Lahitin Üstten Görünümü	174
Levha 46a. Doğu Nekropol 74 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	175
b. Doğu Nekropol 75 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	175
Levha 47. Doğu Nekropol 75 No’lu Mezar Odasının Plan Çizimi	176
Levha 48a. Doğu Nekropol 75 No’lu Mezar Odasının A’ Kesiti	177
b. Doğu Nekropol 75 No’lu Mezar Odasının B’ Kesiti	177
Levha 49a. Doğu Nekropol 76 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	178
b. Doğu Nekropol 76 No’lu Mezar Odasının Plan Çizimi	178
c. Doğu Nekropol 76 No’lu Mezar Odasının A’ Kesiti	178
Levha 50a. Doğu Nekropol 77 No’lu Lahitin Kısa Kenar Görünümü	179
b. Doğu Nekropol 78 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	179
Levha 51a Doğu Nekropol 79 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	180
b. Doğu Nekropol 80 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	180
Levha 52a. Doğu Nekropol 81 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	181
b. Doğu Nekropol 81 No’lu Mezar Odasının Plan Çizimi	181
c. Doğu Nekropol 81 No’lu Mezar Odasının A’ Kesiti	181
Levha 53a. Doğu Nekropol 82 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	182
b. Doğu Nekropol 82 No’lu Mezar Odasının Plan Çizimi	182
c. Doğu Nekropol 82 No’lu Mezar Odasının A’ Kesiti	182
Levha 54a. Doğu Nekropol 83 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	183
b. Doğu Nekropol 83 No’lu Mezar Odasının Plan Çizimi	183
Levha 55a. Doğu Nekropol 83 No’lu Mezar Odasının A’ Kesiti	184
b. Doğu Nekropol 84 No’lu Lahitin Cephe Görünümü	184

Levha 56a. Doğu Nekropol 85 No'lu Nişin Cephe Görünümü	185
b. Doğu Nekropol 86 No'lu Lahitin Cephe Görünümü	185
Levha 57a. Doğu Nekropol 87 No'lu Lahitin Cephe Görünümü	186
b. Doğu Nekropol 88 No'lu Lahitin Üstten Görünümü	186
Levha 58a. Doğu Nekropol 89 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	187
b. Doğu Nekropol 90 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	187
Levha 59a. Doğu Nekropol 91 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	188
b. Doğu Nekropol 91 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi	188
Levha 60a. Doğu Nekropol 91 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti	189
b. Doğu Nekropol 91 No'lu Mezar Odasının B' Kesiti	189
Levha 61a. Doğu Nekropol 92 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	190
b. Doğu Nekropol 92 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi	190
Levha 62a. Doğu Nekropol 94 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	191
b. Doğu Nekropol 95 No'lu Lahitin Cephe Görünümü	191
Levha 63a. Doğu Nekropol 96 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	192
b. Doğu Nekropol 96 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi	192
c. Doğu Nekropol 96 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti	192
Levha 64a. Doğu Nekropol 97 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	193
b. Doğu Nekropol 97 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi	193
c. Doğu Nekropol 97 No'lu Mezar Odasının Kesit Çizimi	193
Levha 65a. Doğu Nekropol 98 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	194
b. Doğu Nekropol 98 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi	194
Levha 66a. Doğu Nekropol 99 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	195
b. Doğu Nekropol 99 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi	195
Levha 67a. Doğu Nekropol 100 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti	196
b. Doğu Nekropol 100 No'lu Mezar Odasının B' Kesiti	196
Levha 68a. Doğu Nekropol 100 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	197
b. Doğu Nekropol 100 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi	197
c. Doğu Nekropol 100 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti	197
Levha 69a. Doğu Nekropol 101 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	198
b. Doğu Nekropol 102 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	198

Levha 70a. Doğu Nekropol 103 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	199
b. Doğu Nekropol 103 No’lu Mezar Odasının Plan Çizimi	199
c. Doğu Nekropol 103 No’lu Mezar Odasının A’ Kesiti	199
Levha 71a. Doğu Nekropol 105 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	200
b. Doğu Nekropol 106 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	200
c. Doğu Nekropol 106 No’lu Mezar Odasının Plan Çizimi	200
d. Doğu Nekropol 106 No’lu Mezar Odasının A’ Kesiti	200
Levha 72a. Doğu Nekropol 107 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	201
b. Doğu Nekropol 108 No’lu Mezar Odasının Cephe Görünümü	201
c. Doğu Nekropol 108 No’lu Mezar Odasının Plan Çizimi	201
d. Doğu Nekropol 108 No’lu Mezar Odasının A’ Kesiti	201
Levha 73. Doğu Nekropol 110 No’lu Mezar Odasının İç Görünümü	202

* Resimler Asi Deltası Yüzey Araştırması Projesinden alınmıştır.

* Çizimler Burçak ALTUNAY tarafından yapılmıştır.

HARİTALAR LİSTESİ

	Sayfa No
Harita 1. Seleukeia Pieria'nın Coğrafi Konum Haritası (Asi Deltası Yüzey Araştırması Arşivi)	204
Harita 2. Seleukeia Pieria Topografik Haritası (Asi Deltası Yüzey Araştırması, 2005/2006)	205
Harita 3. Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü Haritası (Haritada belirtilmiş mezar anıtları, GPS ölçümleri alınarak, Burçak ALTUNAY tarafından yerleştirilmiştir).....	206

BİRİNCİ KESİM

ARAŞTIRMA HAKKINDA AÇIKLAMALAR

1. GİRİŞ

Seleukeia Pieria Türkiye'nin güneydoğu sahilinin sonlandığı Akdeniz'in antik dönemdeki en önemli liman kentlerinden biridir. Jeopolitik konumu, iklimsel özelliği ve buna bağlı olarak yaşam için elverişli alanlara sahip olması nedeniyle kent, çağlar boyunca insanlığın hakim olmak istediği en önemli merkezlerden biri olmuştur. Seleukeia Pieria liman kentinin Helenistik dönemde bir ticaret merkezi olarak kurulması, buranın ekonomik, sosyal ve kültürel yönden zenginleşmesini sağlamıştır. Bu zenginlik mimariye, teknolojiye ve sanata yansımıştır. Sosyal ve kültürel yapının gelişmiş olması düzenli bir imar politikasının oluşmasını sağlamış ve böylece düzenli bir şehir planı ortaya çıkmıştır.

Antik Kentlerin kuruluşunda önemli bir yere sahip olan klasik mimari öğeler Seleukeia Pieria'da da nitelikli bir anlayışla inşa edilmiştir. Bu öğeler, başlıca tapınak, şehir kapısı, agora, su yolları, hamamlar, tiyatro, çeşmeler, akropol ve nekropol gibi birimlerden oluşmaktadır.

Antik dönemde, kişiye hayattayken duyulan saygı öldükten sonra da devam etmiş ve bunun sonucu olarak Nekropol alanları oluşmuştur. Nekropol Yunanca Nekros: Ölü, Polis: Şehir, kelimelerinden oluşan ve ölüler şehri anlamına gelen bir sözcüktür.¹ Nekropol, Yunan şehircilik anlayışında kentin dışında yer alan bir mezarlık alanıdır.² Antik dönemde ölümden sonra da yaşamın devam ettiğine inanılmış ve ölüler için eve benzer bir mezar yapma geleneği başlamıştır. Mezar yapıları kişinin statüsüne veya isteğine göre şekillenmiş, bazen anıtsallaştırılmış, bazen de daha sade bir formda düzenlenmiştir. Bu mezarlar kentin dışındaki nekropol alanlarında jeomorfolojik yapıya bağlı olarak bazen "lahit" bazen "kaya mezar odası" ve bazen de her ikisinin bir arada bulunduğu yapılar olarak ölü konutları şeklinde düzenlenmiştir. Bunların örneklerine Seleukeia Pieria'da yer alan

¹ Saltuk, 1993: 125.

² Akarca, 1998: 28.

“Doğu”, “Batı” ve “Mağaracık” nekropollerinde rastlanılmaktadır. Bu üç nekropol alanı mimari, teknik, işçilik ve bezeme gibi konularda, genel olarak birbirine benzer mezar anıtları içermektedir. Ancak Doğu Nekropolü daha yoğun olarak kullanıldığından sayıca daha çok mezar anıtı içermektedir. Bu durum istatistiki bilgi verme ve tipoloji oluşturmada büyük bir önem arz etmektedir. Tipolojik sınıflandırma ile teknik, mimari ve sanatsal farklılıkları ortaya çıkarmak mümkün olacağından bu sınıflandırmaya olanak verecek en iyi yer olan doğu nekropol tez konusu olarak tercih edilmiştir.

1. 1. Amaç

Arkeolojik sit alanlarında, nekropollerde, özellikle kayaya işlenmiş mezar anıtları daha az tahribata uğradığından, günümüze kadar sağlam bir şekilde ulaşmıştır. Nekropollerdeki mezar anıtları, kaya mezar odaları, lahitler, niş ve stellerden oluşmaktadır. Nekropol çalışmaları, o kentte bulunan halkın yaşayışını, sosyo-kültürel özelliklerini, dini inanışlarını ve buna bağlı olarak sanatsal ve kültürel anlamda ulaşmış olduğu seviyenin belirlenmesinde büyük bir önem taşımaktadır.

Doğu Akdeniz’in Antik dönemdeki en önemli liman kentlerinden biri olan Seleukeia Pieria, Paleolitik dönemden günümüze kadar yoğun olarak iskân görmüştür. Özellikle de Helenistik ve Roma dönemlerinde en parlak dönemini yaşayan kent, dönemin arkeolojik ve kültür tarihine ait belgeleri bünyesinde barındırmaktadır. Kentin önemli nekropol alanlarından biri olan “Doğu Nekropol” alanı üzerinde yapılacak detaylı bir çalışma, bu kentin antik dönem ölü gömme geleneğini, mezar yapım tekniklerini ve bu mezarların tipolojisini oluşturup arkeolojik bilgilerin elde edilmesini sağlayacaktır.

Bu anlamda “Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü” adlı tez çalışması mezar anıtlarını bir tipolojik sınıflandırma içinde ayrıntılı olarak tanımlayarak yukarıda sözü geçen bilgilerin elde edilmesini amaçlamaktadır.

1. 2. Yöntem

Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü adlı tez çalışması oluşturulmaya başlanırken öncelikle arkeoloji enstitüleri ve ihtisas kütüphanelerinde literatür çalışması yapılmış ve elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Kütüphane literatür çalışmaları Berlin'deki Alman Arkeoloji Enstitüsünde, İstanbul Alman Arkeoloji Enstitüsünde, Fransız Anadolu Araştırmaları Kütüphanesinde, Yüksek Öğretim Kurumu ve Milli Kütüphanelerinde gerçekleştirilmiştir. Kütüphane çalışmalarının yanında, arazi çalışmaları da gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar Mustafa Kemal Üniversitesi Bilimsel Araştırma Fonu desteğiyle sağlanmıştır.

Doğu Nekropol çalışmalarında halen mevcut olan Asi Deltası Yüzeysel Araştırması (ODAP) topografik haritası kullanılmış; nekropolde yer alan mezar anıtları, GPS ölçümleri ile alınan koordinatlara göre bu harita üzerine yerleştirilmiştir. Bunun için bütün kaya mezar odaları, lahit ve nişler tek tek yerinde incelenerek belirli noktalardan GPS ölçümleri alınmıştır.

GPS ölçümleri alınan anıtların tipoloji oluşturan ve arazi şartları içinde çizilmesi mümkün olan örneklerin çizimleri gerçekleştirilmiş ve fotoğrafları çekilmiştir. Çalışmalar sonucunda elde edilen veriler çizim ve fotoğraflama programları (Adobe Photoshop, Adobe Illustrator ve Archicad) kullanılarak sayısal ortama aktarılmıştır.

Bir katalog çalışması yapılmış, çizilen ve fotoğrafı çekilen tüm anıtların biçim, işlev, malzeme, teknik ve bezeme özellikleri tanımlanarak bir tipoloji oluşturulmuştur.

Tüm bu çalışmalar sonucunda elde edilen veriler değerlendirilerek, benzerlik ve farklılık bakımından, diğer kaya mezar anıtlarıyla karşılaştırılmışlardır. Veriler sayısal hale dönüştürülerek grafik ve tablolar oluşturulmuş; tipolojik ve istatistiksel sonuçlar elde edilmiştir.

1. 3. Kapsam

“Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü” adlı yüksek lisans tezi, Helenistik ve Roma dönemi içinde kullanım görmüş bir mezarlık alanı olan Doğu Nekropol’deki mezar anıtlarını kapsamaktadır.

Doğu Nekropol alanı kentin doğusunda, şehir surlarının dışında, kentin Antiokheia kapısının ve bugünkü KapısuYu köyüne giden yolun kuzey ve güney yanındaki kayalık yamaç boyunca uzanmaktadır. Doğu Nekropolü’nün doğusundan uzanan LimsuYu dere yatağı, Mağaracık Nekropolü ile Doğu Nekropolü birbirinden ayırmaktadır. Doğu Nekropol çok geniş bir alanda yayılım göstermekte olup, bu çalışmada mezar anıtlarının yoğunluk ve çeşitlilik gösterdiği Antiokheia kapısının kuzey yanında uzanan kaya mezar odaları, lahitler, niş ve steller çalışma kapsamında değerlendirilmiştir.

Hatay Arkeoloji Müzesi’nde de Seleukeia Pieria’dan çıkmış lahitler ve mezar stelleri bulunmaktadır. Ancak bu lahit ve stellerin hangi nekropolden çıkmış oldukları belli değildir. In-situ olmayan bu lahit ve mezar stelleri çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır.

İKİNCİ KESİM
SELEUKEIA PIERIA’NIN MEKAN, ZAMAN SINIRI ve KENTSEL
KALINTILARI

2. SELEUKEIA PIERIA

Bu bölümde Seleukeia Pieria’nın coğrafi konumu, tarihsel çerçevesi, kentsel yerleşim kalıntıları ve nekropol alanları değerlendirilerek Seleukeia kenti ile ilgili genel bir bilgi verilmiştir.

2.1. Coğrafi Konumu

Türkiye’nin güneyinde, Hatay ili Samandağ ilçesi sınırları içinde bulunan Seleukeia Pieria, Akdeniz sahillerinin sonlandığı bir coğrafyada, Samandağ körfezinin kuzey ucunda bulunmaktadır (Harita 1).³

Günümüzdeki konumu itibarıyla antik şehir, Musa Dağı’nın güney yamaçları üzerinde⁴, en yüksek 420 m. noktasından itibaren kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda, kademeli teraslar halinde güneye, denize doğru 70 m. kotuna kadar inmektedir. Kuzey, doğu ve batı yanlarda kayaç tepe, dik yamaçlara sahip doğal sel yatakları olan derin vadilerle çevrenmekte, güneyde ise 70 m. yüksekliğe sahip dik yükselen kayaç yüzey ile ova düzlüğünden keskin bir şekilde ayrılmaktadır. Teraslar halindeki bu tepelik alan güneydoğuda Liman Kapısı (Bab el-Mina) veya Antiokheia Kapısı ile ovaya açılmaktadır. Güneyinde ise dik yükselen kayalık yüzeye işlenmiş merdivenler, düzlük alanda kurulmuş aşağı bölüm ile teraslar üzerindeki yukarı bölümü birbirine bağlamaktadır. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda dar bir şekilde uzanan tepelik alan ile düzlük alanı kesen çıplak kayaç yüzeye sahip bu dik yükselti, yukarı bölüm/yerleşim ile bazı yerlerde yamaçlar halinde düzlük kesime karışmaktadır.⁵

³ Pamir, 2006: 105.

⁴ Chesney ve diğ. 1969: 430.

⁵ Pamir, 2006: 107.

Kent, Asi Nehri'nin ağzından yaklaşık 7.5 km. kuzeyde bulunmaktadır. Güneyinde Lübnan ve Anti Lübnan Dağları'ndan başlayıp kıyıya paralel uzanan kesintisiz dağ silsilesinin güneydoğusunda 1729 m. yüksekliğinde antik kaynaklarda Casius, Hitit kaynaklarında Hazzi olarak bilinen Kel Dağ bulunmaktadır (Harita 1).⁶

Şehrin yamaçlarına yerleştiği dağ, Strabon ve Plinius'da Pieria, Polybus'da Corypheaum olarak geçmektedir. Polybus'a göre, Seleukeia Pieria Corypheaum (Musa Dağı) dağının güney yamaçlarında uzanmaktadır (Harita 1).⁷

2.2. Tarihsel Çerçevesi

Doğu Akdeniz Bölgesi gerek jeopolitik konumu gerek uygun iklimsel koşulları ve buna bağlı olarak verimli topraklara sahip olması nedeniyle insan topluluklarınca Paleolitik çağlardan günümüze değin aralıksız ve yoğun bir şekilde iskân görmüştür. Doğu Akdeniz Bölgesinde, ticaret, savaş, ekonomik faaliyet ve doğal afetler gibi nedenlerden dolayı aynı coğrafi bölge içinde, aynı veya farklı dönemlerde, farklı alanlarda yeni yerleşim birimleri oluşturulmuştur.

Seleukeia Pieria, Helenistik dönemde kurulmuş bir şehirdir; ancak bulunduğu coğrafyanın yaşam için elverişli koşullar sunması ile bölgedeki yerleşim Paleolitik döneme kadar uzanmaktadır. Mağaracık, Üç Ağızlı, Barutlu, Tıkalı ve Merdivenli gibi Orta Paleolitikte dahi iskan görmüş mağara yerleşimleri ve bu mağaralarda bulunan taş aletler, ikiyüzlü taş baltalar, bu arkeolojik bilginin en önemli kanıtlarıdır.⁸

Doğu Akdeniz dünyasında önemli bir yere sahip olan Seleukeia Pieria, kendisiyle aynı coğrafi bölgede yer alan ve çağdaşı Antiokheia ile ticari, sosyal ve kültürel ilişkiler içinde bulunmuştur. Ayrıca Al-Mina ile Tell Tainat, Sabuniye ile Tell Atchana gibi çağdaş yerleşimler de kendi aralarında Asi nehri yoluyla ticari ve kültürel ilişkilerde bulunmuşlardır.⁹

⁶ Seleukeia Pieria Antik Kenti doktora tezi olarak ilk kez Hatice Pamir tarafından çalışılmıştır. Kentin ayrıntılı tarihi-coğrafi konumu bu doktora tezinde yer aldığından tez ana kaynak olarak gösterilmiştir. Pamir, 2001: 19; Cimok, 1980: 60.

⁷ Pamir, 2001: 70.

⁸ Kansu, 1945: 293-298; Şenyürek – E. Bostancı, 1958: 147-156; Şenyürek, 1961: 149-161; Bostancı, 1968: 51-60; Yalçınkaya, ve diğ., 1999: 164-166.

⁹ Woolley, 1937, 1938; Pamir, 2002; 2005; 2006.

Yapılan arkeolojik araştırmalar sonucu elde edilen verilere göre Seleukeia Pieria'nın kuzey ucunda yer alan Asi Deltası'nda yerleşim izleri Paleolitik dönemden başlar, Kalkolitik, Tunç ve Demir ağlardan İslami döneme kadar devam eder.¹⁰

Doğunun zenginliğini batı dünyasının şemsiyesi altında birleştirme düşüncesi ile Büyük İskender, M.. 333'te İssos Ovası'nda (Payas-İskenderun)¹¹ ve M.. 331/30 Gavgamela'daki (Erbil Yakınlarında) savaşlardan sonra Yunanistan, Anadolu ve Yakındoğu'da İran'ı kapsayan bir imparatorluk kurmuştur.¹² İskender ordusu ile kamp kurduğu ve fethettiği stratejik ve ticari potansiyel bakımından önemli yerlerde siyasi ve ideolojik amaçlı kendi adını taşıyan kentler kurmuştur.¹³

Büyük İskender'in M.. 323'de ölümünden sonra topraklarının ve imparatorluğunun yönetimi, generalleri olan Antigonos ile Seleukos I. Nikator arasında Yakındoğu topraklarında iktidar mücadelesi ve savaşlar ile paylaşılmıştır.¹⁴ Bu iki kumandanın M.. 301 yılı Ağustos ayında İpsus'da (Puhut yöresinde bir düzlük) yaptıkları savaş Antigonos'un mağlubiyeti ile sonuçlanmıştır. Böylece Suriye ve Mezopotamya Seleukos yönetimine geçmiştir.¹⁵

Seleukos I. Nikator İskender'in ölümünün ardından kendi adını verdiği Seleukos Hanedanlığını kurmuş ve M.. III. yüzyıl boyunca, batıda Sardis'ten, doğuda Samarkand'a kadar uzanan bölgede etkili olmuştur. Helenistik dönem boyunca Antiokheia ad Orontes, Seleukeia Pieria, Apamea (Syria) ve Laodeicia Ad Mare (Syria)'yi içeren bu bölge "Seleukis" veya "krallığın kalbi" olarak adlandırılmıştır.¹⁶ Seleukos I. Nikator ile Antigonos arasında yapılan İpsus savaşı sırasında Seleukos'un yönetim merkezi Tigris (Dicle) kenarındaki Seleukeia'dır. Antigonos'un yönetim merkezi ise Antakya'nın 8 km. kadar kuzeyindeki Antigoneia isimli bir kenttir.¹⁷

İpsus savaşından sonra Antigonos'un yenilmesiyle Mezopotamya'dan Akdeniz'e kadar uzanan çok geniş bir bölgenin kontrol altında tutulmasının getirdiği

¹⁰ Pamir, 2005: 70

¹¹ Downey, 1961: 54.

¹² Pamir, 2001: 46.

¹³ Mansel, 1995: 455.

¹⁴ Downey, 1962: 9.

¹⁵ Downey, 1961: 56.

¹⁶ Pamir, 2005: 74.

¹⁷ Demir, 1996: 23.

zorunluluk ve Dicle kıyısındaki Seleukeia'nın, yeri bakımından çok içerlerde olması nedeniyle krallığın yönetim merkezi olarak kalması imkansız hale gelmiştir. Bu durum Seleukos'un krallık merkezini daha batıya taşımasına ve daha uygun bir yerde yeni bir başkent kurmasına neden olmuştur. Bu amaçla Seleukeia Pieria'nın bulunduğu yer, topografyası, deniz ulaşımına açık oluğu, zapt edilmesi zor bir akropole sahip olması nedeniyle uygun bir yer olarak görülmüş ve M.. 300 yılı Nisan ayında Seleukeia Pieria başkent olarak kurulmuřtur¹⁸ ve şehir, kurucusunun adını almıştır.¹⁹ Böylece krallığın merkezi Tigris kenarındaki Seleukeia'dan deniz kenarındaki Seleukeia'ya taşınmıştır.

Mısır'ın Kuzeybatı Levant'a olan ilgisi, Antiochos II döneminde Seleukis bölgesinin işgaline yol açmış, M.. 246-220/19 yılları arasında Mısır donanması Seleukeia Pieria'da kalmıştır.²⁰

M.. 83-69 yılları arasında ise Seleukos Krallığına ait Antiokheia ve Seleukeia Pieria, Pontus Kralı Tigranes'in işgaline uğramıştır.²¹ Seleukos krallığı M.. I. yüzyılda hanedanlığın karışık yapısı ve krallığın zayıflığı sonucunda son Seleukos Kralları Phillip II Barypous ve son aylarında Antiochus XIII Asiaticus'un kral olduğu M.. 65/64 yıllarında sona ermiştir.²² Bundan sonra Romalı general/komutan Pompeius, Seleukid Krallığı'nı "Suriye Eyaleti" adı ile Roma egemenliği altına almıştır.²³ M.. 64'te Roma'nın hakimiyetine girdiği sırada Seleukid Krallığı Kilikya Pedias (Çukurova Bölgesi), Suriye ve Lübnan'dan oluşmaktadır. Seleukis bölgesinin "Suriye Eyaleti" adı altında Roma hakimiyetine girmesinden sonra, bölgenin siyasal yapısı ve Roma'daki karışıklıklara bağlı olarak yaklaşık 35 yıl kaos dönemi yaşamıştır. Bu dönemde Kuzeybatı Levant, M.. 40-39 yıllarında Partların işgaline uğramıştır.²⁴

M.S. II. yüzyılda Seleukeia Pieria, Doğu Akdeniz'in en önemli iki limanından biri olmuştur. Roma'ya gidecek mallar öncelikle Suriye ve Mezopotamya'daki Roma vilayetlerinden Seleukeia Pieria'ya nakledilmiştir. Böylece Seleukeia Pieria, Roma

¹⁸ Downey, 1961: 57; Dussaud ve diğ. 1931, 64.

¹⁹ Bartlett, 1851: 66.

²⁰ Pamir, 2001: 49.

²¹ A.g.y.

²² A.g.e.: 50.

²³ A.g.y.

²⁴ A.g.y.

donanmasının Kuzey Levant'tan Roma'ya kadar uzanan deniz ticareti güzergahını kontrol eden en önemli bir askeri deniz üssü olmuştur.²⁵

Kuzeybatı Levant, M.Ö. 64 yılından M.S. 395 yılına kadar Roma İmparatorluğunun, M.S. 395-641 yılları arasında ise Doğu Roma ve daha sonra da Bizans İmparatorluğu'nun Suriye Eyaleti adı altında Romalı ve Bizanslı valiler tarafından yönetilmiştir. Kuzeybatı Levant'ın ve Suriye'nin merkezi olan Antiokheia, liman kenti Seleukeia Pieria ile birlikte, başta buğday ve tahıllar olmak üzere tarımsal zenginliklerin ve uzak bölgelerden gelen ticaret mallarının Suriye'nin iç bölgelerine, yukarı Mezopotamya, İran ve daha doğuya dağıtıldığı, ticaretin yönlendirildiği bir yönetim merkezi olmuştur.²⁶

Ticaret yollarının kesiştiği nokta üzerinde oluşu ve kara-deniz ticaret trafiğini yönetebilecek konumda olması ve tarımsal zenginlikleri ve doğal güzellikleri nedeniyle Romalı tüccarlar Antiokheia'da yerleşmişlerdir. Antiokheia'nın yakınındaki Seleukeia Pieria ise Suriye ve Yukarı Mezopotamya-Roma bağlantısında Doğu Akdeniz'in önemli bir limanı olmuştur. Roma'nın bu bölgelerle deniz bağlantısı Seleukeia Pieria üzerinden gerçekleştirilmiştir. Böylece Doğu Akdeniz'in güneyinde İskenderiye, kuzeyinde Seleukeia Pieria, Roma imparatorluğunun kilit limanları haline gelmişlerdir. Kervan yolları ile Asya içlerine ve Pers körfezinden Hindistan'a kadar uzanan ticaret ağının Akdeniz'e ulaştığı nokta Seleukeia Pieria limanı olmuştur.²⁷

Seleukeia Pieria, antik kayıtların verdiği bilgilere göre M.S. 526 ve 528'deki deprem ile yerle bir olmuş ve sonrasında tarihi kayıtlardan yok olmuştur.²⁸ Bu depremlerden sonra Seleukeia Pieria şehri ve limanı ile ilgili hiçbir tarihsel kayıt mevcut değildir.²⁹ Kentsel yerleşimin sonlandığı bu süreçte, Asi deltasının güneyinde yer alan Al-Mina'nın bu dönemlerden 20. yüzyılın başlarına kadar Asi Deltası'nın limanı işlevini üstlendiği arkeolojik verilerden anlaşılmaktadır.³⁰ Seleukeia Pieria ise tarımsal amaçlı kullanılan bir alan olarak yerleşim görmüştür.

²⁵ Pamir, 2005: 74.

²⁶ Pamir, 2001: 50.

²⁷ A.g.e.: 51.

²⁸ Pamir, 2005: 74; Haddad, 1949: 2.

²⁹ Pamir, 2005: 75.

³⁰ Woolley, 1937, 1938; Pamir, 2002; 2005; 2006.

2.3. Seleukeia Pieria Kentsel Yerleşim Kalıntıları ve Nekropol Alanları

Seleukeia Pieria’da 1937-1939 yılları arasında gerçekleştirilen kazı raporları,³¹ 1998 yılından bu yana devam eden arkeolojik yüzey araştırması ve H. Pamir’in kenti bütün kalıntıları ile ele alan doktora çalışması sonuçlarına göre³² kentin mimari kalıntıları evler, Dor Tapınağı, İç ve Dış liman, Granarium veya Horrea, Vespasianus-Titus Tüneli, şehir surları, agora, tiyatro ve nekropol alanlarından oluşmaktadır.

Seleukeia Pieria’da 1937-1939 yılları arasında yapılan deneme amaçlı sondaj kazıları, şehrin batı tarafındaki yamaçlarda, Yukarı Şehirde ve Aşağı Şehirde evlerin varlığını açığa çıkarmıştır. M.S. II.-III. yüzyılları arasına tarihlenen bu evlere ait mozaiklerde geometrik desenler, mitolojik öyküler içeren sahneler yer almaktadır.³³ Antik kentten günümüze kalıntıları ulaşan ve tanımlanabilen Dor Tapınağı, Yukarı Şehrin batısında, körfeze, denize, ovaya ve Kel Dağ’a hakim bir konumda, adeta Kel Dağ ile karşı karşıya bakan bir noktada bulunmaktadır.³⁴ Peripteros planlı Dor Tapınağı kazısında ele geçen küçük bir İsis-Afrodite figürini ve kryptoportikusundan ötürü tapınağın İsis-Afrodite tapınımına ait olduğu, M.Ö. 4. yüzyıl sonu veya 3. yüzyıl başında inşa edildiği arkeolojik verilerle anlaşılmaktadır.³⁵

Seleukeia Pieria limanı, kentin güneybatısındaki düzlük alanda (İç Liman) ve denize doğru uzanan dalgakıranlar (Dış Liman) arasındaki geniş bir alan üzerinde yer almaktadır (Harita 2).³⁶ Seleukeia Pieria agorası, şehrin ana giriş kapısının açıldığı aks liman yönünde takip edildiğinde, ana kapı ile iç liman arasında, düzlük alanda bulunmaktadır.³⁷

Antik kentin kuzeybatısında, kuzey-güney doğrultusunda akan Değirmendere’nin (Kapisuyu veya Musapınarı olarak da isimlendirilmektedir) dere yatağı, denize 930 m. uzaklıkta, doğal yatağından 90 derece saptırılarak, tünel ve kanal şeklinde düzenlenmiş yapay bir yataktan geçerek, Çevlik Mevki’inde kayalık

³¹ Stillwell, 1941: 2-8, 31-34.

³² Pamir, 2006: 107.

³³ Stillwell, 1941: 31-32.

³⁴ Pamir, 2006: 108.

³⁵ Stillwell, 1941: 33.

³⁶ Pamir, 2001: 99.

³⁷ Pamir, 2006: 110.

yamacın bittiği yerde, zeminden yaklaşık 13 m. yüksekte sonlanmaktadır (Harita 2). Tünel-kanal şeklinde inşa edilmiş olan bu yapay yatak, kuzey yönünde tünelin girişinde bulunan ithaf yazıtından dolayı, Vespasianus-Titus Tüneli veya yörede yaşayanların söylediği gibi daha genel ve kısa adıyla Titus Tüneli olarak isimlendirilmektedir.³⁸

Seleukeia Pieria antik kentini çevreleyen surlar, antik kentin topografik yapısına bağlı olarak biçimlenmiş, arazinin topografik yapısına bağlı olarak kuzey-güney yönünde kuzeye doğru daralan, güneyde daha geniş, dörtgen şeklinde bir hat çizmektedir.³⁹ Şehir surları üzerinde dört ana kapı ve dört küçük geçit/kapı inşa edilmiştir. Aşağı Şehir’de Pazar/Liman Kapısı, Yukarı Şehrin güneybatı köşesinde Kils Kapısı (Bab el Kils), Liman Kapısı (Bab el Mina) veya Antiokheia Kapısı, ve Kapısuyu-Hıdırbey yolunun yakınlarında Hava Kapısı (Bab el Hawa) şehrin ana kapılarıdır (Harita 2).⁴⁰

Seleukeia Pieria’dan günümüze ulaşan kalıntılar arasında en iyi korunmuş kalıntıları, genellikle nekropollerde yer alan kayalara işlenmiş mezar anıtları oluştururlar. Kayalara işlendiği için örme yapılara göre daha az tahribat görmüş bu anıtlar kentin Doğu, Batı ve Mağaracık olmak üzere toplam 3 nekropol alanında yer almaktadır.

Batı Nekropol’deki mezar anıtları şehrin güneybatısında, şehir surlarının içinde ve şehir surlarının dışında olmak üzere iki noktada iki grup oluşturmaktadır (Harita 2). İlk grup, Vespasianus – Titus Tüneli’nin doğusunda, şehir surlarının içinde kalan, bir arada kümelenmiş mezar odaları şeklinde yer almaktadır. Bunları aynı kayalık yüzeyde biçimlendirilmiş oda mezarlar gurubu olarak değerlendirmek bu bakımdan daha mantıklı olacaktır. Diğer grup ise, Vespasianus – Titus Tüneli’nin şehir surlarının dışında kayalık bir alanda biçimlendirilmiş yan yana Kaya Mezar Odaları gurubu ve lahitlerden oluşmaktadır.⁴¹

³⁸ Pamir, 2006:109; Pamir, 2001: 192.

³⁹ A.g.y.

⁴⁰ Pamir, 2006: 109; Djobadze, 1986: 172.

⁴¹ Pamir, 2001: 39; Pamir, 2005: 110.

Mağaracık Nekropolü, Limonsuyu deresinin aktığı vadinin doğu ve güney kayalık yamaçlarındaki tek sıra, 2 sıra veya 3 katlı sıralardan meydana gelen mezar odalarından oluşmaktadır.⁴²

Doğu Nekropolü ise Seleukeia Pieria'nın doğusundaki Antiokheia Kapısı ya da Liman Kapısı'nın kuzeyinde, Limonsuyu deresi vadisinin batı yamaçlarında, güneyinde, antik şehrin içinden gelen Çirencik Deresi'nin şehir surları dışında yaptığı vadinin batı yamaçlarında yer almaktadır (Harita 2).⁴³

⁴² A.g.e.: 124.

⁴³ A.g.y.

ÜÇÜNCÜ KESİM

SELEUKEIA PIERIA DOĞU NEKROPOLÜ ve MEZAR ANITLARI

3. SELEUKEIA PIERIA DOĞU NEKROPOLÜ

Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü, kentsel yayılım alanının doğusunda, kent surlarının dışında ve kısmen de iç kısmında, doğuya ve güneye eğimli kireçtaşı kayaç yamaç üzerinde uzanmaktadır. Güneyinde antik şehrin içinden gelen Çirencik Deresi yer almaktadır. Doğu Nekropol alanını, doğu ve güney yanda Limonsuyu dere yatağı sınırlandırmakta ve aynı zamanda Mağaracık Nekropolü'nden ayırmaktadır (Harita 2).⁴⁴

Doğu Nekropol alanı, antik kentin ana kapılarından olan Liman Kapısı olarak adlandırılan kapının kuzey ve güneyine doğru yayılım göstermektedir (Harita 3). Mezar anıtları kapının bulunduğu kısımlarda yoğunlaşırken kapıdan uzaklaştıkça yoğunlukları azalır. Bu mezarlar kireçtaşı kayalık yamaç üzerinde ana kayanın oyulması ile biçimlendirilmiş kaya mezar odaları, lahit, niş ve stellerden oluşmaktadır.⁴⁵

3.1. Kaya Mezar Odaları

Seleukeia Pieria Kaya Mezar Odaları kentin şehir surları içinde ve dışında, kireç taşından oluşan ana kayaya işlenmiş, oda şeklindeki mezar gruplarını oluşturmaktadır. Mezar odaları tasarım bakımından, cephe, dromos, tavanı tonozlu veya düz bir giriş mekanı, kapı, mezar odası, ceset konulan birimler (loculus), mezar nişi, kabartma ve mezar yataklarının bulunduğu *archosolium*lardan oluşmaktadır (Lev. 1).

Mezar odalarının cephesi ana kayanın düzleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Bu cephe bazen sade bazen de niş ve stel kabartmalarından oluşan bir düzenlemeye sahiptir. Cephenin bakış yönü kayanın duruşuna göre değişmektedir. Dik veya dike

⁴⁴ A.g.e.: 125-126.

⁴⁵ A.g.y.

yakın yamaçlar cephe düzenlemesi için uygun olduğundan yamacın bakış yönü cephenin yönünü belirlemiştir.

Grekçe yol anlamında kullanılan dromoslar, genellikle mezar yapılarında mezar odasına geçişi sağlayan, dar, uzun geçide verilen addır⁴⁶ ve Seleukeia'daki mezar odalarının anıtsal boyutlu olanlarında sevilerek kullanılmıştır. Dromosların üzeri açıktır. Genellikle sade bir şekilde düzenlenmişlerdir; ancak iç duvarlarında niş olan örnekleri de bulunmaktadır. Dromostan sonra ana mekana, yani mezar yataklarının olduğu bölüme geçişi sağlayan üzeri kapalı giriş mekanları bulunmaktadır (Lev. 1).

Dromostan sonraki giriş mekanları bütün mezar odalarında bulunmamaktadır. Daha çok anıtsal boyuttaki mezar odalarında bulunan bu mekanların tavanları düz veya tonozlu bir şekilde inşa edilmiştir. Bu mekanlar çoğunlukla sade bir şekilde düzenlenmekle beraber niş ile düzenlenmiş olanları da vardır. Uzun yanlarında sekisi olan örnekleri de mevcuttur. Kare veya dikdörtgen planlı olan bu mekanlardan sonra ana mekana geçişi sağlayan giriş kapıları bulunmaktadır (Lev. 1).

Kapılar mezar odalarının girişlerini kapatmıştır ve iki farklı şekilde düzenlenmiştir. Bu kapılar ahşap olabileceği gibi taş bloklarından da oluşabilir. Zıvana delikleri ve kilit sürgü izleri buralarda ahşap bir kapının kullanılmış olduğunu göstermektedir. Ahşap kapının kullanılmış olduğu önerilen bu mezar odalarında kapıya ait hiçbir kalıntının bulunmaması da burada dayanaksız ahşap malzemenin kullanıldığını düşündürmektedir. Zıvana ve kapı sürgü deliklerinin yer almadığı kapı girişlerinde taş bir blok parçası ile kapı örtülmüştür. Bu blok taş dikdörtgen biçimlidir ve dikey olarak yerleştirilmiş olmalıdır. Tek bir parçadan oluşabileceği gibi iki parçadan da oluşabilir. Blok taş kapılar kendileri için düzenlenmiş kapı yuvalarına yerleştirilmişlerdir. Nitekim DN 110 no'lu mezar odası, kapıların taş bloklardan da oluştuğunu gösteren ve nekropol alanında blok taştan kapısı sağlam kalmış tek örnektir. Kapılardan sonra mezar yataklarının, loculusların, bulunduğu ana mekana girilmektedir (Lev. 1).

Ana mekan, yani mezar odası, kare veya dikdörtgen planlı, arka ve yan duvarları *archosolium*lardan oluşan birimdir. Aynı kaya içine, tek bir dromosu veya

⁴⁶ Saltuk, 1993:57.

tavanı kapalı bir giriş mekanı bulunan fakat ayrı giriş kapıları olan iki ana mekanın, mezar odasının, inşa edildiği örnekler de bulunmaktadır. Bu mekana kapı girişinden sonra basamaklarla inilmektedir. Ancak giriş mekanı ile aynı seviyede inşa edilmiş ana mekanlarda basamak kullanılmamıştır. Ayrıca ana mekan içinde sekilerin yer aldığı örnekler de mevcuttur. Duvarlarda nişler ve mezar yatakları bulunmaktadır. Nişler üstü tonozlu veya nadiren dikdörtgen biçimli inşa edilmişlerdir. Muhtemelen aydınlatma veya kült amaçlı kullanılmışlardır.

Mezar yatakları ise mezar odasının içinde yer alan ve çoğunlukla kare planlı kutsal alanların etrafına oyularak düzenlenmiştir. Mezar yatakları cesetlerin yatırılarak konulduğu, bir *archosolium* içinde yer alan, taştan yastık düzenlemesine sahip bazen de kapaklı birer lahit teknesi olarak da addedilebilir. Yerden yükselen, duvara gömülü ve tabana açılmış üç tipten oluşmaktadır. Mezar yatakları genellikle üstü kemerli mezar hücreleri olan *archosolium*ların⁴⁷ içinde yer almaktadır (Lev. 1).

*Archosolium*larda cesedin baş kısmı için kayaç yastık şeklinde biçimlendirilmiştir. Yastıklar birkaç örnek dışında, yön birliği oluşturacak şekilde saat yönüne doğru düzenlenmiştir (Lev. 1).

Seleukeia Pieria'daki kaya mezar odalarının çoğu, küçük ayrıntılar dışında hemen hemen aynı plan özellikleri gösterir. Kaya mezar odaları; cephe düzenlemesi içeren, tek odalı, iki odalı, tonozlu giriş mekanı olan, tavanı düz bir giriş mekanı olan, dromoslu ve doğrudan kapıyla girilen mezar odaları olmak üzere toplam 7 guruba ayrılmaktadır.

3.1.a. Cephe Düzenlemesi İçeren Kaya Mezar Odaları

Bu tipe giren kaya mezar odaları, cephe duvarındaki niş ve etrafındaki stellerle tanımlanmıştır. Çoğunlukla cephe duvarı düzleştirilmiştir. Niş ve steller bu düzleştirilmiş cephe duvarı üzerinde kaya yüzeyine inşa edilmiştir. Nişler oyuk şeklinde, steller ise birer kabartma şeklinde düzenlenmiştir. Cephe duvarları niş ve stel dışında başka bir kabartma veya oyma düzenlemesi içermemektedir. Bu guruba giren örnekler; (Kat. 2; Lev. 4a-b-c.), (Kat. 19; Lev. 15), (Kat. 25; Lev. 21a), (Kat.

⁴⁷ Saltuk, 1993: 28.

27; Lev. 24a), (Kat. 31; Lev. 26a-b-c), (Kat. 32; Lev. 27a-b), (Kat. 61; Lev. 43b), (Kat. 62; Lev. 44a), (Kat. 80; Lev. 58a), (Kat. 81; Lev. 58b), (Kat. 82; Lev. 59a-b; Lev. 60a-b)'dir.

3.1.b. Tek Odalı Kaya Mezar Odaları

Bu tip mezar anıtlarında mezar yataklarının yer aldığı tek bir mezar odası bulunmaktadır. Bu odaya bir dromos veya bir giriş mekanından sonra ya da doğrudan bir kapıyla girilmektedir. Etrafında mezar yataklarının oyularak inşa edildiği ana mekan kare veya dikdörtgen planlıdır. Bu tip için; (Kat. No 1; Lev. 3a, b, c.), (Kat. 2; Lev. 4a, b, c.), (Kat. 4; Lev. 6a), (Kat. 5; Lev. 6b, c, d.), (Kat. 6; Lev. 7a, b, c.), (Kat. 10; Lev. 10a.), (Kat. 13; Lev. 11b), (Kat. 14; Lev. 12a), (Kat. 15; Lev. 12b), (Kat. 18; Lev. 14a, b, c), (Kat. 19; Lev. 15a), (Kat. 21; Lev. 16a, b), (Kat. 22; Lev. 17a, b, c), (Kat. 23; Lev. 18a, b, c), (Kat. 24; Lev. 19a, b; 20a, b), (Kat. 25; Lev. 21a), (Kat. 27; Lev. 24a), (Kat. 28; Lev. 24b, c, d), (Kat. 31; Lev. 26a, b, c), (Kat. 32; Lev. 27a, b), (Kat. 46; Lev. 35a), (Kat. 56; Lev. 40b), (Kat. 57; Lev. 41a), (Kat. 59; Lev. 42b), (Kat. 61; Lev. 43b), (Kat. 62; Lev. 44a), (Kat. 67; Lev. 49a, b, c), (Kat. 69; Lev. 50b), (Kat. 72; Lev. 52a, b, c), (Kat. 73; Lev. 52a, b, c), (Kat. 74; Lev. 54a, b, 55a), (Kat. 74; Lev. 54a, b, 55a), (Kat. 80; Lev. 58a), (Kat. 81; Lev. 58b), (Kat. 83; Lev. 61a, b), (Kat. 84; Lev. 62a), (Kat. 86; Lev. 63a, b, c), (Kat. 87; Lev. 64a, b, c), (Kat. 88; Lev. 65a, b), (Kat. 90; Lev. 67a, b, Lev. 68a, b, c), (Kat. 91; Lev. 69a), (Kat. 92; Lev. 69b), (Kat. 93; Lev. 70a, b, c), (Kat. 95; Lev. 71a), (Kat. 96; Lev. 71b, c, d) birer örnek oluşturmaktadır.

3.1.c. İki Odalı Kaya Mezar Odaları

Bu tip mezar odaları ise mezar yataklarının bulunduğu iki ana mekandan oluşmaktadır. Mezar odaları tek bir dromos veya tavanı kapalı bir geçiş mekanına sahiptir. Ana giriş mekanları ortak olan bu mezar odalarının kapıları birbirinden bağımsızdır. İki farklı mezar odası gibi inşa edilmişlerdir; ancak aynı mekanda yer almaktadırlar. Ana mekanlar dikdörtgen veya kare planlı ve etrafında mezar yataklarının işlendiği alanlar birden çok sayıda *archolosium*lardan oluşmaktadır.

Bu mekanlar içinde zamanla genişletmeler olabileceği gibi ilk yapıldıkları andan itibaren kompleks bir yapı şeklinde de inşa edilmiş olabilirler. Bunlar; (Kat. 3; Lev. 5a, b, c), (Kat. 26; Lev. 21b, 22, 23a, b), (Kat. 30; Lev. 25b), (Kat. 35; Lev. 29a, b), (Kat. 66; Lev. 46b, Lev. 47, Lev. 48a, b), (Kat. 82; Lev. 59a, b, Lev. 60a, b), (Kat. 89; Lev. 66a, b), (Kat. 97; Lev. 72a)'dır.

3.1.d. Tonozlu Giriş Mekanı Olan Kaya Mezar Odaları

Tonozlu giriş mekanı, mezar yataklarının bulunduğu ana mekana geçişi sağlayan ve mimariye anıtsal bir görünüm kazandıran yapı ögesi olarak inşa edilmiştir. Bu mekan bir dromosa benzer; ancak tavanı kapalıdır ve tonozlu bir yapıya sahiptir. Bir koridor şeklinde ana giriş kapısına kadar devam eder. Kare veya dikdörtgen planlı bu mekanların duvarları sade olabileceği gibi tabanlarda seki veya duvarlarda niş ile de düzenlenmiş olabilirler. Bu gurubu teşkil eden örnekler; (Kat. 1; Lev. 3a, b, c.), (Kat. 2; Lev. 4a, b, c.), (Kat. 3; Lev. 5a, b, c), (Kat. 5; Lev. 6b, c, d.), (Kat. 6; Lev. V7a, b, c.), (Kat. 14; Lev. 12a), (Kat. 26; Lev. 21b, Lev. 22, Lev. 23a, b), (Kat. 35; Lev. 29a, b), (Kat. 59; Lev. 42b), (Kat. 73; Lev. 52a, b, c), (Kat.84; Lev. 62a), (Kat. 88; Lev. 65a, b), (Kat. 89; Lev. 66a, b)'dir.

3.1.e. Tavanı Düz Giriş Mekanı Olan Kaya Mezar Odaları

Tavanı düz giriş mekanları, mezar yataklarının bulunduğu ana mekana geçişi sağlayan ve mimariye anıtsal bir görünüm kazandıran yapı ögesi olarak inşa edilmiştir. Bu mekanlar bir dromosa benzer; ancak tavanları kapalıdır ve düz bir yapıya sahiptir. Plan olarak tavanı tonozlu giriş mekanlarına benzemektedirler, aralarındaki tek ayırıcı fark tavanların işleniş biçimidir. Bunlar; (Kat. 66; Lev. 46b, Lev. 47, Lev. 48a, b), (Kat. 72; Lev. 52a, b, c), (Kat. 74; Lev. 54a, b, 55a) olarak tanımlanmıştır.

3.1.f. Dromoslu Kaya Mezar Odaları

Bu gruptaki mezar anıtlarında, kaya mezar odalarına anıtsal bir görünüm vermek amacıyla dromoslar inşa edilmiştir. Dromoslar üzeri açık birer koridor şeklinde mezar odalarının kapılarına kadar veya üzeri kapalı ikinci bir geçiş mekanına kadar devam eder. Bunlar; (Kat. 14; Lev. 12a), (Kat. 30; Lev. 25b), (Kat. 35; Lev. 29a, b), (Kat. 66; Lev. 46b, Lev. 47, Lev. 48a, b), (Kat. 72; Lev. 52a, b, c), (Kat. 73; Lev. 52a, b, c), (Kat. 74; Lev. 54a, b, 55a), (Kat. 89; Lev. 66a, b)'de görülmektedir.

3.1.g. Doğrudan Kapıyla Girilen Kaya Mezar Odaları

Bu tip mezar odalarına giriş, bir koridor olmaksızın kayanın dış yüzüne açılmış dikdörtgen formlu bir kapı ile sağlanmaktadır. Kapı girişleri bazen bir kapı kanadının kullanılmış olduğuna işaret eden kapı mil yuvaları ve zıvana deliklerine sahipken bazen de böyle bir ize rastlanılmaktadır. Bu, Seleukeia Pieria mezar odalarının açılıp kapanan kapılara sahip olmasının yanı sıra bir daha açılmamak üzere kapanan veya tek bir taş blok ile ön girişin kapandığını göstermektedir. Bu gurubun örnekleri; (Kat. 4; Lev. 6a), (Kat. 7), (Kat. 10; Lev. 10a.), (Kat. 13; Lev. 11b), (Kat. 15; Lev. 12b), (Kat. 18; Lev. 14a, b, c), (Kat. 19; Lev. 15a), (Kat. 21; Lev. 16a, b), (Kat. 22; Lev. 17a, b, c), (Kat. 23; Lev. 18a, b, c), (Kat. 24; Lev. 19a, b; 20a, b), (Kat. 25; Lev. 21a), (Kat. 27; Lev. 24a), (Kat. 28; Lev. 24b, c, d), (Kat. 31; Lev. 26a, b, c), (Kat. 32; Lev. 27a, b), (Kat. 46; Lev. 35a), (Kat. 56; Lev. 40b), (Kat. 57; Lev. 41a), (Kat. 61; Lev. 43b), (Kat. 62; Lev. 44a), (Kat. 67; Lev. 49a, b, c), (Kat. 69; Lev. 50b), (Kat. 80; Lev. 58a), (Kat. 81; Lev. 58b), (Kat. 82; Lev. 59a, b, Lev. 60a, b), (Kat. 83; Lev. 61a, b), (Kat. 86; Lev. 63a, b, c), (Kat. 87; Lev. 64a, b, c) (Kat. 90; Lev. 67a, b, Lev. 68a, b, c), (Kat. 91; Lev. 69a), (Kat. 92; Lev. 69b), (Kat. 93; Lev. 70a, b, c), (Kat. 95; Lev. 71a), (Kat. 96; Lev. 71b, c, d), (Kat. 97; Lev. 72a), (Kat. 98; Lev. 72b, c, d), (Kat. 99; Lev. 73)'tür.

3.2. Lahitler

Lahitler, ölü gömme geleneklerine paralel olarak gelişmiş bir mezar tipidir. Bunlar küçük mezar evler olarak da addedilmekte ve 2 – 3 m. uzunluğundaki bütün ceset koruyucu kaplar, lahit olarak adlandırılmaktadır.⁴⁸ Muhtemelen cesedin çürüyüp yok olmasını ve dağılmasını istemeyen bir inanç veya geleneğin doğurduğu daha güvenli ceset saklama kaplarıdır. Tahminlere göre en basit lahit, bir ağaç kütüğünün istenen boyda kesilip içinin oyulmasıyla elde edilmiştir.⁴⁹

Seleukeia Pieria'daki lahit mezarlar, sandık kısımları kayaç tabaka içinde biçimlendirilmiş, kapağı serbest mezarlardır. Lahit kapakları fazla yüksek olmayan basık üçgen çatılı, kapak çatısının konturlarına göre tanımlanacak olunursa yuvarlak iki köşe yapan, dış kontur merkeze doğru hafif yükselerek üçgen çatı yapmaktadır.⁵⁰

Seleukeia lahitlerinin çok sayıda oluşu ve hemen hemen her lahdin ayrı bir belirgin özellik taşıması, bunları tipolojik bir şekilde ayırmayı zorlaştırmaktadır. Ancak yapılan tipolojik çalışma ile bu lahitler biçim özelliklerine, malzemelerine, kullanılmış oldukları yere, bezemeli veya bezemesiz oluşlarına, yazıtlı olanlarına ve arazideki duruşlarına göre toplam 7 guruba ayrılmıştır:

3.2.a. Biçimine Göre Lahitler

Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü'ndeki tüm lahitler dikdörtgen prizma şeklinde inşa edilmiştir. Genellikle uzun ön yüzler taban seviyesine kadar işlenmiştir ve tam bir lahit formu bu yüzlere verilmiştir. Kısa yüzler kayacın durumuna göre şekillendirilmiş ve genellikle bir lahit görünümü kazanacak kadar işlenmiştir. Çoğu kısa yüzler taban seviyesine kadar işlenmemiştir. Arka uzun yüz ise bazen kayaçtan ayrılacak kadar işlenmiş bazen de taban seviyesine kadar işlenmiştir. Bu tip lahit

⁴⁸ Lahdin kelime anlamı eski Yunanca'da *Σαρχόφαγος* (et yiyici)'dir. Antik kaynaklarda lahdin bu anlamına ilişkin ilk bilgiler Iuvenalis , Plinius ve Theophrast'da kısmen çelişkili olarak verilmiş olmasına karşın, özellikle Theophrast, cesetlerin çürümesini çabuklaştırmak için lahitlerin içine dolgu maddesi olarak konulan Assos'taki bir kireçtaşı türüne değinmektedir. Lahit, Homeros'ta *σόρος* (Soros) ya da *λάρναξ* (Larnaks) olarak geçmektedir. *λάρναξ* (Larnaks) kelimesi sonradan Thukydides tarafından da kullanılmıştır. Lahit için kullanılan başka bir deyim de *θήχη* dir. Antik devirde lahitleri yapan kişiler ise *σορπηγοί* ya da *σορποιοί* adını almışlardır. İdil, 1993: 8; Saltuk, 1993: 109

⁴⁹ Ergeç, 2008: 437.

⁵⁰ Pamir, 2001: 126.

gurubu için Doğu Nekropolü'ndeki tüm lahitler örnek olarak gösterilebilir; (Kat. 8; Lev. 2b, 8a, b), (Kat. 9; Lev. 9a, b), (Kat. 11; Lev. 10b), (Kat. 12; Lev. 11a), (Kat. 16; Lev. 13a), (Kat. 17; Lev. 13b), (Kat. 20; Lev. 15b), (Kat. 29; Lev. 25a), (Kat. 33; Lev. 28a), (Kat. 34; Lev. 28b), (Kat. 36; Lev. 30a, b), (Kat. 37; Lev. 31a), (Kat. 38; Lev. 31b), (Kat. 39; Lev. 32a), (Kat. 40; Lev. 32b), (Kat. 41; Lev. 33a), (Kat. 42; Lev. 33b), (Kat. 43; Lev. 34a), (Kat. 44), (Kat. 45; Lev. 34b), (Kat. 47; Lev. 35b), (Kat. 48; Lev. 36a, b), (Kat. 49; Lev. 37a), (Kat. 50; Lev. 37b), (Kat. 51; Lev. 38a), (Kat. 52; Lev. 38b), (Kat. 53; Lev. 39a), (Kat. 54; Lev. 39b), (Kat. 55; Lev. 40a), (Kat. 58; Lev. 41b, 42a), (Kat. 63; Lev. 44b, 45a), (Kat. 64; Lev. 45b), (Kat. 65; Lev. 46a), (Kat. 68; Lev. 50a), (Kat. 70; Lev. 51a), (Kat. 71; Lev. 51b), (Kat. 75; Lev. 55b), (Kat. 77; Lev. 56b), (Kat. 78; Lev. 57a), (Kat. 79; Lev. 57b), (Kat. 85; Lev. 62b).

3.2.b. Yapıldığı Malzemeye Göre Lahitler

Doğu Nekropolündeki lahitlerin tamamı anakayaya oyulmuşlardır. Anakaya kireçtaşıdan oluşmaktadır. Nekropol yüksek bir kayalık yamaç üzerinde bulunduğundan buradaki ana kaya mezar anıtları için ana malzeme olarak kullanılmıştır. Bunlar; (Kat. 8; Lev. 2b, 8a, b), (Kat. 9; Lev. 9a, b), (Kat. 11; Lev. 10b), (Kat. 12; Lev. 11a), (Kat. 16; Lev. 13a), (Kat. 17; Lev. 13b), (Kat. 20; Lev. 15b), (Kat. 29; Lev. 25a), (Kat. 33; Lev. 28a), (Kat. 34; Lev. 28b), (Kat. 36; Lev. 30a, b), (Kat. 37; Lev. 31a), (Kat. 38; Lev. 31b), (Kat. 39; Lev. 32a), (Kat. 40; Lev. 32b), (Kat. 41; Lev. 33a), (Kat. 42; Lev. 33b), (Kat. 43; Lev. 34a), (Kat. 44), (Kat. 45; Lev. 34b), (Kat. 47; Lev. 35b), (Kat. 48; Lev. 36a, b), (Kat. 49; Lev. 37a), (Kat. 50; Lev. 37b), (Kat. 51; Lev. 38a), (Kat. 52; Lev. 38b), (Kat. 53; Lev. 39a), (Kat. 54; Lev. 39b), (Kat. 55; Lev. 40a), (Kat. 58; Lev. 41b, 42a), (Kat. 63; Lev. 44b, 45a), (Kat. 64; Lev. 45b), (Kat. 65; Lev. 46a), (Kat. 68; Lev. 50a), (Kat. 70; Lev. 51a), (Kat. 71; Lev. 51b), (Kat. 75; Lev. 55b), (Kat. 77; Lev. 56b), (Kat. 78; Lev. 57a), (Kat. 79; Lev. 57b), (Kat. 85; Lev. 62b)'dir.

3.2.c. Kullanıldıkları Yere Göre Lahitler

Lahitler mezar odalarının dışında, nekropol alanında toplu veya dağınık olarak yer almaktadır. Mezar odası içinde bir lahit örneğine araştırma yapılan alan üzerinde rastlanılmamıştır. Bunlar; (Kat. 8; Lev. 2b, 8a, b), (Kat. 9; Lev. 9a, b), (Kat. 11; Lev. 10b), (Kat. 12; Lev. 11a), (Kat. 16; Lev. 13a), (Kat. 17; Lev. 13b), (Kat. 20; Lev. 15b), (Kat. 29; Lev. 25a), (Kat. 33; Lev. 28a), (Kat. 34; Lev. 28b), (Kat. 36; Lev. 30a, b), (Kat. 37; Lev. 31a), (Kat. 38; Lev. 31b), (Kat. 39; Lev. 32a), (Kat. 40; Lev. 32b), (Kat. 41; Lev. 33a), (Kat. 42; Lev. 33b), (Kat. 43; Lev. 34a), (Kat. 44), (Kat. 45; Lev. 34b), (Kat. 47; Lev. 35b), (Kat. 48; Lev. 36a, b), (Kat. 49; Lev. 37a), (Kat. 50; Lev. 37b), (Kat. 51; Lev. 38a), (Kat. 52; Lev. 38b), (Kat. 53; Lev. 39a), (Kat. 54; Lev. 39b), (Kat. 55; Lev. 40a), (Kat. 58; Lev. 41b, 42a), (Kat. 63; Lev. 44b, 45a), (Kat. 64; Lev. 45b), (Kat. 65; Lev. 46a), (Kat. 68; Lev. 50a), (Kat. 70; Lev. 51a), (Kat. 71; Lev. 51b), (Kat. 75; Lev. 55b), (Kat. 77; Lev. 56b), (Kat. 78; Lev. 57a), (Kat. 79; Lev. 57b), (Kat. 85; Lev. 62b)'dir.

3.2.d. Yazıtlı Lahitler

Doğu Nekropolü'nde incelenen alanda, üzerinde yazıt bulunan, 1 lahit mezar tespit edilmiştir. Bu lahit mezar, tarihlendirme ve değerlendirme açısından önemli bilgiler sunmaktadır.⁵¹ Doğu Nekropolü'nde belirlenmiş alanda yapılan tez çalışmasında tespit edilen yazıtlı tek lahit (Kat. 17; Lev. 13b)'dir. Yazıt lahidin uzun ön yüzüne işlenmiştir.

3.2.e. Bezemeli Lahitler

Oldukça sade biçimlendirilmiş lahitler arasında bezemeli, tabula ansatalı ve nişli lahitler de tespit edilmiştir. Lahit teknesinin uzun ve yan yüzlerinde girland motifinin kullanıldığı kabartma bezeme, tabula ansata ve nişler bulunmaktadır. Bu

⁵¹ A.g.y.

bezemeler lahit teknelerinde ve kapaklarında yer almaktadır.⁵² Bu guruba giren lahitler kendi içinde yalnız teknelerinde kabartma bulunan, tekne ve kapaklarında bezeme olan lahitler olmak üzere iki alt grup altında değerlendirilebilir.

1) Yalnız teknelerinde kabartma bulunan lahitler: Lahitlerin teknelerinde girland, bukranon ve büst gibi motiflerin yanında bir de tabula ansata kabartmaları vardır. Bunlar; (Kat. 16; Lev. 13a), (Kat. 20; Lev. 15b), (Kat. 39; Lev. 32a), (Kat. 40; Lev. 32b), (Kat. 48; Lev. 36a, b), (Kat. 50; Lev. 37b), (Kat. 58; Lev. 41b, 42a), (Kat. 77; Lev. 56b), (Kat. 78; Lev. 57a), (Kat. 85; Lev. 62b)'dir.

2) Tekne ve kapaklarında bezeme olan lahitler: Bunların ya kaide ile kapaklarında ya da tekne ile kapaklarında çeşitli kabartmalar bulunmaktadır.⁵³ Bunlar; (Kat. 8; Lev. 2b, 8a, b), (Kat. 36; Lev. 30a, b), (Kat. 38; Lev. 31b), (Kat. 75; Lev. 55b)'dir.

3.2.f. Bezemesiz, Sade (Düz) Lahitler

Bu tip lahit gurubu bir sandık biçiminde düz olarak inşa edilmişlerdir. Teknelerinde ve üzerlerindeki kapaklarında hiçbir bezeme görülmemektedir. Bunlar; (Kat. 9; Lev. 9a, b), (Kat. 11; Lev. 10b), (Kat. 12; Lev. 11a), (Kat. 29; Lev. 25a), (Kat. 33; Lev. 28a), (Kat. 34; Lev. 28b), (Kat. 37; Lev. 31a), (Kat. 41; Lev. 33a), (Kat. 42; Lev. 33b), (Kat. 43; Lev. 34a), (Kat. 44), (Kat. 45; Lev. 34b), (Kat. 47; Lev. 35b), (Kat. 49; Lev. 37a), (Kat. 51; Lev. 38a), (Kat. 52; Lev. 38b), (Kat. 53; Lev. 39a), (Kat. 54; Lev. 39b), (Kat. 5; Lev. 40a), (Kat. 63; Lev. 44b, 45a), (Kat. 64; Lev. 45b), (Kat. 65; Lev. 46a), (Kat. 68; Lev. 50a), (Kat. 70; Lev. 51a), (Kat. 71; Lev. 51b), (Kat. 79; Lev. 57b)'dir.

3.2.g. Ana Kaya Üzerindeki Konumuna Göre Lahitler

Lahitlerin ana kaya üzerinde duruşlarının oluşturduğu farklılık bu tip lahitleri 3 alt guruba ayırmayı gerektirmiştir:

⁵² İdil, 1993: 11.

⁵³ A.g.e.: 12.

1) Tekne kısmı ana kayadan oyularak yapılmış lahitler: Bu tip lahitlerin teknesi anakayaya yarı bağımlıdır; yani tekne ana kayadan koparılmamıştır. Ancak tekne tam bir lahit formu alacak kadar işlenmiştir. Bunlar; (Kat. 9; Lev. 9a, b), (Kat. 11; Lev. 10b), (Kat. 12; Lev. 11a), (Kat. 16; Lev. 13a), (Kat. 17; Lev. 13b), (Kat. 20; Lev. 15b), (Kat. 29; Lev. 25a), (Kat. 33; Lev. 28a), (Kat. 34; Lev. 28b), (Kat. 36; Lev. 30a, b), (Kat. 37; Lev. 31a), (Kat. 38; Lev. 31b), (Kat. 39; Lev. 32a), (Kat. 40; Lev. 32b), (Kat. 41; Lev. 33a), (Kat. 42; Lev. 33b), (Kat. 43; Lev. 34a), (Kat. 44), (Kat. 45; Lev. 34b), (Kat. 47; Lev. 35b), (Kat. 48; Lev. 36a, b), (Kat. 49; Lev. 37a), (Kat. 50; Lev. 37b), (Kat. 51; Lev. 38a), (Kat. 52; Lev. 38b), (Kat. 53; Lev. 39a), (Kat. 54; Lev. 39b), (Kat. 55; Lev. 40a), (Kat. 58; Lev. 41b, 42a), (Kat. 63; Lev. 44b, 45a), (Kat. 64; Lev. 45b), (Kat. 65; Lev. 46a), (Kat. 68; Lev. 50a), (Kat. 70; Lev. 51a), (Kat. 71; Lev. 51b), (Kat. 75; Lev. 55b), (Kat. 77; Lev. 56b), (Kat. 78; Lev. 57a), (Kat. 79; Lev. 57b), (Kat. 85; Lev. 62b)'dir.

2) Tekne kısmı ana kayanın içine oyulmuş olan lahitler: Bunlarda yalnız kayanın üzerine kapatılmış olan kırma çatılı kapak görülmektedir.⁵⁴ Tekne kısmı ana kayanın içine oyulmuştur. Basit toprak mezarın kaya üzerine uyarlanmış halidir. Teknenin ağız kısmı kaya yüzeyindedir ve sadece kapak oturtulacak kadar yerden yükselmiştir. Buna tek örnek (Kat. 11; Lev. 10b)'dir.

3) Tekne kısmı bağımsız duran lahitler: Bu tip lahite Doğu Nekropolü'nde tek örnek (Kat. 8; Lev. 2b, 8a, b)'dir. Teknenin tabanı ana kayadan ayrılmış ve serbest bir şekilde durmaktadır.

3. 3. Nişler

Nişler bezeme olarak ya da çeşitli amaçlarla duvar içinde oyuklar biçiminde yapılan, çoğunun üstü kemerli hücre, göz ve benzerine verilen genel addır.⁵⁵ Bu nişler Doğu Nekropolü'nde kaya mezar odalarından bağımsız niş ve stel kompleksleri, kaya mezar odalarının dış cephesinde yer alan niş ve steller, kaya mezar odalarının içinde yer alan niş ve steller, lahitler üzerinde yer alan niş ve steller olmak üzere toplam 4 guruba ayrılmıştır.

⁵⁴ İdil, 1993: 11.

⁵⁵ Saltuk, 1993: 125.

3.3.a. Kaya Mezar Odalarından Bağımsız Niş ve Stel Kompleksleri

Bu tip niş ve steller ana kaya üzerine oyulmuş ve mezar anıtlarından bağımsız durmaktadırlar. Ana kayanın eğim verdiği yamaç düzleştirilmiş ve bu alan üzerinde inşa edilmiştir. Nişlerin üst kısmı çoğunlukla bir tonoz gibi işlenmiş, alt ve yan kısımları ise düz bırakılmıştır. Kayaya oyularak işlenen nişler ortalama 4 cm kadar bir derinliğe sahiptir. Boyutları kullanım amacına göre değişiklik göstermekle beraber ortalama uzunlukları 35 cm, genişlikleri ise 20 cm kadardır. Steller nişler ile aynı kaya yüzeyi üzerine inşa edilmiştir. Steller uzaktan bakıldığında bir tapınağı andırmaktadır. Bir tapınak gibi en alt kısma bir krepidoma işlenmiş ve köşelerde kaidesiz bir sütun ile stylobata doğrudan oturan sütunlar tapınağın üçgen çatısını taşımaktadır. Kıırma çatısı köşelerde ve tepede birer akroter ile taçlandırılmıştır. Boyutları niş ile hemen hemen aynıdır. Bunlar; (Kat. 60; Lev. 43a), (Kat. 76; Lev. 56a)'dır.

3.3.b. Kaya Mezar Odalarının Dış Cephesinde Yeralan Niş ve Steller

Niş ve steller kaya mezar odasının dış cephesine de işlenmiştir. Teknik özellikleri bağımsız duran niş ve stellerde belirtilmiştir. Bağımsız duranlardan farklı olarak mezar anıtlarıyla ilişkili olduğundan buradaki nişlerde ölüye ait özel bir eşyanın konulmuş olabileceği, bir kült heykelinin veya ölüye ait bilgilerin verildiği bir yer olduğu düşünülebilir. Steller ise ölü ile ilgili ikonografik sahneler içermiş olabilir; ancak Doğu nekropol alanında stel yüzeylerinin tahrip olması nedeniyle kabartmalar net olarak belirlenememektedir. Bu gurubu oluşturan örnekler; (Kat. 2; Lev. 4a, b, c), (Kat. 19; Lev. 15a), (Kat. 25; Lev. 21a), (Kat. 27; Lev. 24a), (Kat. 31; Lev. 26a, b, c), (Kat. 32; Lev. 27a, b), (Kat. 61; Lev. 43b), (Kat. 62; Lev. 44a), (Kat. 80; Lev. 58a), (Kat. 81; Lev. 58b), (Kat. 82), (Kat. 95; Lev. 71a)'dır.

3.3.c. Kaya Mezar Odalarının İçinde Yeralan Niş ve Steller

Doğu Nekropolü'nde Kaya Mezar Odaları içinde nişler inşa edilmişken, steller iç mekanda tercih edilmemiştir. Nişler ana mekana girmeden önce tonozlu

veya düz damlı bir ön oda içinde de yer alabilir. Doğu Nekropol'de daha çok ana mekan içinde archosolium duvarlarında veya kapı duvarının sağında ve solunda inşa edilmişlerdir. Mezar anıtının içinde yer alan nişler farklı olarak daha büyük ve daha derin bir şekilde inşa edilmişlerdir. Bu da buraların kült amaçlı kullanılmış olduğunu düşündürmektedir. Çünkü aydınlatma amaçlı kullanılan nişlerin bu kadar büyük boyutlu olması gerekmemektedir. Bunlar; (Kat. 3; Lev. 5a, b, c), (Kat. 23; Lev. 18a, b, c), (Kat. 26; Lev. 21b, 22, 23a, b), (Kat. 82; Lev. 59a, b, Levha 60a, b), (Kat. 89; Lev. 66a, b), (Kat. 92; Lev. 69b), (Kat. 96; Lev. 71b, c, d)'dir.

3.3.d. Lahitler Üzerinde Yeralan Niş ve Steller

Lahit üzerinde niş ve steller lahitin uzun ön yüzüne inşa edilmişlerdir. Nişlerin derinliği azdır ve üst kısmı tonozludur. Bir idolün yerleştirilemeyeceği kadar sığdır. Bu durumda burası bir yazıt için kullanılmış olmalıdır; ancak yüzey çok tahrip olduğundan şu an için sadece bu fikir önerilmektedir. Steller kırma çatılı bir tapınak görünümündedir ve sığ işlenmişlerdir. Tasvirler tahribat nedeniyle net olarak anlaşılammaktadır; ancak üçgen çatı ve akroterler belirgindir. Bunlar; (Kat. 38; Lev. 31b), (Kat. 39; Lev. 32a), (Kat. 40; Lev. 32b), (Kat. 58; Lev. 41b, 42a)'dır.

DÖRDÜNCÜ KESİM

GENEL DEĞERLENDİRME

4. KARŞILAŞTIRMA, DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Bu bölümde Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü'ndeki mezar anıtları, aynı veya farklı bölgelerdeki Nekropollere ait mezar anıtları ile benzerlik, farklılık yönünden karşılaştırılmış ve bir sonuç elde edilmiştir.

4.1. Karşılaştırma ve Değerlendirme

İnsanlar toplu yaşamaya ve birbirlerine ihtiyaç duymaya başladıkları ilk andan itibaren birbirlerine karşı manevi duygular beslemişlerdir. Kolektif yaşam ve aile kavramı insanlar arasındaki bağı daha da güçlendirmiştir. Birey, toplum içinde manevi bir değere sahip toplumun bir üyesi durumuna gelmiştir. Bu nedenle bireyin ölmesi durumunda kendisi için yas tutulmuş ve kendisine duyulan saygıdan dolayı kendisi için mezar anıtları oluşturulmuştur. Bu anlamda ölü gömme gelenek ve yöntemleri uygulanmıştır.⁵⁶ Bu gelenek ve yöntemler doğrudan gömme (inhumasyon) ve yakarak gömme (kremasyon) olmak üzere iki ana başlık altında toplanabilir.⁵⁷ Doğrudan gömme, ölünün toprağa, mezara veya o dönemin ölü gömme geleneğine bağlı olarak ölünün kendisi için hazırlanmış olan konuta, üzerine hiçbir işlem yapılmaksızın gömülmesidir. Cesedi yakma; yani kremasyon ise, cesedin vücuduna çeşitli yanıcı yağların, maddelerin, sürülmesinden sonra ateşe verilmesiyle gerçekleştirilmiştir. Buna Klazomenai bölgesindeki Akpınar nekropolünde bulunan kremasyon alanı örnek olarak gösterilebilir.⁵⁸ Bu gelenek ile ilgili en eski bulgular M.Ö. III. bin yılda Gaziantep, Gedikli Höyükte tespit edilmiştir.⁵⁹

⁵⁶ İdil, 1985, 1.

⁵⁷ Ergeç, 2008: 436.

⁵⁸ Klazomenai bölgesinde yapılan araştırmalar burada bir kremasyon geleneğinin varlığını ortaya koymuştur.

⁵⁹ Ergeç, 2008: 437.

Ölünün gömülmesi, paleolitik dönemden günümüze kadar gelen bir gelenektir. 60 bin yıl öncesine ait, Kuzey Irak'taki Şanidar mağarasında bulunan bir iskelet bu geleneğin en eski örneklerinden biridir. Neandertal olarak tanımlanan uzun, basık kafalı ve çıkıntılı bir yüzü olan bu insan etrafındaki çeşitli çiçeklerle gömülmüştür.⁶⁰ Bu, ölü gömme ritüellerinin de Paleolitik dönemlerden kalma bir gelenek olduğunu gösteren en eski örneklerden biridir.

Ölülerin gömülmesi işlemi farklı yöntemlerle günümüze kadar uygulanmaya gelmiştir.⁶¹ Bu yöntemler: Yeraltı oyma mezarlar, yeraltı örme mezarlar, yeraltı oyma – örme mezarlar, taş sandık mezarlar, toprak mezarlar, urneler, küp mezarlar, kaya mezarlar⁶² ve taş tekneler; yani lahitlerdir.⁶³ Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü'nde görülen mezar anıtları, kaya mezar odaları, lahitler, niş ve stellerden oluşmaktadır.

Kaya mezar odaları kişinin bir sonraki yaşamını devam ettireceği alanlar olarak düşünülmüş ve bir konuta benzetilmiştir. Kaya işleme sanatı Anadolu'da Hititler döneminde dinsel, fakat genelde politik amaçlı kabartmalarla başlar ve tarihin akışı içinde boyut kazanarak Erken Hıristiyanlık Kapadokya'sında kaya kentlerine dönüşür.⁶⁴

Anadolu'nun bilinen en eski taş işçiliği ustaları Hititler'dir. İlk olarak Hitit kralı II. Murşili tarafından iskana açılan, Hitit döneminde adı " Hapanuva " olan Afyon'un, ortasında yükselen Afyonkarahisar Kalesi'nde, Ana Tanrıça Kybele'ye ait tapınım merkezleri, su sarnıçları bulunmuştur.⁶⁵ Hititlerin dışında Urartu ve Frigler'de de kayalara oyulmuş dinsel veya gömü amaçlı mekanlar; mezar odaları, tapınım mekanları, su sarnıçları ile taş işleme geleneği sürdürülmüştür.⁶⁶

Bu anıtların yapımındaki yaratıcı gücün kaynağı konusunda bilim adamları arasında farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Akurgal, anıtların ortaya çıkışını Likya kaya mezar mimarisi ile bağlantılı kılar. Akurgal'a göre Frig anıtları birkaç Yunan unsuru taşıyan beşik çatılı Likya mezar tipine uymaktadır. Bunların ahşap yapı

⁶⁰ Lewin, 2000, 2 – 3.

⁶¹ Ergeç, 2008: 436.

⁶² Çevik, 2000: 8-22.

⁶³ Koch, 2001: 1.

⁶⁴ Sivas, 1999: 201.

⁶⁵ İşcan, 2002: 9.

⁶⁶ Sivas, 1999: 201. Uçankuş, 2002.

konstrüksiyonunu yansıtmaları, akroter ve orta dikme gibi mimari elemanlara sahip olmaları, Likya anıtlarının Phrygialı taş ustalarına örnek olduğunu göstermektedir.⁶⁷ Ancak, en erken Likya kaya mezarlarının M.Ö. VI. yüzyılın ortalarına tarihlendirildiği dikkate alınırsa,⁶⁸ Gordion kazılarında gün ışığına çıkartılan taş akroterle ve megaronların M.Ö. IX. yüzyıl gibi erken tarihleriyle, kronolojik açıdan etkiyi alan değil veren taraf olması gerektiği açıkça görülür.⁶⁹ Bununla birlikte, anıtların formları Friglerin kendi öz buluşlarıdır.⁷⁰

Frig anıtlarının ortaya çıkışında ve şekillenmesinde etken olan asıl kaynağın, doğudaki çağdaş kültür Urartu'nun olduğunu düşünülmektedir. Urartu'nun Meher Kapı, Taşkapı veya Hazinepiri Kapısı ile Phryg'in Küçük Kapı Kaya, Kumcaboğaz Kapı Kaya, Büyük Kapı Kaya anıtları arasındaki içerik ve biçim benzerliği; Analıkız kutsal alanı ile Midas Anıtı önündeki kült alanının biçim ve içerikte benzerliği, ayrıca her iki kültürde çokça görülen kaya çanakları, çukurları ve dikme taşlar, Urartu ile Phryg kaya anıtları arasında yakın bir ilişkinin bulunduğunu göstermektedir.⁷¹

Frig kaya anıtlarında cephe doğuya bakar ve anıtın yüzünün tepeden aşağı doğru işlenmesiyle oluşturulan süslü cephe, semerdamlı bir Frig tapınağının ön kesimini temsil eder.⁷² Frig kaya anıtları ana tanrıça Kybele tapınımı ile ilgili kült alanları olarak ve mezar odaları şeklinde kullanılmıştır. Seleukeia Pieria Doğu Nekropol'ünde yer alan kaya mezar odaları ise cephe düzenlemesine sahiptir; ancak anıtların cephesi kayanın eğim verdiği yamaç yönündedir, bu anlamda Friglerde olduğu gibi bir yön birliği yoktur.

Yortan kaya mezarları bir kaya bloğunun güneye bakan dik yanının işlenmesiyle yapılmıştır ve böylece kayanın tümü anıt mezar görünümü kazanmıştır. Bu mezar anıtlarında dromos bulunmaz, mezar odasına doğrudan girilmektedir. İşçilik tekniği Frigya'da Midas kenti ve çevresinde görülen Frig yapıtlarını anımsatmaktadır.⁷³ Seleukeia Pieria Doğu Nekropolünde dromos bulunmayan ve

⁶⁷ Akurgal, 1955: 88.

⁶⁸ A.g.e.: 89.

⁶⁹ Sivas, 1999, 203.

⁷⁰ A.g.y.

⁷¹ A.g.e.: 204.

⁷² Sevin, 2000: 60.

⁷³ Umar, 2006: 129.

mezar odasına doğrudan bir kapı ile girilen örnekler bulunmaktadır. Ancak bu örnekler işçilik olarak Yortan ve Frig mezar anıtlarından farklıdır. Yortan ve Frig anıtlarında olduğu gibi anıtsal bir cephe ve semerdam çatı düzenlenmemiştir.

Hemen hemen tüm küçük mezar odası kapıları çabuk bozulan malzemeden, belki de tahtadan, yapılmış olmalıdır; çünkü erken mezarlıklarda kullanılmış olan ve hala görülebilen taş kapı izlerine rastlanılmamaktadır. Kilikya bölgesinde, Selinus mezarlarındaki kapı pervazlarında menteşe delikleri yoktur.⁷⁴ Doğu Nekropol'deki mezar odalarının girişleri kapı ile kapatılmıştır. Bunu gösteren kilit sürgü yeri ve zıvana delikleri bulunmaktadır. Bu kapılar ahşap olabileceği gibi taş bloklarından da oluşabilir. Nitekim DN 110 envanter no'lu mezar odası, kapıların taş bloklardan da oluştuğunu gösteren ve nekropol alanında blok taştan kapısı sağlam kalmış tek örnektir (Kat. 89; Lev. 66a, b). Diğer mezar odalarının kapılarına dair herhangi bir buluntuya, tahribattan dolayı rastlanılmadığından kapının yapıldığı malzeme belirlenmemektedir. Ancak kapı izleri, menteşe, zıvana delikleri ve kilit sürgü yuvaları burada metal veya ahşap bir kapının kullanılmış olduğunu düşündürmektedir. Metal dayanıklı bir malzemedir ve metalin kullanılmış olduğu düşünülürse en azından küçük bir kalıntısı olmalıdır; ancak böyle bir örnek de tespit edilememiştir. Bu durumda dayanıksız bir madde olan ahşabın kullanılmış olduğunu önermek yanlış olmayacaktır. Kapıdan sonra mezar odasının taban seviyesine bağlı olarak basamaklar inşa edilmiştir.

Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü'nde ana odaya çoğunlukla bir veya birden çok basamakla inilmektedir. Ana odaya basamaksız girilen mezar odaları da vardır. Mezar yataklarının tabanlarında veya etraflarında herhangi bir kül tabağına veya bir urne yuvasına rastlanılmamıştır. Bu da Lykaonia'daki mezar odalarında olduğu gibi⁷⁵ cesedin doğrudan mezar zeminine bırakıldığını göstermektedir.

Frigya bölgesinde, mezar anıtlarında *archosolium* kullanımı Roma dönemi ile başlar. Hasples'e göre, Roma mezarları genellikle üç *archosolium*dan oluşan bir mezar tipine sahiptir; fakat bunun kendisini farklı kılan inşa tekniği ile ilgili bir özelliği vardır. Kaya içinde öncelikle arka duvarda bir *archosolium* açılmış ve sonrasında daha derin bir şekilde sol ve sağ duvara aynı uygulama

⁷⁴ Alfödi-Rosenbaum, 1971: 11.

⁷⁵ Karauğuz, ve diğ., 2004: 11.

gerçekleştirilmiştir. Böylece yeni bir gömü halinde yan duvarlar kullanılmıştır.⁷⁶ Bu tanım Doğu Nekropolü'ndeki mezar anıtları için de geçerlidir. Mezar odaları *archosolium*lardan oluşmakta ve çoğu mezar odası üç *archosolium* içermektedir. Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü'nde yer alan kaya mezar odalarının tarihlenmesinde Roma dönemi bu bakımdan bir terminus/alt zaman sınıfı oluşturur ki en azından kaya mezar odalarında *archosolium* elemanının kullanımından yola çıkarak Roma dönemine tarihlendirmemizi mümkün kılmaktadır. Ancak bölgede siyasi olarak Roma dönemi M.Ö 64 yılı ile başlar.⁷⁷ Bunun sosyokültürel yaşama ve dine yansması belli bir müddet alacağından genel bir yaklaşımla I. yüzyıl olarak tarihlendirme yapmak doğru olacaktır.

Beşik tonozlu basit tek mezar odası genel olarak sık rastlanan bir tiptir. Kilikya bölgesinde sık rastlanan bu mezar odalarından bazıları yapım tekniği açısından farklılık gösterir.⁷⁸ Isola Sacra'daki ve Roma kolumbraiumlarındaki basit mezar odalarının yapıları da bunlarla karşılaştırılabilir. Isola Sacra'da, beşik tonozlu mezarların bazılarının tonozunu gizleyen dam ya da düz bir teras vardır.⁷⁹ Doğu Nekropol'de Kilikya mezar odaları gibi basit tonoz kullanılmıştır fakat tonoz *archosolium*ların üst kısmında veya mezar odasının giriş mekanında kullanılmaktadır. Mezar odasının ana mekanı düz tavanlıdır. Tonozu gizleyen bir dam veya teras kullanılmamıştır. Bu özelliği ile tonozu görünen mezar tiplerinden ayrılır.

Anamur Nekropolü'nde genellikle beşik tonozlu örme mezar yapıları inşa edilmiştir ve mezarların çoğunun tonozları olduğu gibi durmaktadır. Büyük bir alana yayılan ve çok sayıda mezar yapısından oluşan Anamur Nekropolü'ne benzer nekropol, Roma'da Ostia yakınlarında Isola Sacra üzerindeki Portus Nekropolü'dür.⁸⁰ Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü'nde beşik tonoz sevilerek kullanılmıştır; ancak sadece mezar yataklarının üzerinde ve mezar odalarının giriş mekanlarında inşa edilmiştir. Önemli teknik farklılık ise Anamur Nekropolü'nün

⁷⁶ Alfödi-Rosenbaum, 1980: 23.

⁷⁷ Downey, 1963: 72.

⁷⁸ Eleuse Sebaste'de tonozlu, basit ve tek mekanlı mezar odaları bulunmaktadır. Alfödi-Rosenbaum, 1971: 3.

⁷⁹ Alfödi-Rosenbaum, 1971: 3.

⁸⁰ A.g.e.: 1.

aksine Doğu Nekropolü'nde mezar odaları örme mezar değil birer kaya mezar odası şeklinde biçimlendirilmiş olmasıdır.

Anamur'da farklı bir tip olarak *archosolium* bulunan mekanlardan önce nişlerle bezenmiş bir ön oda bulunmaktadır. Bu tip ön odalı mezar anıtları Roma devrinin başka mezarlarında da rastlanılmaktadır. Bunlara Kilikya bölgesinde Antiokhia ad Kragum, Selinus, Iotape, ve Syedra'da rastlanır. Batıdan bir örnek olarak Isola Sacra'da da bu tip mezar odaları bulunmuştur.⁸¹ Ön odalar Seleukeia Pieria Doğu Nekropol'de de tanımlanmıştır. Bu mezar odalarının tavanı düz veya tonozlu bir şekilde inşa edilmiştir. Bazen giriş mekanlarına, yani ön odalara, seki ve niş düzenlenmiştir.

Anadolu'da, *archosoliumlu* mezarlara gömme geleneğine çok sık rastlanır; özellikle Kilikya'da, ölülerin hem kaya mezarlarına hem de örme yapı tipindeki odalarına gömüldüğü görülür. Roma dünyasının başka yerlerinde *archosoliuma* bu kadar sık rastlanmaz. Batıda bulunan *archosoliumlu* mezar yapıları ve mezar odaları ikinci yüzyılın ilk yarısından sonraya tarihlenir.⁸² *Archosoliumlu* mezar odalarının şimdiye kadar bilinen en eski örneklerine Tera'da rastlanır ve bunlar geç Helenistik veya erken Roma olarak tarihlenir.⁸³ Tera mezar anıtlarında en sık rastlanan *archosolium* tipi, Anamur Nekropolü'nde de görülen ve standart olan basit kemerli tiptir. Fakat İtalya'da saptanan örneklerde bu kemerler duvar kalınlığına oyulmuşlardır ve bazen o kadar az derindirler ki tabutun kısmen odaya taşması gerekir.⁸⁴ Basit *archosolium* Doğu Nekropolün karakteristik özelliğidir. Ancak bununla birlikte dikdörtgen prizma biçiminde mezar hücreleri de inşa edilmiştir.

Doğu Nekropolü Kaya Mezar Odaları kadar lahitlerin de yoğun bir şekilde inşa edilmiş olduğu bir mezarlık alanıdır. Lahitler Nekropol alanlarında dağınık veya toplu olabileceği gibi nekropol alanının dışında da yer alabilir. Ayrıca kaya mezar odaları içine yerleştirilmiş lahitler de mevcuttur.⁸⁵

Dağlık bir alanda yaşamış olan Urartularda taş lahite gömü önemli bir yer tutar. Urartularda lahitler teknesi ana kayaya oyulmuş ve bağımsız olmak üzere iki

⁸¹ A.g.e.:3.

⁸² Alfödi-Rosenbaum, 1971: 3.

⁸³ A.g.e.: 10.

⁸⁴ A.g.y.

⁸⁵ Koch, 2001.

guruba ayrılmıştır.⁸⁶ Ana kayaya oyulu lahitlere Kayalidere Mezarlığı örnek olarak gösterilebilir.⁸⁷ Ayrıca Altıntepe II yeraltı örme mezarında ele geçen iki taş tekne, Urartu'da ana kayaya oyulanların yanısıra bağımsız teknelerin de kullanıldığını göstermektedir.⁸⁸

Urartu lahitleri kaya mezar odaları içine yerleştirilmiştir. Bu lahitlerin Urartu bölgesi gibi dağlık ve kayalık alanlarda mezar odasına yerleştirilmesi oldukça güçtür. Lahitlerin boyutları genel olarak kapıdan giremeyecek ölçüdedir. Altıntepe kitabının 12 nolu çiziminde 0.85 m. olarak verilen lahit genişliği, 1.00 m. olarak verilen kapı genişliğinden geçebilir gözükmektedir. Ancak bu kez dış kapıdan giren lahitin döndürülürken ikinci odaya yerleştirilmesi olanaksızdır. Bu durumda lahitler mezar tamamen örülmeden yapılmış olmalıdır. Anadolu medeniyetler müzesindeki deri kaplı, kabartmalı, bronzdan bir tekne, kaya mezarlarında taşınabilir teknelerin de varlığını göstermektedir. Genel olarak lahitlerin kaldırma çıkıntıları görülmemektedir. Bu durum lahitlerin taşındıktan sonra çıkıntıların alınmış olduğunu ya da lahitlerin olduğu yerde inşa edilmiş olduklarını gösterir.⁸⁹

Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü'nde ise lahitler kaya mezar odalarının dışına yapılmıştır ve yerleştirilmiştir. Helenistik ve Roma kenti olan Seleukeia Pieria lahitlerin kaya mezar odalarının dışına yerleştirildiğine dair bir uygulamanın birçok güzel örneğini sergiler. Doğu Nekropol'de lahitler Balabolu Nekropolünde ve Kilikya nekropolünde olduğu gibi kaya mezar odaları ile yan yana durmaktadır. Silifke'deki Seleukeia'da da benzer bir durum olduğu düşünülmektedir.⁹⁰

Lahit yapımında taş, mermer, pişmiş toprak, ahşap ve metal gibi çeşitli malzemeler kullanılmıştır. Bu malzemeler bölgenin jeolojik, teknolojik ve ekonomik yapısına göre değişkenlik gösterir. Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü jeomorfolojik bakımdan kireç taşının yoğun olarak bulunduğu bir alan üzerindedir. Diğer mezar anıtları gibi lahitler de kireç taşı kayaca oyularak inşa edilmiştir. Batı Nekropolü'nde yer alan Beşikli Mağara mezar odasında mermer parçalara rastlanılmıştır; ancak

⁸⁶ Çevik, 2000, sf. 43.

⁸⁷ Çevik, 2000, sf. 8 – 22.

⁸⁸ A.g.e.: 43.

⁸⁹ Çevik, 2000.: 45.

⁹⁰ Alfödi-Rosenbaum, 1980: 57.

Doğu Nekropolü'nde yekpare mermer, pişmiş toprak ve ahşap gibi diğer malzeme örneklerine rastlanılmamıştır.

Kireç taşından yapılmış lahitlerin yanı sıra pişmiş topraktan lahitlerin de yapıldığı bilinmektedir. Ancak bunlardan pek azı korunabilmiş ve belgelere geçmiştir. Özellikle Batı Anadolu'da Klazomenai bölgesinde bu tip lahitler üretilmiş, üstün sanatsal ve estetik görünümleri ile bu lahitler günümüze kadar gelmiştir. Klazomenai lahitlerinde M.Ö. VI. ve V. yüzyıl boyunca siyah ve kırmızı figürlü resimler sevilerek kullanılmıştır. Pişmiş toprak lahitler üzerinde mitolojik sahneler, bitkisel bezemeler lahit süslerinin Yunan vazo sanatından etkilenmiş olduğunu göstermektedir.⁹¹

Yetişkinler için üretilen pişmiş toprak lahitlerin yanı sıra çocuklar için üretilen pişmiş toprak lahitler de mevcuttur. Çandarlı'da ele geçen ve Klazomenai'den gelmiş olduğu düşünülen pişmiş toprak lahitlerin hepsi çocuk lahitleridir.⁹² Pişmiş toprak lahitler Batı'da da kullanılmıştır. Sicilya, Gela'da ele geçen ve M.Ö. VI. yüzyıla ait pişmiş toprak lahit son derece sade bir forma sahiptir ve dış yüzünde hiçbir bezeme unsuru yoktur. Sadece mezarın iç kısmının üst bölgesinde ağaç yapraklarına benzeyen bir motif vardır.⁹³

Kural dışı örnekler olarak Köln ve Trier başta olmak üzere, Rehin-Mosel bölgesinde kumtaşından lahitlere rastlanılır⁹⁴. Tuf ya da traverten ile yapılmış lahitler de mevcuttur. Tuf lahit örneği Roma'da Aretna yakınlarında, traverten lahit örneği ise Roma'nın içinde görülmüştür.⁹⁵ Arabistan'da Gadara bölgesinde, Suriye'nin güneyinde ve kuzeyinde, Sicilya ve İtalya'da bazalt; yani volkanik kayaçtan yapılmış az sayıda lahit örneklerine rastlanılmıştır. Bu tip lahitler Anadolu'da Assos'ta bol miktarda görülmüştür. Assos'ta bu kayaç türüyle sade sandukalar ve öncelikli olarak gırlı lahitler yapılmıştır. Assos'taki bu lahitler İskenderiye, Filistin, Suriye ve Trakya gibi uzak yerlere ihraç edilmiştir. Peleponessos'un güneyinde Methoni açıklarındaki bir gemi batığının Assos'tan alınmış lahitlerle yüklü olduğu saptanmıştır. Assos kökenli lahitlerin çok tutulmasının nedeni imparatorluk

⁹¹ Boardman, 1998: 148.

⁹² Cook, 1978: 187.

⁹³ Hitzl, 1991: 173.

⁹⁴ Koch, 2001: 23.

⁹⁵ A.g.y.

döneminde bu taşlara birtakım özel becerilerin ve hünelerinin yakıştırılmış olmasıdır. Örneğin lapis olarak adlandırılmış lahitin bir cesedi 40 gün içinde öğütüp yok ettiğine inanılmıştır.⁹⁶

Roma'da, Marmara adası mermerinden yapılmış olduğu anlaşılan girlandlı lahit örneğine rastlanılmıştır. Bu lahitin yüzeyi tarazlanmış, girlandları alçı kabartmasıyla oluşturulmuş ve boyanmıştır. Bu lahit tek bir örnektir ve eşi yoktur.⁹⁷ Roma'ya bağlı topraklarda kurşundan lahit üretimi de gerçekleştirilmiştir. İtalya yarımadası içinde farklı yerlerde kurşundan lahitlere rastlanılmıştır. Suriye ve Filistin'de bu tip lahitler yoğun olarak kullanılmıştır.⁹⁸

Suriye ve Arabistan'da tahtadan yapıлып bronz çembere alınmış lahitler de yaygındır. Özellikle bu lahitlerde ağzına halka takılmış aslan başı yerleştirilmiştir. Rus topraklarının güneyinde Bospori içinde tahta lahitler kullanılmıştır. Bunlar kısmen mimari düzenleme görmüştür ve alçı kabartmalarla süslenmiştir. Boyalı ahşap lahit örneklerine ise Mısırda rastlanılmıştır.⁹⁹

Lahitlerin biçimi, boyutları, kullanıldığı malzeme ve süsleme teknikleri gibi birçok özellik lahitin ait olduğu bölgeyi ve üslubu belirler. Bu nedenle, Roma, Atina ve Dokimeion gibi 3 büyük merkezin ve başka birçok taşra ürünü lahitlerin özellikleri ayırt edilebilir. Küçük parçalar üzerinde çalışıldığında dahi, genel olarak bir lahdin hangi üretim merkezine ait olduğu, biçime bakılıp kestirilebilir.¹⁰⁰

Dikdörtgen biçim tüm Roma İmparatorluğu topraklarında yaygındır. Bu lahitler çeşitli boyutlara sahiptir. Lahitlerin boyutu, kullanıldığı malzeme, üzerindeki bezemeler ve cesedin kimliğine göre değişkenlik gösterir.¹⁰¹ Genel olarak Atina ve Dokimeion lahitleri Roma kentinde üretilen lahitlerden daha büyüktür. Fakat Roma'da çok büyük ölçülerde yapılmış lahitler de mevcuttur. En çok da Gallienus Dönemi'nden ve Tetrakh'lar Dönemi yani, "Dörtlü Yönetim" zamanından kalma büyük boyutlarda parçalara rastlanılır. Ayrıca Roma'da çocuklar için yapılmış, farklı boyutlarda, fakat hepsi çok küçük olan lahitler de mevcuttur. Atina'da birkaç tane

⁹⁶ Koch, 2001: 23.

⁹⁷ A.g.e.: 24.

⁹⁸ A.g.y.

⁹⁹ A.g.e.: 25.

¹⁰⁰ Koch, 2001: 3.

¹⁰¹ A.g.y.

çok küçük örnek vardır. Bunlar ostotek yani kemik muhafazası olarak kullanılmıştır. Anadolu'da ise ostotekler Dokimeion ve birkaç eyalette yaygındır.¹⁰²

Doğu Nekropol'de lahitler temel olarak dikdörtgen prizma şeklindeki bir sanduka biçiminde inşa edilmişlerdir. Lahit tekneleri ana kayadan oyulmuştur ve bir örnek dışında tüm lahitler kayaya yarı bağımlıdır. Teknelerin uzun ön yüzleri taban seviyesine kadar işlenmiş; ancak kısa yan yüzler ve uzun arka yüz lahitin estetik görünümünü verecek kadar işlenmiştir. Anakayadan bağımsız lahit örneği dışında hiçbir lahitin kısa yan yüzleri ve uzun arka yüzleri tabana seviyesine kadar işlenmemiştir. Bezemeler genellikle uzun ön yüzde yer almaktadır. Bazı örneklerde teknelerin taban kısımları bir podyum düzenlemesinin üzerinde yer almaktadır. Kapak kırma çatılıdır ve köşeler akroterlidir. Kapak eğimi ortalama 35 derecedir. Ağır ve hantal bir görünümüleri vardır. Çok büyük boyutlu lahit kapaklarının tabanı genelde düz bırakılmış ve teknenin üzerine yerleştirilmiştir. Daha hafif kapaklar için ise teknelerde kapak oturtma profilleri oluşturulmuştur. Böylece kapak tekneye yerleştirildikten sonra hareket ettirilmesi engellenmiş olmaktadır. Genelde kapaklar sade bir biçimde tasarlanmıştır; ancak bezenmiş örnekleri de mevcuttur. Kısa yan yüzlerde birer alınlık yapmıştır. Roma dünyasında genel olarak dikdörtgen prizma şeklinde lahitler kullanılmıştır. Bir banyo küveti şeklindeki lahitler ise daha seyrek olarak kullanım görmüştür.¹⁰³

Bezeme olarak girland süslemesi içeren lahitlere Roma, Atina ve Dokimeion'da sık rastlanılır. Özellikle Anadolu ve Suriye'de birçok örneği vardır.¹⁰⁴ Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü'nde girland bezemesi içeren lahit örnekleri bulunmaktadır (Kat. 8; Lev. 2b, 8a, b), (Kat. 20; Lev. 15b), (Kat. 85; Lev. 62b). Girlandlar tercihen uzun ön yüze işlenmiştir. Girland yapraklar, çiçekler veya yemişlerden uzunca hevenk şeklinde düz resim ya da kabartma olarak yapılan bir bezemedir. İki ucundan asılmış ve bazen uçlarının fazla kısımları sarkıtılmış, ortası aşağı doğru karın veren bir görünüştedir.¹⁰⁵ Girlandlar çeşitli bitki motifleri ve bu bitkileri taşıyan figürlerden oluşmuşlardır.¹⁰⁶

¹⁰² A.g.y.

¹⁰³ Koch, 2001: 25 – 27.

¹⁰⁴ A.g.e.: 43.

¹⁰⁵ Saltuk, 1993: 69.

¹⁰⁶ Korkut, , 2006: 8.

Roma imparatorluğunun tamamı tarıma dayanmıştır. İmparatorluk başından sonuna kadar Akdeniz'in üzüm ve zeytin gibi temel gıda maddelerine dayanmıştır.¹⁰⁷ Ayrıca üzüm eski çağlarda kutsal bir varlıktır. Üzüm, Hititler'de tanrısal bir bitkidir, tanrının bolluğunu, yaratıcı ve geliştirici gücünü temsil etmiştir. Yunan ve Roma sanatında tanrı Dionysos'la ilgili bir bitkidir. Bu, üzümün sadece bir süsleme unsuru değil dinsel yönünün olduğunu da gösterir.¹⁰⁸ Erster Faszikel girlandlı ve medusa başlı lahitlerin M.S. I. yüzyıl ve II. yüzyıla ait örneklerin varlığından bahsetmektedir.¹⁰⁹

Doğu Nekropol'de bezeme veya kabartmalar için çoğunlukla uzun ön yüz tercih edilmiştir. Kısa yüzler ve arka yüz birkaç örnek dışında boş bırakılmıştır. Girland, bukraniyon bezemeleri ve tabula ansatarlar genel olarak uzun ön yüzde işlenmişlerdir. Doğu Nekropoldeki lahitler bezeme ve teknik özellikleri nedeniyle M.S. II. yüzyılın ortalarına tarihlendirilmektedir.¹¹⁰ Asi Deltası Yüzey Araştırması arşivinde DN 8b olarak envanterlenen ve Doğu nekropolde yer alan lahit üslup özellikleri nedeniyle M.S. 140-180 yılları arasına tarihlendirilmektedir (Kat. 8; Lev. 2b, 8a, b).¹¹¹ Bu lahit uzun ön yüzünde portre büstler, rozet motifler, girlandlar ve girlandları taşıyan bukraniyonlarla bezenmiştir. Kısa yan yüzlerde girland ve bukraniyonların yanı sıra rozet motifleri yer almaktadır. Kapak, yumurta frizleri ile üst kısmı bir çatı şeklinde şerit kabartmalarla bezenmiştir.

Koch ve Sichtermann'a göre girlandlar M.Ö. 200'lerde yapılmaya başlanmış, M.S. 200'lerden sonra da çok nadiren görülmüştür.¹¹² Örnek olarak Antakya müzesinde korunan Eros'lu lahit M.S. 150 yılına tarihlendirilmektedir. Bu lahit girlandlarla süslenmiştir ve İstanbul'daki Eros lahdine benzemektedir.¹¹³

Girlandlı lahitler Roma döneminde lahit dekorasyonunun gelişiminde önemli bir yer tutar. Girlandlar helenistik dizaynı resmetmektedir. Girland kompozisyonları Roma döneminde M.S. I. yüzyılda popüler olan politik, doğal ve ölüm ile ilgili tasvirlerin ilk örnekleridir. Sonuç, spesifik ve ideolojik motiflerle beraber yararlı ve

¹⁰⁷ Freeman, 2003: 518.

¹⁰⁸ Eyüboğlu, 1981: 207 – 208.

¹⁰⁹ Herdejürgen, 1996.

¹¹⁰ Himmelman, 1970: 5.

¹¹¹ A.g.e.: 10.

¹¹² A.g.e.: 438.

¹¹³ A.g.e.: 437.

çekici olmuştur.¹¹⁴ Roma döneminde çocuk lahitleri de kullanılmıştır. Bunlar konu olarak yetişkinler için düzenlenmiş lahitlerden çok farklı değildir. Boyut olarak daha küçüktür. Çocuk lahitlerine uygun temalar, bezeme olarak kullanılmıştır. Bu iki durumda girland düzenlemeleri, görmüş olduğumuz gibi, ölü yatakları sahneleri ile çocuk ölümü konusu ile bağlantılı durmaktadır. Birinin kapak kısmında, iki aşk tanrısının, üzerinde bir çocuk ruhunun uyuduğu bir sediri tuttuğu görülmektedir. Köşelerde de muhtemelen ailesinin yas tuttuğu sahneler görülen lahitler de vardır. Tekne tasarımı daha küçük alanlara özet olarak adapte edilmiş olmalıdır. Büyük ihtimalle bu tek bir motifle veya sade bir tasarım olarak tanımlanabilir. Daha büyük lahitlerde iki tane olabilen girlandların her bir girlandında (hilal) içinde tek bir deste ya da taşıyıcı unsur olabilir. Bunlar meşale, yunus balığı veya bukranon, köşelerde eroslar ile birlikte yer alır. Mitolojik öykülerin işlendiği örnekler de vardır, bunlar Helenistik kökenlidir.¹¹⁵

Attik mezarlar çoğunluklar yatak formundadır. Köşelerinde genellikle Eros veya mezar üstünde kadın büstleri vardır. Attik formlarda çoğunlukla Herakles, Nike ve ortalarında kartal tasvir edilmiştir. Attik lahit mezarların kenarında girlandlar, aslan, satyr, gorgo veya kadın başları ve bununla birlikte çiçek motifleri de yer almaktadır. Çok eski mezarların üstünde yılan figürleri, aslanın boğayı ısırması sahnesi tasvir edilmiştir. Lahit bezeme motiflerinin ülkeden ülkeye, inançtan inanca değişiklik göstermesine karşın, tesadüfen birbirine benzer bezeme motifleri de bulunmaktadır. Mesela Roma'da, Gela, Kephissia, Adana, Antakya lahitleri arasında birçok benzerlik bulunmuştur.¹¹⁶

Kimi lahit kapakları da bezemelidir. Bazı kapakların üzerinde levha veya medusalar işlenmiştir; çünkü medusalar inanç sisteminde çok önemli bir yer tutmaktadır. Uzun kenarlara ise akroterler ve palmet motifleri işlenmiştir.¹¹⁷ Kapakların bezemeli olduğu lahit örneklerine Doğu Nekropol'de de rastlanılmaktadır. Güneşe benzeyen daire, meşale ve bir büst Doğu Nekropol'de kapak üzerinde yer alan kabartmalardır (Kat. 36; Lev. 30a, b), (Kat. 75; Lev. 55b).

¹¹⁴ Huskinson, 1996: 59.

¹¹⁵ A.g.e.: 59-60.

¹¹⁶ Koch – Sichtermann, 1982: 436.

¹¹⁷ Korkut, 2006: 11.

Bezeme olarak farklı bir gurubu evlilik lahitleri oluşturmaktadır. M.S. II. yüzyılda Liverpool'daki lahit parçaları, Saba ve Sebastiano'da kadın ve erkek figürlü lahitler evlilik ile ilgili örnekleri teşkil etmektedirler. Boşanmış çiftler ayrı lahitlere konulmuş ve lahitler farklı motiflerle bezenmiştir. Bu tip lahit grupları M.S. II. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Napoli Consul lahitleri de evlilik konulu yapılmaya başlanmış, evliler birlikte, boşanmışlar ayrı gömülmüştür. Viyana ve Berlinde de aynı Napoli örneğinde olduğu gibi yapmayı düşünmüşler; ancak sonradan vazgeçmiş ve her birey ayrı bir şekilde gömülmüştür.¹¹⁸ Bu tip bezeme Doğu Nekropolde mevcut değildir. Doğu Nekropolü dönem olarak batıdaki birçok Roma dönemi Nekropolü ile çağdaş olmasına rağmen farklı bezeme motiflerinin kullanılmış olması yerel farklılıkları ortaya koymasından önemlidir.

Bezemeli lahit örneklerinin yanı sıra yazıtlı lahit örnekleri de bulunmaktadır. 1924-1925 yılları arasında Roma donanmasıyla ilgili araştırmalar yapmak amacıyla Seleukeia Pieria'ya gelen Seyrig ve Perdrizet, Kapısuyu'nda bir okulun bahçesinde yazıtlı mezar taşları bulmuşlardır. Ayrıca Mağaracık'ta da benzer yazıtlı mezar taşlarına rastlamışlardır. Mağaracıkta Kevork Agha Baldjan'a ait bir evin duvar örgüsünde de bu yazıtlı taşlara rastlanılmıştır. Ancak bu evin bulunduğu alanda kayalık yapının az olması, bu stellerin başka bir yerden, muhtemelen Mağaracık nekropolünden geldiğini düşündürmektedir.¹¹⁹

Bunların dışında birkaç yazıt daha bulunmuştur. Bu yazıtlar Chapot'a göre Pazar kapısında bulunmuştur. Pazar kapısının bulunduğu alan ve civarında çok sayıda yazıtlı mezar stellerine rastlanılmıştır. Bu stellerin hepsi donanma subaylarına aittir. İstisnai bir yazıt da bulunmuştur; ancak bu yazıtta da ölen kişinin statüsü belli değildir. Sıradan denizcilerin mezarları ise gözden uzak ve Vespasianus su kemeri ile liman arasında uzanmaktadır. Muhtemelen bu alan bu kişilerin yaşam alanlarıdır. Bu alandaki mezarlar sadedir ve mezar stelleri bulunmamaktadır. Buna karşın toprağa kazılmış ve ölü küllerinin içinde bulunduğu bir mezar saptanmıştır. Bu tip mezarların üzeri yazıtlı mermer plakalarla kapak şeklinde örtülmüştür. Ancak bu yazıtlar stel gibi mezarın önünden geçen kişiye bilgi vermek için yazılmamıştır.¹²⁰

¹¹⁸ Reinsberg, 2006: 151.

¹¹⁹ Seyrig, 1938: 451.

¹²⁰ Seyrig, 1938: 452.

Bu mezarlar ile üzerlerindeki yazıtlar Seleukeia Pieria'da bir deniz üssünün varlığını ortaya çıkarmaktadır. Bunu Fayoum'un Latince yazılmış bir papirüsünden anlamak da mümkündür. Bu papirüste 166 yılında Mezopotamyalı bir esirin satılışından bahsedilmiştir. Ayrıca 5 savaş gemisinin Seleukeia Pieria'daki mevcudiyetinden bahsedilmektedir. Esirler de savaş esirleri olarak geçmektedir.¹²¹

İncelenen bu mezar taşlarının hepsi 129 yılı ile 212 yılları arasına tarihlendirilmektedir. Burada imparator Lucius Verus'un yaptığı savaş akıllara gelmektedir. Bu savaş 162 ile 165 yılları arasında gerçekleştirilmiştir.¹²² Ayrıca Flavia Albina'ya ait bir mezar steli Seleukeia Pieria'da sürekli bir deniz üssünün varlığından bahsetmektedir. Bu üs sadece bir donanma üssü değil aynı zamanda subayların ve ailelerinin yaşadığı bir vatan olarak kullanılmıştır.¹²³

Doğu Nekropol alanında, mezar anıtlarıyla ilişkilendirilebilecek niş ve steller vardır. En çok rastlanan niş tipi hemen hemen yarım daire planlı kavisli ve apsis gibi olan niştir. Bazen nişin alt kısmı ile üst kavisi arasında taş bir raf vardır ve duvarın bu noktasında yatay yarığı olan diğer bazı örneklerde de vaktiyle benzer bir taş levha bulunduğu düşünülebilir. Bunlardan başka dikdörtgen planlı, arkası düz duvarlı, kemerli nişlere rastlanır ve çeşitli derinlikte dikdörtgen nişler de vardır.¹²⁴

Frig kaya anıtlarında nişlerin içine genelde Ana Tanrıça idolü yerleştirilir.¹²⁵ Ancak Seleukeia Pieria'da böyle bir idole rastlanılmamıştır. Bunun sebebi böyle bir uygulamanın burada olmadığı gibi soyguncular tarafından boşaltılmış olması da olabilir. Küçük nişler muhtemelen aydınlatma lambaları için kaya mezar odasının içinde ve dışında yer almıştır.¹²⁶ Seleukeia Pieria'daki kaya mezar odalarında, kapı üstlerinde, şu anda boş duran nişlere, M.S. 129-212 yılları arasına tarihlenen, Roma donanması Classis Syriaca filosunda görev yapmış ve burada ölmüş denizcilerin mezar stelleri yer almıştır.¹²⁷

¹²¹ A.g.e.: 457.

¹²² A.g.e.: 458.

¹²³ A.g.e.: 459.

¹²⁴ Alfödi-Rosenbaum, 1971: 12.

¹²⁵ Sivas, 1999: 174.

¹²⁶ Alfödi-Rosenbaum, 1980: 23.

¹²⁷ Seyrig, 1938: 458.

4.2. Sonuç

Arkeolojik bulgular ilk insandan bu yana ölü gömme ve mezar hazırlama kültürünün oluştuğunu göstermektedir. Aynı kültüre ait toplulukların mezarları açıldığında benzer gömme şekillerine rastlanmaktadır. Ölüye duyulan saygı, ölümden sonraki yaşama olan inanç; ölü gömme ve mezar hazırlama gibi etkinliklerin önem kazanmasına zemin hazırlamıştır. Ölüler için yapılan odalar, yaşama mekânları, araç ve gereçler hep ölüye verilen değere göre şekillenmiştir. İlk insanlardan bu yana ölüler için çeşitli mekânlar hazırlanmıştır.¹²⁸ Bu bağlamda birçok toplulukta, pek çok kültürde ölüler için masraflı işler yapılmış ve büyük paralar harcanmıştır.¹²⁹ Helenistik dönemde kurulmuş bir kent olan Seleukeia Pieria’da cesetler kaya mezar odalarına ve lahitlere konulmuştur. Doğu Nekropol’de ahşap, kurşun, pişmiş toprak gibi malzemeden lahit örneklerine rastlanılmamış; keza doğrudan toprağa gömü uygulanmış ise de kalıntıları şimdiye değin yapılan araştırmalarda tespit edilmemiştir.

Seleukeia Pieria’da üç nekropolden biri olan Doğu Nekropolü, “Mağaracık” ve “Batı Nekropole” oranla daha yoğun bir şekilde kullanılmıştır. Doğu Nekropolde toplam 56 Kaya Mezar Odası, 41 Lahit ve 2 bağımsız niş ve stel kompleksi tespit edilmiştir. Bu mezar anıtları bir kireç taşı oluşumu olan ana kayaya oyularak inşa edilmiştir. Lahitler ise yarı bağımlı veya bağımsız olarak kireç taşı malzeme kullanılarak biçimlendirilmiştir. Örme tekniğinde yapılan mezar anıtı bulunmamaktadır. Cesetler doğrudan kayaya oyulmuş mezar odalarında, duvara veya tabana açılmış mezar yatakları içine gömülmüştür. Mezar odası içinde urne yuvası veya kül tabaklarına rastlanılmamıştır.

Kaya mezar odalarında cephe çoğunlukla sade bir şekilde işlenmiştir. Cephe düz bir duvar gibi inşa edilmiş ve bazı cepheler niş oyukları ve stel kabartmaları ile biçimlendirilmiştir. Cephe düzenlemesinde bir yön birliği yoktur. Cephenin bakış yönü yamaç doğrultusunda inşa edilmiştir. Mezar yataklarının bulunduğu ana mekana çoğunlukla, doğrudan bir kapı ile girilmektedir. Ancak tavanı düz, tonozlu veya dromoslu bir odaya sahip tek veya iki mezar odalı mezar anıtları da inşa

¹²⁸ Kınay, 1993, 1.

¹²⁹ Koch, 2001: 1.

edilmiştir. Roma devrinde kullanılan bu ön odalar sade olabileceği gibi niş ve sekilerde içermektedir. Ön odadan sonra ana mekana girişi sağlayan kapılar kaba bir blok taş veya ahşap bir malzemedir oluşmaktadır. Kaba blok taşların kullanıldığını gösteren dikdörtgen biçimli bir örnek sağlam bir şekilde durmaktadır. Blok taşların yanı sıra ahşap malzemenin de kullanılmış olduğu düşünülmektedir; ancak bunu gösteren bir kalıntıya rastlanılmamıştır. Bu durum ahşabın dayanıksız bir malzeme olmasından kaynaklanmaktadır. Burada ahşap kapının kullanılmış olduğunu gösteren zıvana delikleri, menteşe delikleri ve kapı kilit sürgü yuvaları bulunmaktadır. Ahşap yerine metal bir malzemenin kullanılmış olduğu da düşünülebilir; fakat metal dayanıklı bir malzemedir ve bu nedenle günümüze kadar ufak bir parçası bile olsa gelmesi gerekmektedir. Kapıdan sonra girilen ve *archosolium*ların bulunduğu ana mekan kare veya dikdörtgen planlıdır. Arka duvar ve yan duvarlar oyularak tonozlu *archosolium*lar inşa edilmiştir. *Archosolium* tipi mezarların yanı sıra dikdörtgen prizma şeklinde olan mezar hücreleri de mevcuttur. *Archosolium*lu mezar odalarına Anadolu dışında, başka alanlarda çok sık rastlanmaz.¹³⁰ Bu nedenle bu plan tekniğinin Anadolu kökenli olduğu ve Roma dünyasının diğer bölgelerine Anadolu'dan yayıldığı söylenebilir.

Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü kaya mezar odaları üzerlerinde tarihlendirme yapılacak bir yazıt veya kabartma bulunmamaktadır; ancak tonozlu mezar hücresi olan *archosolium*lar ve ön odalı giriş mekanlarından oluşan mezar tipine Kilikya bölgesinde yoğun olarak rastlanır. Bu tipin en erken örnekleri M.S. II. yüzyılın ortalarına tarihlenmektedir.¹³¹

Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü'nde bulunan lahit mezarlar dikdörtgen prizma şeklinde inşa edilmişlerdir. Tek bir örnek dışında tüm lahitle ana kayaya yarı bağımlıdır. Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü'nde özellikle Likya bölgesine özgü khamasorionlar yani kaya içine oyulmuş ve sadece kapağı yüzeyde, teknesi kaya içinde olan mezar anıtı da bulunmaktadır. Bu durum Seleukeia Pieria ile yakın çevre arasında bir kültürel bağın olduğuna düşündürmektedir.

Doğu Nekropolde tüm lahitle mezar odasının dışına inşa edilmişlerdir. Konum olarak mezar odalarına yakın durmaktadırlar. Lahit bezemeleri çoğunlukla

¹³⁰ Alfödi-Rosenbaum, 1980: 23.

¹³¹ Alfödi-Rosenbaum, 1971: 3.

uzun ön yüze yapılmıştır. Kısa yan yüzler ve arka yüz genellikle boş bırakılmıştır. Lahitlerin işlenmesinde dahi sadece uzun ön yüze önem verilmiş ve uzun ön yüz taban seviyesine kadar işlenmiştir. Genellikle kısa yan yüzler ve arka yüz tabana yakın bir yere kadar; ancak taban seviyesine kadar değil, teknenin estetik görünümünü alacak kadar işlenmiştir. Uzun ön yüzler, tavanı kavisli, tonozlu niş, tabula ansata, yazıt, stel, girland motifleri ve büst kabartmaları ile bezenmiştir. Kapaklar genellikle boş bırakılmış ancak bezenmiş örnekler de mevcuttur. Girlandlı lahitler genel olarak M.S. I. yüzyılın ve II. yüzyıla tarihlendirilmektedir. Doğu Nekropol'deki yazıtlı lahit, girlandlı serbest duran lahit ve diğer girlandlı lahitler genel olarak M.S. II. yüzyılın ortalarına tarihlendirilmektedir.

Kaya mezar odalarından bağımsız duran nişler aydınlatma amacı ile kullanılmış olmazlar çünkü kayanın dış yüzüne işlenmişlerdir. Bu anlamda aydınlatacakları özel bir mekan yoktur ve rüzgar alan bu dış cephede ateşi muhafaza etmek güç olacaktır. Bu durumda kült amaçlı bir idolün veya sembolün yerleştirilmiş olduğu düşünülebilir veya ölen kişi ile ilgili bilgi verecek yazıtların içine konulduğu veya işlendiği yer olarak kullanılabilir. Niş ve steller M.S. II. yüzyıla tarihlendirilmektedir.¹³² Steller kırma çatılı bir tapınak görünümünde kabartma tekniği ile inşa edilmişlerdir. Üzerlerinde yazıt yoktur; ancak çoğunlukla nişler ile aynı mezar anıtları üzerinde yer aldıklarında aynı döneme tarihlendirilebilir.

Doğu Nekropol'de Mezar anıtlarının yapım tekniği, bezeme üslubu ve tespit edilen yazıtlara göre buranın M.S. II. yüzyıl boyunca yoğun olarak kullanılmıştır. Mezar anıtlarının yapım tekniği ve üslubu Roma devrinin karakteristik Anadolu öğelerini içermektedir. İstatistiksel veri bakımından kaya mezar odalarına gömü, lahit mezar uygulamasına göre daha fazladır. Niş ve steller keza sayıca kaya mezar odalarından daha azdır (Tablo 4). Mezar odalarında bezeyici öğe kullanılmazken, lahitlerde bezeyici öğe olarak girland motifi, bukranion, portre büst kabartması, yazıt içeren tabula ansata ve bitkisel motifler kullanılmıştır. Yerel malzemenin kullanıldığı lahitler ve genel özellikleri itibarıyla M.S. II. yüzyıl ve sonrasında kullanılmış kaya mezar odaları eldeki verilere göre en erken II. yüzyıl ortalarından itibaren kullanılmış olmalıdır.

¹³² Seyrig, 1938: 458.

Tipolojik bakımdan fazla çeşitlilik göstermeyen mezar odalarında genelde tek mekanlı mezar odası tipi ve iç kısmı üçlü *archosolium* düzenlemesi içeren tip tercih edilmiştir.

KATALOG

Katalog No: 1

Levha No: Lev. 3a, b, c.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 1

Ölçüleri: Uzunluk: 10.10 m. Genişlik: 6.40 m. Yükseklik: 3.20 m.

GPS: N: 36.06'57.6" – E: 035.56'32.4"

Yönü: Girişi Güneybatı'ya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Kapısuyu Köy yolu üzerinde, Doğu Nekropol'ün batı yamacındaki kaya mezar odası, ana caddeye yaklaşık 15 m. uzaklıkta bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, güneybatı – kuzeydoğu yönünde uzanmaktadır. Mezar odasının giriş ve ana mekan kısmı toprak dolgu ile kaplıdır. Tavanı tonozlu bir giriş mekanından sonra dikdörtgen formulu bir kapıdan kare planlı ve mezar yataklarının bulunduğu ana mekana girilmektedir.

Giriş mekanının sol duvarında duvara gömülü iç içe iki mezar yatağı bulunmaktadır. Bunlardan duvarın daha dip kısmında bulunanı diğerine göre daha küçük bir boyuta sahiptir. Bu mezar yataklarında tahribatın yoğun olması nedeniyle yastık ölçüleri alınamamıştır.

Giriş mekanının iki yan duvarında ve bir de cephe duvarında sekiler bulunmaktadır. Bu sekilerden cephede olanı kapı başlangıcına kadar devam etmiştir.

Tonozlu girişten ana mekana, kapıdan sonraki bir basamakla inilerek geçilmektedir. Ana mekanın sağında iki, solunda iki, arka duvarında üç mezar yatağı bulunmaktadır. Arka duvarda yerden yükselen iki mezar yatağı yan yana durmaktadır. Sağdaki mezar yatağının üzerinde duvara gömülü küçük bir mezar yatağı bulunmaktadır. 1.10 m. uzunluğundaki ve 60 cm. genişliğindeki bu mezar yatağı muhtemelen bir çocuğa aittir.

Ana mekanın tavanı düzdür. Mezar yataklarının tavanı ise tonozludur. Tüm mezarların yastıkları saat yönünde, sağa doğru düzenlenmiştir. Giriş mekanında 2, ana mekanda 7 olmak üzere toplam 9 mezar yatağı bulunmaktadır. Giriş kapı yuvası tahrip olmuştur. Zıvana deliklerine ve kapı silmelerine rastlanılmamıştır.

Katalog No: 2

Levha No: Lev. 4a, b, c.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 2

Ölçüleri: Uzunluk: 5.35 m. Genişlik: 3.95 m. Yükseklik: 1.90 m.

GPS: N: 36.06'56.9" – E: 035.56'32.9"

Yönü: Girişi Güneybatı'ya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Kapısu Yu Köy yolu üzerinde, Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki kaya mezar odası, caddeye yaklaşık 30 m. uzaklıkta bulunmaktadır. DN 1'in 22 m. kadar güneydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, güneybatı – kuzeydoğu yönünde uzanmaktadır. Kare planlı bir ana mekana sahiptir. Mezar odasının cephesinde sağda kare biçimli bir niş bulunmaktadır. Burası muhtemelen ölen kişiler ile ilgili bilgi veren bir levhanın konulduğu yer olarak kullanılmıştır. Mezar odasının giriş ve ana mekan kısmı toprak dolgu ile kaplıdır.

Mezar odasına giriş küçük dar ve üstü kapalı bir giriş mekanından sağlanmaktadır. Bu giriş mekanı kare planlıdır. Bu mekandan sonra, ana mekana dikdörtgen planlı bir kapıdan girilmektedir. Burada kapı silmeleri ve zıvana deliklerinden açılıp kapanan bir kapının kullanılmış olduğu anlaşılmaktadır. Giriş kapısının yerleştirildiği alanda, içerde, sağda, altta ve üstte birbirine koşut zıvana delikleri bulunmaktadır. Kapı silmelerinin ve zıvana deliklerinin pozisyonuna göre kapının içeri ve sağa doğru açıldığı anlaşılmaktadır.

Mezar odasının ana mekanına geçişi sağlayan, kapıdan sonra, olası bir basamağa, toprak dolgunun yüksekliği nedeniyle rastlanılmamıştır. Ana mekanın giriş mekanına göre daha derin olması buraya basamaklarla inilmiş olduğunu düşündürmektedir.

Ana mekanın tavanı düzdür. Buranın sağında ve solunda yerden yükselen 1er mezar yatağı bulunmaktadır. Arka duvarında ise yerden yükselen 1 mezar yatağı ve bu mezar yatağı ile aynı mezar hücresi içinde yer alan duvara gömülü başka 1 mezar yatağı daha bulunmaktadır. Toplam 4 mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları üzeri tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadır. Bu mezar odasında tüm mezarların yastıklarında yön birliği vardır ve hepsi saat yönüne bakmaktadır.

Katalog No: 3

Levha No: Lev. 5a, b, c.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası YüzeY Araştırması Envanter No: DN 3

Ölçüleri: Uzunluk: 7.00 m. Genişlik: 3.70 m. Yükseklik: 1.90 m.

GPS: N: 36.06'56.9" – E: 035.56'33.0"

Yönü: Girişi Güneybatı'ya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Kapısuyu Köy yolu üzerinde, Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki kaya mezar odası, caddeye yaklaşık 28 m. kadar uzaklıkta bulunmaktadır. DN 2'nin yaklaşık 2 m. doğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, güneybatı – kuzeydoğu yönünde uzanmaktadır. Mezar odasının giriş ve ana mekan kısmı toprak dolgu ile kaplıdır. Mezar odasının dromosu yoktur; ancak üzeri kapalı, tonozlu geniş ve dikdörtgen planlı bir giriş mekanı bulunmaktadır.

Mezarın odasının cephesinde herhangi bir cephe düzenlemesi yoktur; fakat, tavanı tonozlu giriş mekanında kapının bulunduğu cephede küçük bir niş kompleksi bulunmaktadır. Bu nişler kapının üstünde aşağıdan yukarı doğru uzanmış silindirik bir niş ve bu nişin solunda dikdörtgen formlu başka bir niş ile tanımlanmıştır. Dikdörtgen formlu bu nişin üst kısmı silindirik bir niş ile birleşmiştir. Bu nişlerin etrafında 1er cm. kalınlığında küçük ve birbirine simetrik delikler bulunmaktadır. Bu delikler niş içine yerleştirilecek ve ölen kişi ile ilgili bilgi verecek objenin yerleştirilmesinden sonra bu objeyi tutturmak için kullanılacak ara öğeler için açılmış olmalıdır.

Ana mekanın giriş kapısı dikdörtgen formludur. Zıvana delikleri kapının iç kısmında ve sağ tarafındadır. Bu düzenleme kapının içeri ve sağa doğru açıldığını göstermektedir. Kapıdan sonra toprak dolgu nedeniyle şu anda 1 tanesi görülen basamak ile içeri girilmektedir.

Ana mekanın sağında 1, solunda 1 olmak üzere toplam 2 mezar yatağı bulunmaktadır. Bu mezar yatakları üzeri tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. Mezar hücreleri içinde yer alan mezar yatakları yerden yükselmektedir ve kısmen iyi korunmuştur. Yastıklar tahribat nedeniyle tam olarak tespit edilememiştir. Kare planlı bu mekanın tavanı düzdür.

Ana mekanın arka duvarında yarı tonozlu kapısız bir giriş ile ikinci bir mekana girilmektedir. Bu mekanın kapısı yoktur. Mekan kare planlıdır ve mezar yatağı da yoktur. Mekan bir küp biçimindedir. Tavanı, tabanı, cephe ve yan duvarları düzdür. Yan ve cephe duvarları sade olarak biçimlendirilmiş, herhangi bir bezeme unsuru içermemektedir. Arka duvara oyularak açılmış ikinci mekanın tavanı düzdür.

Katalog No: 4

Levha No: Lev. 6a.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 4

Ölçüleri: Ölçülemedi.

GPS: N:36.06'57.0" – E: 035.56'32.8"

Yönü: Girişi Güneybatı'ya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Kapısuu Köy yolu üzerinde, Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki kaya mezar odası, caddeye yaklaşık 24 m. uzaklıkta bulunmaktadır. DN 2'nin 3 m. kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, güneybatı – kuzeydoğu yönünde uzanmaktadır. Giriş mekanı düşen kaya kütleli ve dikenli çalılıklar ile kapanmıştır. Bu nedenle içine ana kapıdan girilememektedir. Ancak DN 2'nin sol duvarında kaçak kazı ile açılmış bir delikten bu mezar odası görülebilmektedir. DN 2'den görüldüğü kadarıyla bu mezar odası yoğun olarak tahrip olmuştur. Bu tahribat hem doğal hem de yapay nedenlerin sonucudur.

Mezar Odası'nın sağında 1, solunda 1 ve cephe duvarında 1 olmak üzere toplam 3 mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları üzeri tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadır. Ancak bu tonozlu mezar hücreleri çok yoğun bir şekilde tahrip olmuştur. Mezar yatakları yerden yükselmektedir. Mezar odasının tavanı düzdür. Kapı ile ilgili bilgi içine girilemediğinden verilememektedir. Toprak dolgu, moloz yığını ve içine girilememiş olması nedeniyle mezar yastıkları ile ilgili bilgi verilememektedir.

Katalog No: 5

Levha No: Lev. 6b, c, d.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Envanter No: DN 5

Ölçüleri: Uzunluk: 4.85 m. Genişlik: 3.80 m. Yükseklik: 1.65 m.

GPS: N:36.06'57.1" – E: 035.56'33.0"

Yönü: Girişi Güneybatı'ya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Kapısu Yu Köy yolu üzerinde, Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki kaya mezar odası, caddeye yaklaşık 30 m. uzaklıkta bulunmaktadır. DN 4'ten yaklaşık 5 m kadar yüksekte ve DN 4'ün yaklaşık 5 m. kadar kuzeydoğusundadır (Harita 3). Bu mezar odasına ulaşım şu an için çok zor gerçekleştirilmekte; ancak yapılmış olduğu dönemde buraya ulaşımı sağlayan basamakların varlığına dair izler tespit edilmiştir.

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, güneybatı – kuzeydoğu yönünde uzanmaktadır. Üzeri kapalı, tonozlu küçük ve dar bir giriş mekanı bulunmaktadır. Mezar odasının dış cephesinde ve giriş mekanında herhangi bir bezeme veya başka bir düzenleme yoktur. Giriş mekanından sonra mezar yataklarının olduğu ana mekana, bir kapı girişi ile girilmektedir.

Kapı girişi dikdörtgen formludur ve etrafında hiçbir kabartma, bezeme veya niş bulunmamaktadır. Kapının sağ alt köşesinde kapı milinin oturduğu zıvana deliği yer almaktadır. Kapı tavanının içeri doğru eğim vermesi nedeniyle bu kapının içeri doğru değil de dışarı doğru açıldığı düşünülmektedir. Zıvana deliği sağ taraftadır ve kapı sağa doğru açılmaktadır.

Mezar yataklarının bulunduğu ana mekana şu an için görülebilen tek bir basamakla inilmektedir. Ana mekan kare planlıdır ve tavanı düzdür. Sağ, sol ve arka duvarında birer olmak üzere toplam 3 mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları üzeri tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. Mezar yatakları yerden yükselmektedir. Mezar yataklarında başın konulduğu yastıklarda yön birliği vardır ve saat yöne doğru düzenlenmiştir.

Katalog No: 6

Levha No: Lev. 7a, b, c.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası YüzeY Araştırması Envanter No: DN 6

Ölçüleri: Uzunluk: 7.95 m. Genişlik: 4.90 m. Yükseklik: 1.80 m.

GPS: N:36.06'56.8" – E: 035.56'33.5"

Yönü: Girişi batı'ya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Kapısuyu Köy yolu üzerinde, Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki kaya mezar odası caddeye yaklaşık 41 m. uzaklıkta bulunmaktadır. DN 5'in yaklaşık 16 m. güneydoğusunda yer alır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, doğu batı yönünde uzanmaktadır. Dış cephesinde niş ve bezeme gibi herhangi bir düzenlemeye rastlanılmamıştır. Konumlandığı alan etrafında yoğun olarak kaya mezar odaları ve lahitler bulunmaktadır.

Üzeri kapalı, tonozlu, kare planlı bir giriş mekanı bulunmaktadır. Bu giriş mekanı içinde herhangi bir bezeme unsuru bulunmamaktadır. Giriş mekanının birkaç parçaya ayrılmasına sebep olan derin çatlaklar mevcuttur. Bu mekanın sağ duvar tabanında seki kalıntısı görünmektedir. Bu sekinin üzeri toprak dolgu ile kaplıdır. Cephe duvarında bir kapı girişi ile mezar yataklarının bulunduğu ana mekana girilmektedir.

Kapı girişi tahrip olmuştur; ancak köşeli hatları ve aşağı doğru dik inen yapısı ile dikdörtgen bir formda olduğu anlaşılmaktadır. Kapı girişinin dış cephesinde kapı silmesi yoktur. İçerde sağ üst köşede kapı millerinin oturduğu zıvana delikleri mevcuttur. Kapı giriş tavanının içeri doğru eğim yapması, kapı silmesinin ve zıvana

deliklerinin iç cephede olması nedeniyle kapının içeri ve sağa doğru açıldığı anlaşılmaktadır. Giriş yoğun bir şekilde tahrip olduğundan herhangi bir basamağa rastlanılmamıştır.

Mezar yataklarının bulunduğu ana mekan kare planlıdır. Tavanı düzdür. Mekanın sol duvarında yerden yükselen, yan yana duran 2 mezar yatağı ve cephesinde 1 mezar yatağı olmak üzere toplam 3 mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları yerden yükselmekte ve tavanı tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. Mezar yastıkları tahrip olmuştur ancak yön birliğinin olduğunu gösteren izleri mevcuttur. Saat yönünde bakılmaktadır. Cephedeki mezar hücresi girişin tam aksında değil sağ köşeye oyulmuştur.

Katalog No: 7

Levha No: Resmi çekilememiştir.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 7

Ölçüleri: Ölçülemedi.

GPS: N:36.06'56.5" – E: 035.56'33.6"

Yönü: Girişi güneybatı'ya bakılmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Kapısuyu Köy yolu üzerinde, Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki kaya mezar odası caddeye yaklaşık 43 m. kadar uzaklıkta bulunmaktadır. DN 6'in yaklaşık 10 m. güneydoğusunda yer alır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, güneybatı kuzeydoğu yönünde uzanmaktadır. Mezar odasının dromosu veya bir giriş mekanı yoktur. Bir giriş kapısı ile doğrudan ana mekan girilmektedir. Cephesinde herhangi bir bezeme yoktur; ancak kapı girişinin üstünde olasılıkla yağmur suyunun içeri girmesini önlemek amacıyla açılan kanal şeklinde bir oyuk yukarıdan kapının sağ tarafına doğru inmektedir.

Giriş kapısı dikdörtgen formludur. Cephesinde kapı silme yeri bulunmaktadır. Burada herhangi bir zıvana deliğine rastlanılmamıştır. Kapı girişi dikdörtgen formlu blok bir kaya parçası ile kapatılmış olabilir. Araştırmanın yapıldığı dönemlerde etrafındaki dikenli çalılıkların çok yoğun olması nedeniyle içeri girilememiştir.

Aynı kayaç üzerinde 5 m. kadar doğuda kapı girişi olabilecek boyutta bir oyuk mevcuttur. Burası olasılıkla yapımından vazgeçilmiş bir mezar odasının girişidir. Kör bir kapı girişi olarak durmaktadır. Bu yapı kaya mezar odası ile aynı kayaç üzerinde yer almaktadır; ancak aralarında cephe düzenlemesi anlamında bir ilişki bulunmamaktadır.

Katalog No: 8

Levha No: Lev. 2b, 8a, b.

Eserin Türü: Lahit

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 8b

Ölçüleri: Uzunluk: 2.75 m. Genişlik: 1.50 m. Yükseklik: 1.35 m.

GPS: N:36.06'57.4" – E: 035.56'32.5"

Yönü: Lahit kuzeybatı - güneydoğu yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Kapısuyu Köy yolu üzerinde, Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki lahit yoldan bakıldığında yamacın dikleştiği en uç köşede görünmektedir (Harita 3). Lahit bağımsız, tek basamaklı bir podyum üzerinde liman kapısının hemen yanında durmaktadır.¹³³

Tanımı: Ana kaya ile aynı malzemedен işlenmiş lahit teknesi, ana kayadan bağımsızdır. Dikdörtgen prizma şeklindeki lahitin tabanı ve kapağı bir tapınağın tabandan çatıya kadarki yapı elemanlarını andıran bir görünüme sahiptir. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili yoktur. Lahitin içi toprak dolgu ve bu dolgu üzerinde yeşeren bitkiler nedeniyle görülememektedir.

Lahitin teknesinde girland ve girlandları taşıyan bukraniyon kabartmaları bulunmaktadır. Bu bezemeler teknenin uzun ön yüzünde ve kısa yan yüzlerde yer almaktadır. Uzun ön yüzde girland ve bukraniyon kuşağı ve bu girlandlar içinde yer alan üç büst bulunmaktadır. Kısa yan yüzde girland kuşağı içinde bir rozet motifi bulunmaktadır. Uzun arka yüz ise boş bırakılmış, üzerine hiçbir bezeme yapılmamıştır.

¹³³ Pamir, 2001: 126.

Lahitin uzunluğu 3.10 m. genişliği 1.50m.'dir. Kapağı neredeyse düze yakın, kırma çatılıdır. Kapağın üst kısmı ahşap çatı kirişleri havasını veren kabartmalı bir şekilde biçimlendirilmiştir. Kapağın dört yanını çevreleyen yumurta frizleri, silmeler ve üst kısımda yer alan büyük iki spiral kabartma lahitin diğer dekoratif öğeleridir.

Kapak kırma çatılıdır ve eğimi azdır. Kapağın eğimli alanında eğim yönüne paralel şeritler işlenmiştir. Bu düzenleme Dokimeion lahit tipi örneklerinde görölmektedir.

Katalog No: 9

Levha No: Lev. 9a, b.

Eserin Türü: Lahit

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 9

Ölçüleri: Uzunluk: 2.12 m. Genişlik: 1.25 m. Yükseklik: 1.20 m.

GPS: N:36.06'56.1" – E: 035.56'34.0"

Yönü: Lahit doğu batı yönündedir.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün en güney yamacındaki bu lahit yamacın bitip uçurum ile kesiştiği yerde yer almaktadır. Lahitten sonra yamaç dik bir şekilde aşığı doğru inmektedir (Harita 3).

Tanımı: Ana kayaya oyularak işlenmiş lahit dikdörtgen prizma şeklindedir. Lahidin teknesi ana kayadan yükselerek işlenmiş yarı bağımlı şekildedir. Uzun ön yüzü taban seviyesine kadar işlenmiş, kısa yan yüzler ve arka uzun yüz tabana yakın bir seviyeye kadar işlenmiştir.

Lahitin doğusunda ve güneyinde yağmur sularının birikmesini önlemek veya lahitin yüksek görünmesini sağlamak amacıyla oyulmuş kanal şeklinde engin oyuklar mevcuttur. Bu oyuklar teknenin kayadan bağımsız bir kütle gibi görünmesi için yapılmış da olabilir.

Lahitin teknesi iyi korunmuş ve sade olarak biçimlendirilmiştir. Üzerinde herhangi bir bezeme mevcut değildir. Teknenin ağız kısmında lahit kapağının oturmasını sağlamak ve hareket etmesini engellemek amacıyla kapak oturtma profili oluşturulmuştur.

Kapak üzerinde bir bezeme yoktur. Kıırma çatı formundadır. Köşelerde akroterler mevcuttur. Kapağın güneybatı ucu mezar soyguncuları tarafından kırılmıştır. Teknenin içi bu kırıktan görülmektedir. İçi toprak dolgudur; ancak zeminin görüldüğü açıklıklar da vardır. Yastığı görünmemektedir.

Katalog No: 10

Levha No: Lev. 10a.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 10

Ölçüleri: Uzunluk: 4.35 m. Genişlik: 3.60 m. Yükseklik: 1.70 m.

GPS: N:36.06'56.2" – E: 035.56'33.9"

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün en güney ucunda yer alan kaya mezar odasının girişi güneybatıya doğru bakmaktadır. DN 9'un bitişiğinde 2 m kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kayaya oyulmuş mezar odası güneybatı kuzeydoğu yönünde uzanmaktadır. Mezar odasının dış cephesinde herhangi bir düzenleme mevcut değildir. Cephe duvarı sade bir şekilde biçimlendirilmiştir ve dromosu bulunmamaktadır.

Üzeri kapalı tonozlu bir giriş mekanı vardır. Giriş mekanının içinde herhangi bir bezeme veya kabartma yoktur. Giriş mekanının cephesinde ana mekana girişi sağlayan kapının çok büyük bir kısmı tahrip olmuştur. Kapısı dikdörtgen biçimli bir mezar odasıdır. Zıvana delikleri ve kapı silmeleri ile ilgili izlere rastlanılmadığından kapı ile ilgili daha fazla bilgi verilememektedir.

Ana mekan kare planlıdır. Tavanı düzdür. Sağ, sol ve cephe duvarında birer olmak üzere toplam 3 mezar yatağı bulunmaktadır. Bu mezar yatakları tavanı tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. Mezar yatakları yerden yükselmektedir. Sağ duvardaki ve arka duvardaki mezar hücreleri yoğun bir şekilde tahrip olmuştur. Sol duvardaki mezar hücresi sağlam kalmıştır ve yastık kısmı diğer mezar yataklarındaki yastıklara göre daha net görünmektedir. Yastıklar olarak ölçü

alınamayacak kadar tahrip olmuştur. Cesetlerin baş kısımlarının saat yönünde olduğu yastık izlerinden anlaşılmaktadır.

Katalog No: 11

Levha No: Lev. 10b.

Eserin Türü: Khamasorion

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 11

Ölçüleri: Uzunluk: m. Genişlik: m. Yükseklik: m.

GPS: N:36.06'56.5" – E: 035.56'33.9"

Yönü: Kuzey güney yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün en güney yamacındaki DN 10'un 8 m kadar kuzeyinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Tamamı ana kaya içine oyulmuş, lahit görünümlü, kapağı kayıp yalancı lahit (Khamasorion). Mezar yatağı şeklindedir ve tamamı kaya içine oyulmuş yerden yükseltilmemiştir.

İlk bakışta lahit gibi görünen bu kaya içine oyulmuş mezar yatağı Likya'daki Khamasorion örneklerine benzemektedir. Likya'daki örnekleri toprak altında iken buradaki kaya içindedir.

Katalog No: 12

Levha No: Lev. 11a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 12

Ölçüleri: Uzunluk: 2.30 m. Genişlik: 1.16 m. Yükseklik: 0.40 m.

GPS: N:36.06'56.6" – E: 035.56'33.8"

Yönü: Lahit kuzey güney yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 11'in 2 m kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kayaya oyulmuş lahit dikdörtgen prizma şeklindedir. Lahit ana kayaya yarı bağımlıdır. Teknesi uzun ön yüzünde taban seviyesine kadar oyulmuş, kısa yan

yüzler ve arka uzun yüzde ise tabana yakın bir seviyeye kadar oyulmuştur. Sade bir görüntüsü olan lahitin iç ve dış kısmı yabancı bitkiler ile çevrelenmiştir.

Tekne üzerinde herhangi bir bezeme unsuru yoktur. Teknenin ağız kısmı düzdür, kapak oturtma profili yoktur.

Kapağın tabanı da düzdür. Kapak kırma çatlıdır ve üzerinde hiçbir bezeme unsuru yoktur. Dört köşesinde akroterler mevcuttur. Kapak mezar soyguncuları tarafından açılmıştır.

Katalog No: 13

Levha No: Lev. 11b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 13

Ölçüleri: Uzunluk: 2.45 m. Genişlik: 8.85 m. Yükseklik: 1.60 m.

GPS: N: 36.06'56.6" – E: 035.56'33.07"

Yönü: Girişi batıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatıya yamacında DN 12'nin 16 m kadar batısında yer almaktadır (Harita 3). Bu mezar odasına ulaşım antik basamaklarla sağlanmaktadır.

Tanımı: Ana kayaya oyulmuş mezar odası doğu batı yönünde uzanmaktadır. Cephesinde herhangi bir düzenleme yoktur. Ana mekana doğrudan bir kapı ile girilmektedir.

Kapı girişi dikdörtgen formludur. Sağda, içerde aşağıda ve yukarda olmak üzere kapı millerinin oturduğu 2 zıvana deliği mevcuttur. Bu deliklerden daha küçük bir oyuk sol üst köşede yer almaktadır. Bu oyuk olasılıkla kilit sürgü yuvasına aittir. Kapının lentosunda birbirine paralel ve dışa doğru açılan iki oyuk mevcuttur. Ayrıca kapının sol üst köşesinde ortada kare bir delik daha vardır. Kompleks bir yapıya sahip kapının teknik olarak iyi düşünüldüğü ve kapının açılıp kapanması için kilit yuvalarının dahi uygulanmış olduğu görünmektedir. Kapının tavanı düzdür ve içeri doğru açılmaktadır. Dikdörtgen formlu bu kapıdan mezar yataklarının bulunduğu ana mekan geçilmektedir.

Ana mekan dikdörtgen planlıdır ve içerisi derin olmasına rağmen bir basamağa rastlanılmamıştır. Bunun sebebi kaçak kazı sırasında yapılan tahribat olabilir. Tabandaki toprak dolgu nedeniyle de herhangi bir basamak izini görmek mümkün olmamaktadır. Ana mekanın tavanı düzdür.

Girişin sağında yerden yükselen bir mezar yatağı vardır. Bu yatağın yastığı saat yönündedir. Aynı mezar hücrei içinde duvara gömülü başka bir mezar yatağına benzer bir yapı görülmektedir. Bu yapı çapraz olarak konumlandırılmış ve tavanı dikdörtgen prizma şeklindedir. Bu yapı da boyut ve form olarak değerlendirildiğinde bir mezar yatağı gibi düşünülebilir; ancak yoğun olarak tahrip olduğundan kesin bir şey söylenememektedir.

Mezar odasının arka duvarında ancak bir bebeğin sığabileceği ölçülerde bir oyuk mevcuttur; ancak mezar yatağı gibi durmamaktadır.

Girişin solunda ise yastığı saat yönüne bakan biri yerden yükselen, diğeri duvara gömülü iki mezar yatağı mevcuttur. Yastıkların hepsi saat yönünde bir yön birliği oluşturmaktadır. Mezar yataklarının ve mekanın tavanı tonozlu değildir. Tam olarak düzleştirilmemiş, dalgalı bırakılmıştır.

Katalog No: 14

Levha No: Lev. 12a.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüze Araştırması Envanter No: DN 14

Ölçüleri: Ölçülemediştir.

GPS: N:36.06'56.7" – E: 035.56'34.00"

Yönü: Girişi Güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güney yamacındaki kaya mezar odası, DN 12'nin 4 m kadar kuzeydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, kuzey - güney yönünde uzanmaktadır. Basamaklarla girişe doğru ilerleyen uzun bir dromosu vardır. Dromos dikdörtgen planlıdır ve yamaç aşağı bakmaktadır.

Üstü açık dromostan sonra tonozlu ve üzeri açık ikinci bir giriş mekanı bulunmaktadır. Dikdörtgen formlu kapısı toprak dolgu ve yabancı bitkiler nedeniyle kapanmıştır ve bu nedenle ana mekanın içine girilememiştir.

Katalog No: 15

Levha No: Lev. 12b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 15

Ölçüleri: Uzunluk: 3.50 m. Genişlik: 3.40 m. Yükseklik: 1.40 m.

GPS: N:35.06'56.7" – E: 035.56'33.6"

Yönü: Girişi batı'ya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki kaya mezar odası, DN 13'ün 1 m. kadar kuzeybatısında bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, doğu - batı yönünde uzanmaktadır. Herhangi bir cephe düzenlemesi içermeyen mezar odasının çok dar ve üzeri açık bir dromosu vardır.

Dromostan sonra ana mekana bir kapı ile girilmektedir. Mekanın kapısı dikdörtgen formdadır. Kapıya ait zıvana deliğine rastlanılmamıştır. Ayrıca ana mekana ait bir basamak izine rastlanılmamıştır. Ana mekanın tabanı toprak dolgu ile kaplıdır. Mezar odasının içi tahribat nedeniyle kaya parçaları ve moloz ile doludur.

Mezar odasının sağ duvarında 1, sol duvarında 1 ve arka duvarında da 1 tane olmak üzere toplam 3 mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları dikdörtgen prizma biçiminde birer mezar hücresi şeklindedir. Mezar hücrelerinin tavanı farklı olarak tonozlu değil düz olarak biçimlendirilmiştir. Mezar yatakları yerden yükselmektedir. Mezar hücreleri sade bir biçimde düzenlenmiştir ve üzerlerinde herhangi bir bezeme unsuruna rastlanılmamıştır. Sadece biçim olarak diğer mezar hücrelerinden ayrılmaktadır. Mezar yastıkları tahrip olmuştur; ancak izlerine rastlanılmıştır. Tüm yastıklar saat yönüne doğru yerleştirilmiştir ve yastıklarda bir yön birliği vardır. Tahribat nedeniyle sağlıklı ölçüler alınamadığından plan çizimi yapılamamıştır.

Katalog No: 16

Levha No: Lev. 13a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 16

Ölçüleri: Uzunluk: 2.46 m. Genişlik: 1.25 m. Yükseklik: 0.66 m.

GPS: N:36.06'56.8" – E: 035.56'33.7"

Yönü: Kuzey güney yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacında, DN 15'in 3 m. kadar kuzeyinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kayadan oyulmuş lahit dikdörtgen prizma şeklindedir. Lahit teknesi ana kayaya oyulmuş ve yarı bağımlıdır. Arka uzun yüz tamamen toprak dolgu ile kaplıdır. Kısa güney yüzü sadedir. Kısa kuzey yüz ise tekne formu belirecek kadar işlenmiştir.

Uzun ön yüzde girland ve girlandı taşıyıcı unsurlar bulunmaktadır; ancak taşıyıcı unsurlar tahribat nedeniyle çok silik olduğundan tanımlanamamıştır. Girland içinde, içi dolu bir daire motifi kabartılmıştır. Uzun ön yüzde biri net olarak görülen bir girlandın yanı sıra kırık olmasına rağmen izlerinin belli olduğu ikinci bir girland daha vardır. Girlandlar sade bir şekilde düzenlenmiş gibi görünmektedir. Geniş hacimleri vardır ve üzerlerinde bir bezeme görünmemektedir.

Teknenin iç kısmı bezenmemiştir. Başın olduğu kısımda yastık tam olarak görülmektedir ve kuzey yönündedir. Teknenin ağız kısmını çevreleyen kapak oturtma profili mevcuttur. Kapak böylece teknenin üzerine yerleştirilmiş ve hareket etmesi engellenmiştir.

Kapak bezemesizdir ve kırma çatı formundadır. Eğimi azdır. Köşelerde birer olmak üzere toplam 4 akroteri vardır. Kuzey batı akroteri hariç hemen hepsi kırılmıştır.

Katalog No: 17

Levha No: Lev. 13b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 17

Ölçüleri: Uzunluk: 2.30 m. Genişlik: 0.90 m. Yükseklik: 0.60 m.

GPS: N:36.06'56.9" – E: 035.56'33.4"

Yönü: Kuzeybatı güneydoğu yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki lahit, DN 6'nın 3 m. kadar kuzeybatısında bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kayadan oyulmuş lahitin uzun ön yüzü güneybatıya bakmaktadır. Lahite ulaşmak için oluşturulan basamaklardan 2 tanesi sağlam kalmıştır.

Lahitin teknesi ana kayaya oyulmuştur ve yarı bağımlıdır. Uzun arka yüzü tamamıyla toprak dolgu ve yabancı bitkiler ile kaplıdır. Güney kısa yüzü sadedir ve kuzeydoğuya doğru açılan basamaklar ile bitişiktir. Kuzey kısa yüzü de sadedir. Uzun ön yüz üzerinde bezeme yoktur; ancak tahrip olmasına rağmen üzerinde bir yazıt görülmektedir. Tekne kısmı kayaç tabakada biçimlendirilmiş, yarı bağımlı lahit sandığının güneyinde aşağıdaki yazıt mevcuttur.¹³⁴

MEIWNIA

ΑΙ.Ι...ΘΥΓΑΤΡΗ

Tekne dikdörtgen prizma şeklindedir ve kapak mezar soyguncuları tarafından yarı açık şekilde bırakılmıştır. İçi toprak dolgu ve bu toprak içinde yeşeren yabancı bitkiler nedeniyle görülmemektedir. Kapağın taban kısmı, hafifçe kenarlarda, tekneye oturmak için oluşturulan silmelere sahiptir. Kapak bezemesizdir, kırma çatılıdır ve köşelerde akroterler mevcuttur. Kapak eğimi ise azdır.

¹³⁴ Pamir, 2001: 127.

Katalog No: 18

Levha No: Lev. 14a, b, c.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 18

Ölçüleri: Uzunluk: 2.25 m. Genişlik: 2.15 m. Yükseklik: 1.25 m.

GPS: N:36.06'57.0" – E: 035.56'33.9"

Yönü: Girişi güneybatı'ya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki kaya mezar odası, DN 17'nin 11 m. kadar kuzeydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, güneybatı - kuzeydoğu yönünde uzanmaktadır. Dış cephe duvarında bir bezeme olmamasına karşın kuzeyinde, aynı kayaç üzerinde derince bir niş mevcuttur. Mezar odasının dromosu veya bir giriş mekanı yoktur.

Ana mekana doğrudan bir kapı ile girilmektedir. Mezar odasının cephesinin kuzeyinde bir niş şeklinde derin bir oyuk bulunmaktadır. Buranın kült amaçlı kullanılmış olması muhtemeldir. Mezar odasının dış cephe duvarı yıkılmış ve tahrip olmuştur. Kapı girişinin üst kısmı basamak şeklinde düzleştirilmiştir.

Kapı girişi dikdörtgen formludur ancak tavanı, yani lentosu tam olarak düzeltilmemiştir. İki yanda hafifçe eğim bırakılmış ve tonozlu bir yapıyı andırmaktadır.

Ana mekan banyo küveti şeklinde düzenlenmiştir. Ana mekanın sağında ve solunda birer olmak üzere toplam 2 mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yataklarının baş ve ayak kısımları tam olarak düzeltilmemiş hafifçe oval bırakılmıştır. Yastıklarda yön birliği vardır ve saat yönündedir. Mezar yatakları üzeri tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. Mekanın tavanı ise tam olarak düzleştirilmemiş hafifçe tonozlu bir görünüm vermektedir.

Katalog No: 19

Levha No: Lev. 15a.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 19

Ölçüleri: Uzunluk: 7.70 m. Genişlik: 4.55 m. Yükseklik: 2.10 m.

GPS: N:36.06'57.6" – E: 035.56'33.9"

Yönü: Girişi güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki kaya mezar odası, DN 18'in 17 m. kadar kuzeyinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar Odası ana kayaya oyulmuş, kuzey - güney yönünde uzanmaktadır. Mezar odasına doğrudan bir kapı ile girilmektedir. Kuzeyde, cephe duvarını dik kesen duvarda, giriş kapısına yakın bir yerde bir niş bulunmaktadır. Güney duvarının ise çok küçük bir kısmı sağlam kalmıştır. Bu duvarda sağlam kalmış olan girişe yakın bölümünde bir niş daha bulunmaktadır.

Ana mekana giriş doğrudan, bir kapı ile sağlanmaktadır. Ana mekanın tavanı düzdür. Giriş kapısı dikdörtgen biçimlidir. Girişten sonra sağda tavanı tonozlu bir mezar yatağı vardır. Tabanı tahrip olmuş mezar yatağının yastığı görülmemektedir. Arka duvardaki mezar yatağı ise tabanı keskin köşeli hatlara sahip dikdörtgen prizma şeklindedir. Aynı şekilde tavanı da dikdörtgen prizma şeklinde bir mezar hücresi oluşturmuştur. Yastık ise ünük olarak saat yönünün tersinde, sol taraftadır.

Sol duvarda tavanı tonozlu ikinci bir mekan bulunmaktadır. Bu mekanı ana mekandan ayıran bir kapı ya da başka bir mimari öge yoktur. En dipte mezar yatağı olabilecek çok küçük bir kalıntı vardır.

Bu tonozlu yapı ile ana giriş kapısı arasında başka bir kapı girişi vardır. Bu girişten sonra içinde 2 mezar yatağının bulunduğu başka bir mekana girilmektedir. Bu mekan güneybatıya doğru açılmıştır. Yani ana mekanın cephe duvarının aksi yönündedir. Bu mekandaki mezar yataklarının üstü düzdür. Yastıklar toprak dolgu nedeniyle görülmemektedir.

Katalog No: 20

Levha No: Lev. 15b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 20

Ölçüleri: Uzunluk: 2.32 m. Genişlik: 1.18 m. Yükseklik: 0.78m.

GPS: N:36.06'57.5" – E: 035.56'33.6"

Yönü: Kuzeybatı güneydoğu yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki lahit, DN 19'un kuzey duvar başlangıcının 7 m kadar güneybatısındadır (Harita 3).

Tanımı: Lahitin teknesi ana kayaya oyulmuştur ve kayaya yarı bağımlıdır. Lahit dikdörtgen prizma şeklindedir.

Teknenin uzun ön yüzünde 2 girland ve girlandları taşıyan 3 bukranion bulunmaktadır. Girlandların karnın kısmından sarkan üzüm salkımları görülmektedir. Karnın içe doğru kavis verdiği yerde ise rozet motifler bulunmaktadır. Kısa güneydoğu yüzünde, 1 girland ve köşelerde bu girlandı taşıyan 2 bukranion bezemesi vardır. Karnından sarkan bir üzüm salkımı ve karnın iç kısmında bir rozet motifi vardır. Arka uzun yüz sık bitki topluluğu ve toprak dolgu nedeniyle görülmemektedir. Ancak görünen kısımlardan anlaşıldığı kadarıyla bu kısım boş bırakılmıştır. Zaten buranın işlenmesi çok güçtür; çünkü lahit ile lahitin ayrılmış olduğu kaya parçası arasında çok dar bir mesafe vardır. Kısa kuzeybatı yüzde ise bir bezeme yoktur. Bu kısım da kaydan sadece tekne formu verilebileceği ve estetik açıdan bir tekne görünümü kazandırılacağı ölçüde işlenmiştir. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili vardır. İçi, dolgu toprak ve bu toprak üzerinde yeşeren yabancı bitkiler nedeniyle görülememektedir.

Lahit üzerindeki bukranion ve girland motifleri bu lahiti II. yüzyıla tarihlendirmektedir.¹³⁵

Kapağın hemen hemen hepsi kayıptır; ancak küçük bir kısmı sağlam kalmıştır. Sağlam kalan bu parçaya göre kapak kırma çatlaktır ve her köşesinde bir akroteri vardır. Kapağı akroterli olan bu lahit bezeme olarak Tarsus'tan

¹³⁵ Himmelman,1970: 557.

Alexandria'ya kadarki alan üzerindeki lahitlere benzemektedir. Lahitin malzemesi Antakya müzesinin bahçesinde yer alan lahitlere benzemektedir. Araphan'daki lahitler de Antakya müzesinin bahçesindeki lahitlere benzemektedir. Bu lahitler aynı yerde yapılmış olabilir.¹³⁶

Katalog No: 21

Levha No: Lev. 16a, b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 21

Ölçüleri: Uzunluk: 3.40 m. Genişlik: 4.05 m. Yükseklik: 1.95 m.

GPS: N:36.06'57.6" – E: 035.56'33.6"

Yönü: Girişi güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki kaya mezar odası, DN 20'nin 1 m. kadar kuzeyinde aynı kaya bloğu üzerinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, kuzey - güney yönünde uzanmaktadır. Batı duvarında DN 20 no'lu lahit yer almaktadır. DN 20 ile 21'in birleştiği dış köşe üzerinde daire şeklinde bir oyuk vardır. Bu oyuk muhtemelen yağmur suyu tarafından açılmıştır.

Mezara dikdörtgen formlu bir kapıdan girilmektedir. Tahribat yoğun olduğundan kapıya ait zıvana delikleri veya kapının varlığına dair izlere rastlanılmamıştır veya kapısı yoktur.

Ana mekan dikdörtgen formdadır ve bu mekanın sağ, sol ve arka duvarında mezar yatakları bulunmaktadır. Sağdaki mezar yatağı dikdörtgen prizma şeklindeki bir mezar hücrelerinden oluşmaktadır. Yastık saat yönündedir. Arka duvardaki mezar yatağı da aynı şekildedir. Sol duvarda 2 kişinin sığabileceği genişlikte bir mezar hücresi bulunmaktadır. Yerden yükselen ilk mezar yatağı ile duvara gömülü 2. olası bir mezar yatağının üstü düzdür. Yastık sadece yerden yükselen dıştaki mezar yatağında belirgindir ve saat yönündedir.

¹³⁶ Himmelman,1970: 557.

Katalog No: 22

Levha No: Lev. 17a, b, c.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 22

Ölçüleri: Uzunluk: 3.10 m. Genişlik: 2.80 m. Yükseklik: 1.40 m.

GPS: N:36.06'57.5" – E: 035.56'33.6"

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki kaya mezar odası, DN 20 ve 21 ile aynı kaya üzerinde yer almaktadır.

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, kuzeydoğu - güneybatı yönünde uzanmaktadır. Kapı girişine kadar tamamen tahrip olmuştur. Kapı girişinin dikdörtgen formlu olduğu ancak üstte sağlam kalan birkaç lento parçasından anlaşılmaktadır. 2003 yılında yapılan yüzey araştırmasında içine girilebilmişken şu anda kapı girişi önüne düşen kaya parçaları, toprak dolgu ve yabancı bitkiler nedeniyle içine çok zor girilmektedir. Buna rağmen mezar odasının ayrıntılarının gösterildiği bir plan çizimi yapılmıştır.

Ana mekan dikdörtgen planlıdır ve üzeri düzdür. Girişin sağında, solunda ve karşı duvarında birer olmak üzere toplam 3 adet tonozlu mezar hücresi bulunmaktadır.

Katalog No: 23

Levha No: Lev. 18a, b, c.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 23

Ölçüleri: Uzunluk: 3.95 m. Genişlik: 4.70 m. Yükseklik: 1.65 m.

GPS: N:36.06'57.6" – E: 035.56'33.4"

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki Kaya Mezar Odası, DN 20'nin kuzey ucunun hemen altında yamaca doğru bakmakta ve DN 21'in 3 m kadar batısındadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, kuzeydoğu - güneybatı yönünde uzanmaktadır.

Mezar odasına doğrudan bir kapı ile girilmektedir. Kapı dikdörtgen biçimlidir. Sağda zeminde ve tavanda birbirine koştur iki delik bulunmaktadır. Bu delikler kapı millerini oturduğu zıvana delikleridir. Sol üst köşede ise kapı kilit milinin yerleştirildiği başka bir delik daha görünmektedir.

Kapıdan içeri basamakla inilmektedir. Ana mekan kare planlıdır. Tavanı düzdür. Girişin sağındaki mezar yatağı diğerlerinde göre daha iyi korunmuştur ve yastığı saat yönündedir. Mezar yatağının et kalınlığı net olarak görünmektedir. Mezar yatağı tavanı tonozlu bir mezar hücresi içinde yer almaktadır.

Arka duvardaki mezar yatağı diğer mezar yataklarına göre daha yüksektir. Yastık saat yönünde, mezar yatağının et kalınlığı kısmen görünmekte ve mezar yatağı tonozlu bir mezar hücresi içinde yer almaktadır. Bu mezar hücresinin sağ ve sol duvarında birer niş bulunmaktadır.

Girişin solundaki mezar yatağı tonozlu bir mezar hücresi içinde yer almaktadır; ancak bu tonozlu yapı iyice tahrip olmuştur. Mezar yatakları yerden yükselmektedir. Yastıklar ise saat yönünde düzenlenmiştir.

Katalog No: 24

Levha No: Lev. 19a, b; 20a, b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası YüzeY Araştırması Envanter No: DN 24

Ölçüleri: Uzunluk: 4.40 m. Genişlik: 2.65 m. Yükseklik: 1.30 m.

GPS: N:36.06'57.8" – E: 035.56.33.04"

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki kaya mezar odası, DN 23'ün girişinin 9 m kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, kuzeydoğu - güneybatı yönünde uzanmaktadır. Herhangi bir cephe düzenlemesi ve dromosu yoktur.

Kapı girişi moloz dolgu ile kaplıdır. İki mekanlı bir mezar odasıdır. Girişten sonraki ilk mekanın sağında ve solunda üzeri tonozlu birer mezar hücresinden oluşan

2 mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları yerden yükselmektedir ve yastıklar görünmemektedir.

Cephede ikinci bir mekana girişi sağlayan tonozlu bir kapı girişi vardır. Bu kapı girişinin dış cephesinde sağ üst köşede bir niş bulunmaktadır. Bu giriş ile girilen ikinci mekan kare planlıdır ve içinde hiçbir bezeme veya mezar yatağı bulunmamaktadır. Bu mekanın cephe duvarında ayrı bir mekanda bir mezar yatağı bulunmaktadır. Bu mezar yatağının üzeri düzdür ve girişi olmadan direk olarak arka duvara açılmış bir mezar şeklindedir.

Katalog No: 25

Levha No: Lev. 21a.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 25

Ölçüleri: Uzunluk: 2.95 m. Genişlik: 4.25 m. Yükseklik: 2.00 m.

GPS: N:36.06'57.9" – E: 035.56'33.4"

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki kaya mezar odası, DN 24'ün girişinin 8 m kadar kuzeydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, kuzeydoğu - güneybatı yönünde uzanmaktadır. Yoğun bir şekilde tahrip olmuştur.

Görünen bir dromosu yoktur. Cephesinde kapının sağında bir niş vardır. Solda ise 2 niş ve 1 de niş gibi şekillendirilmiş büyükçe bir oyuk vardır. Giriş kapısının büyük bir bölümü yıkılmıştır; ancak dikdörtgen formlu olduğu alt ve üst köşe hatlarından anlaşılmaktadır. Giriş kapısında sağda kapı millerinin oturduğu zıvana delikleri altta ve üstte birbirine koşut olarak oyulmuştur. Solda ise kilit sürgü yuvasına ait bir oyuk bulunmaktadır.

Mekana 1 basamakla girilmektedir. Mekan kare planlıdır. Sağında, solunda ve cephesinde birer olmak üzere toplam 3 mezar yatağı bulunmaktadır. Sağdaki mezar yatağının yastığı saat yönünün tersi yönündedir. Tonozlu bir mezar hücresi içinde yer alır. Arka duvardaki mezar yatağı çok uzundur ve yastığı saat yönündedir. Üstü yarım tonozlu bir mezar hücresi içindedir. Soldaki mezar yatağı diğerlerine

oranla daha küçüktür ve yastık saat yönündedir. Tonozlu bir mezar hücresi içindedir. Tüm mezar yatakları yerden yükselmektedir.

Katalog No: 26

Levha No: Lev. 21b, 22, 23a, b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası YüzeY Araştırması Envanter No: DN 26

Ölçüleri: Uzunluk: 8.90 m. Genişlik: 5.20 m. Yükseklik: 2.30 m.

GPS: N:36.56'57.8" – E: 035.56'33.01"

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacındaki kaya mezar odası, şehir sur duvarının güneybatı yamaçta sonlandığı noktanın 4 m kadar güneyinde, DN 25'in 9 m kadar güneybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, kuzeydoğu - güneybatı yönünde uzanmaktadır. Girişin önünü çalılıklar ve yukardan düşen bir lahit kapağı kapatmıştır.

Üzeri tonozlu giriş mekanının tabanı toprak dolgu ve moloz ile kaplanmıştır. Girişin dış cephesinde herhangi bir düzenleme yoktur. Giriş mekanı dikdörtgen planlıdır. Sağında ve solunda sekiler bulunmaktadır. Sağ duvarında kapısız bir giriş ile bir mezar odasına girilmektedir. Bu mezar odası hemen hemen mezar yataklarının tavan seviyesine kadar moloz dolgu ile kaplanmıştır. Mezar odasının girişi dikdörtgen formdadır, kapı silmesi veya zıvana deliklerine rastlanılmamıştır. Girişin solunda ve cephesinde birer mezar yatağı görülmektedir. Sağ duvar ise küçük bir açıklık dışında moloz dolgu ile kaplıdır. Mezar yatağının olup olmadığı belirsizdir.

Giriş mekanının cephesindeki ana mezar odasına dikdörtgen formulu bir kapı girişinden girilmektedir. Kapı silmeleri, kapı millerinin oturduğu zıvana delikleri ile kilit sürgü yuvalarının varlığı kapının kullanılmış olduğunu, içeri ve sağa doğru açıldığını göstermektedir. Mekana 2 basamakla inilmektedir. Ana mekanın tavanı düzdür. Sağında tavanı tonozlu bir mezar hücresi içinde yer alan, yerden yükselen bir mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatağı iyi korunmuştur, mezar yatağının et kalınlığı ve yastık görünmektedir. Yastık saat yönündedir. Mezar yatağının

bulunduğu duvarın sağ üst cephesinde bir niş ve bu nişin yatay dikdörtgen şeklinde düzenlenmiştir. Benzer özellikler gösteren başka bir niş ise kapı duvarının bulunduğu cephede yer almaktadır.

Arka duvarda yerden yükselen başka bir mezar yatağı daha vardır. Diğerlerine göre oldukça büyük olan bu mezar yatağı dikdörtgen prizma şeklinde bir mezar hücresi içinde yer almaktadır ve yastığı saat yönündedir. İyi korunmuştur ve mezar yatağının et kalınlığı belirgindir. Sol duvarda ise tavanı tonozlu bir mezar hücresi içinde yer alan başka bir mezar yatağı bulunmaktadır. Bu mezar yatağı da diğerleri gibi yerden yükselmektedir. Yastık saat yönündedir.

Katalog No: 27

Levha No: Lev. 24a.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 27

Ölçüleri: Ölçülememiştir.

GPS: N:36.06'57.9" – E: 035.56'34.00"

Yönü: Girişi doğuya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğu yamacındaki kaya mezar odası, Nekropolün kuzeybatısındaki kale burcunun 14 m kadar güneyinde, DN 25'in 13 m kadar doğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, doğu - batı yönünde uzanmaktadır. Dış cephesinde biri dikey biri yatay olmak üzere 2 niş bulunmaktadır.

Mezar girişi ancak dikkatli bakıldığında görülebilmektedir; çünkü düşen kaya parçaları ve toprak dolgu girişin önünü kapatmıştır. Toprak dolgu ve dikenli çalılıklar nedeniyle içine girilememiştir.

Katalog No: 28

Levha No: Lev. 24b, c, d.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 28

Ölçüleri: Uzunluk: 3.15 m. Genişlik: 2.75 m. Yükseklik: 1.05 m.

GPS: N:36.06'56.3" – E: 035.56'34.4"

Yönü: Girişi batıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güney yamacındaki kaya mezar odası, yamacın bittiği ve aşağı doğru dik bir düzlüğün olduğu yerde, DN 9'un 9 m kadar kuzeydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, doğu - batı yönünde uzanmaktadır. Mezar odası girişinin üzerinde bir basamak yer almaktadır. Girişin kuzeydoğusunda, sağ üst köşesinde, yağmur sularının mezar odasına girmesini önlemek için açılmış kanal şeklinde bir oyuk vardır.

Mezar odasına kapıya doğru açılan üzeri kapalı çok küçük bir girinti vardır. Giriş kapısının varlığına dair herhangi bir kapı silmesi veya zıvana deliği yoktur. Bu giriş belki de tek bir parça blok bir kaya parçası ile kapatılmıştır.

Mezar odasının sağında, solunda ve cephesinde birer olmak üzere toplam 3 mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları yerden yükselmektedir ve tavanı tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. Yastıklar ise saat yönündedir.

Katalog No: 29

Levha No: Lev. 25a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 29

Ölçüleri: Uzunluk: 2.10 m. Genişlik: 1.02 m. Yükseklik: 0.70 m.

GPS: N:36.06'56.4" – E: 035.56'34.2"

Yönü: Doğu batı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güney yamacındaki lahit, DN 28'in girişinin 5 m kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Lahit ana kayaya oyulmuş yarı bağımlıdır. Tahrip olmuştur. Dikdörtgen prizma şeklindedir. Teknesi sade ve bezemesizdir. Lahitin uzun ön yüzü kırılarak içi boşaltılmıştır. Ağız kısmında kapak oturtma profili yoktur.

Kapak kırma çatılıdır ve dört köşesinde akroterler vardır. Üzerinde herhangi bir bezeme unsuru yoktur. Kapak eğimi azdır.

Katalog No: 30

Levha No: Lev. 25b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 30

Ölçüleri: Uzunluk: 7.15 m. Genişlik: 3.65 m. Yükseklik: 1.30 m.

GPS: N:36.06'56.5" – E: 035.56'34.9"

Yönü: Girişi güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğu yamacındaki kaya mezar odası, DN 29'un 16 m kadar kuzeydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, kuzey - güney yönünde uzanmaktadır. Dış cephesinde herhangi bir düzenleme yoktur. Üzeri açık bir dromosu vardır. İki mekanlı bir kaya mezar odasıdır. Dromostan sonra dikdörtgen formlu bir kapı girişinden ilk mekana girilmektedir.

Birinci mekan dikdörtgen planlıdır. Sağında ve solunda birer olmak üzere toplam 2 mezar yatağı bulunmaktadır. Bu mezar yatakları dikdörtgen prizma şeklinde birer mezar hücresi içinde olup yerden yükselmektedirler.

İkinci mekana giriş, üzeri tonozlu kapısız bir girişten sağlanmaktadır. Bu mekanda sağda, solda ve cephede birer olmak üzere toplam 3 mezar yatağı bulunmaktadır. Sağ ve sol duvardaki mezar yatakları dikdörtgen prizma şeklindeki bir mezar hücresinden oluşmaktadır. Arka duvardaki ise tonozlu bir mezar hücresinin içinde yer alır; ayrıca mezar yatağının cephe duvarında bir niş mevcuttur. Sağdaki mezar yatağında kapak oturtma profili dört köşede mevcuttur.

İkinci mekanın tavanı hafifçe tonozludur, birinci mekanın tavanı ise düzdür. Taban toprak dolgudur. Mezar yatakları yerden yükselmektedir ve yastık izlerine rastlanılmamıştır.

Katalog No: 31

Levha No: Lev. 26a, b, c.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 32

Ölçüleri: Uzunluk: 3.55 m. Genişlik: 3.55 m. Yükseklik: 1.35 m.

GPS: N:36.06'56.3" – E: 035.56'35.3"

Yönü: Girişi kuzeydoğuya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğu yamacındaki kaya mezar odası, DN 30'un 10 metre kadar güneydoğusunda, yamacın derin bir vadi oluşturduğu alanda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, kuzeydoğu - güneybatı yönünde uzanmaktadır. Mezar odasının dış cephesinde kuzey batıda yan yana 3 sıra niş ve bu nişlerin üzerinde başka bir niş ile toplam 4 niş yer almaktadır. Güney doğu cephede ise kapıya çok yakın doğal bir oyuk yer almaktadır. Derin bir vadi cephesine işlenmiş olmasına rağmen ulaşımı sağlayan herhangi bir yol veya basamak yoktur. Yamaç eğimi kullanılmış olmalıdır.

Mezar odasının dromosu yoktur. Giriş, kapı silmelerinin lento ve söve oluşturacak şekilde bir form kazanmasıyla oluşturulmuştur. Kuzeybatı duvarında söve ile lentonun birleştiği yerde kapı millerinin oturtulduğu zıvana delikleri kapının dış cephesine açılmıştır. Bu durumda kapı dışa doğru açılmış olmalıdır.

Girişten sonra bir basamak yoktur, çünkü ana mekan ile giriş tabanı hemen hemen aynı yüksekliktedir. Ana mekan kare planlıdır. Yan duvarlarında ve cephe duvarlarında birer olmak üzere toplam 3 mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları tonozlu birer mezar hücresi içine yerleştirilmiştir. Yastıklarda yön birliği vardır ve saat yönüne doğru yerleştirilmiştir. Ana mekanın tavanı ise düzdür.

Katalog No: 32

Levha No: Lev. 27a, b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 33

Ölçüleri: Uzunluk: 3.10 m. Genişlik: 3.75 m. Yükseklik: 1.40 m.

GPS: N:36.06'56.5"- E: 035.56'35.1"

Yönü: Girişi kuzeydoğuya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğu yamacındaki kaya mezar odası, DN 32'nin 7 metre kuzeybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, kuzeydoğu - güneybatı yönünde uzanmaktadır. Dış cephesinde giriş kapısının önünde bir niş net olarak görülmektedir. Nişin yanında derinliği olan nişe benzer ancak üzeri açık başka bir düzenleme vardır. Burası basamak olarak da kullanılmış olabilir. Dış cephede kapı ile niş arasında yağın yağmur sularının mezar odasına girmesini önlemek amacıyla oyularak açılan bir kanal görülmektedir. Bu kanal kapının etrafını çevrelemektedir.

Dromosu olmayan mezar odasına giriş doğrudan kapıyla sağlanmaktadır. Kapının kullanılmış olduğunu gösteren sağ üstteki zıvana delikleri ve sol üst köşedeki kilit sürgü yerinin izleri görülmektedir.

Mekanın yan duvarlarında ve cephe duvarında birer olmak üzere toplam 3 mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları tonozlu bir mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. Yerden yükselmektedirler. Mekanın giriş kapısı toprak dolgu ile kaplıdır; ancak içine güneybatısındaki doğal kırıktan girilebilmektedir. Bu kırık alan üzerinde bir niş mevcuttur.

Katalog No: 33

Levha No: Lev. 28a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 36

Ölçüleri: Uzunluk: 2.36 m. Genişlik: 1.26 m. Yükseklik: 0.80 m.

GPS: N:36.06'56.7"– E: 035.56'35.5"

Yönü: Girişi kuzeydoğu güneybatı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğu yamacındaki lahit, DN 33'ün 10 m kadar kuzeydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Lahit ana kayaya oyulmuş dikdörtgen prizma şeklinde işlenmiştir. Üzerine oturduğu eğimli kaya yamacı düzleştirilerek, lahit teknesi düz bir zemin üzerinde oluşturulmuştur.

Lahit teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Etrafi oyularak tekne estetik görünümünü kazanmıştır. Tam tekne formu ise uzun ön yüzde daha belirgindir. Diğer yüzler kayadan koparılarak estetik görünümünü kazanacağı ölçüde işlenmiştir. İç kısım tam bir tekne formundadır. Teknenin cephesinde büyük bir kırık vardır. Tekne üzerinde herhangi bir bezeme yoktur. İçi kapak yerinden oynatılmadan teknesi kırılarak boşaltılmıştır. Ağız kısmında kapak oturtma profili vardır. Yastık görünmektedir ve saat yönündedir.

Kapak sadedir ve köşelerde akroterleri vardır. Kıırma çatılı bir formu vardır ve yaklaşık 45 derecelik bir eğime sahiptir.

Katalog No: 34

Levha No: Lev. 28b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 37

Ölçüleri: Uzunluk: 2.30 m. Genişlik: 0.80 m. Yükseklik: 0.80 m.

GPS: N:36.56'56.8" – E: 035.56'35.3"

Yönü: Lahit kuzeybatı güneydoğu yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğu yamacındaki lahit, DN 36'nın 3 m kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Lahit ana kayanın tekne çevresi boyunca oyularak lahit teknesi oluşturulmuştur. Bu lahitte uzun ön yüz belirgin iken arka ve yan yüzler sadece teknenin estetik görünümünü kazanabileceği ölçüde işlenmiş ve ana kayadan ayrılmıştır. Lahit çok kötü bir şekilde tahrip edilmiştir. Teknesi kayaya yarı bağımlıdır. İçi kırılarak boşaltılmıştır. Dikdörtgen prizma şeklindedir. Ağız kısmında kapak oturtma profili yoktur. İç ve dış cephesinde bezeme yoktur.

Kapağın tabanı da düzdür. Kapak sadedir ve 4 köşede akroteri vardır. Kıрма çatısının eğimi azdır.

Katalog No: 35

Levha No: Lev. 29a, b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 38

Ölçüleri: Ölçülememiştir.

GPS: N:36.06'56.5" – E: 035.56'34.7"

Yönü: Girişi güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğu yamacındaki kaya mezar odası, DN 30 ile yan yana, 3 m. kadar batısında aynı kaya kütlesi üzerinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Mezar odası ana kayaya oyulmuş, kuzey - güney yönünde uzanmaktadır. Dış cephesinde herhangi bir düzenleme yoktur. Üzeri açık bir dromosu vardır. Dromostan sonra tonozlu bir giriş ile kare planlı bir mekana girilmektedir. Bu

mekanın solunda 2 cm. kadar derinlikte bir nişi ve mezar odasına açılan bir kapısı mevcuttur. Bu giriş kapısı dikdörtgen formludur. Kapıya dair bir ize rastlanılmamıştır. Bu mezar odasının solunda ve cephesinde birer olmak üzere 2 mezar yatağı bulunmaktadır. Bu mezar yatakları tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar.

Mekanın cephesinde dikdörtgen formdaki giriş kapısı ile başka bir mezar odasına girilmektedir. Bu mekanın giriş kapısının varlığına dair zıvana delikleri ve kilit sürgüsü görülmektedir. Bu öğeler iç cephede olduğundan kapının içe ve sağa doğru açıldığı anlaşılmaktadır. Bu mekanda sağda, solda ve cephede birer olmak üzere toplam 3 mezar yatağı tonozlu mezar hücreleri içinde yer almaktadır. Toprak dolgunun mezar yataklarını kaplayacak kadar yüksek olması nedeniyle içine zorla girilen Kaya mezar odası kompleksinin ölçüleri alınmamış ve bu nedenle krokisi çizilmiştir. Mezar yastıkları da görülememektedir. Tüm mezar yatakları yerden yükselmektedir.

Katalog No: 36

Levha No: Lev. 30a, b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 39

Ölçüleri: Uzunluk: 2.42 m. Genişlik: 0.85 m. Yükseklik: 0.71 m.

GPS: N:36.06'57.1" – E: 035.56'35.2"

Yönü: Lahit doğu batı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye eğim veren yamacındaki lahit, DN 37'nin 8 m kadar kuzeyinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Yamaç eğimi lahit teknesinin tabanında oluşturulan bir podyumla düz bir hale getirilmiş ve böylece lahit düz bir podyum üzerine yerleştirilmiş olarak görülmektedir. Lahit teknesi kayaya yarı bağımlıdır.

Uzun ön yüze tam formu verilecek kadar işlenmişken arka ve kısa yan yüzler kayadan ayrılacak şekilde işlenerek teknenin estetik görünümünü kazanacağı ölçüde şekillendirilmiştir. Uzun ön yüzde ortada bir tabula ansata vardır. Arka ve kısa yan yüzlerde herhangi bir bezeme unsuru yoktur. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma

profili yoktur. Teknenin içi tamamen toprak ve moloz dolgu ile kaplıdır. İçi kapak yerinden oynatılarak soyulmuştur.

Kapak kırma çatılıdır ve 45 derece kadar eğimlidir. Dört köşesinde akroterleri vardır. Doğu alınlık tahrip olmuş ve kırılmıştır, batı alınlık ise sağlam kalmış ve üzerinde güneş gibi dairesel bir simge bezenmiştir.

Katalog No: 37

Levha No: Lev. 31a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 40

Ölçüleri: Uzunluk: 2.27 m. Genişlik: 1.15 m. Yükseklik: 0.65 m.

GPS: N:36.06'57.0" – E: 035.56'34.6"

Yönü: Lahit kuzey güney yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 39'un 15 m kadar güneybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Lahit eğimli kaya üzerine yarı bağımlı şekilde işlenmiştir. Uzun ön yüzü dahil büyük bir kısmı toprak dolgu ile kaplıdır. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili vardır. Bu profil kapağın kırılıp ayrıldığı yerden görölmektedir. Çok büyük ve kaba bir yapısı olan lahitin içi muhtemelen kapağın kırılmasıyla boşaltılmıştır. Teknenin hiçbir yüzü görülmediğinden üzerinde bezeme olup olmadığı bilinmemektedir.

Dikdörtgen prizma şeklindeki lahitin kapağı kırma çatılıdır ve bu kırma çatının eğimi azdır. Dört köşesinde akroter vardır ve kapak bezemesizdir.

Katalog No: 38

Levha No: Lev. 31b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 41

Ölçüleri: Uzunluk: 2.18 m. Genişlik: 1.18 m. Yükseklik: 0.71 m.

GPS: N:36.06'56.9" – E: 035.56'34.5"

Yönü: Lahit doğu batı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 40'ın 50 cm kadar batısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Lahit teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Güneye bakan uzun ön yüz ile batıya bakan kısa yüz teknenin tam formunu almışken, diğer yüzler tekenin estetik görünümünü alacak kadar işlenmiştir.

Uzun ön yüzde bir tabula ansata vardır. Tekenin içi kırılarak boşaltılırken tabula ansatanın da üst kısmı tahrip olmuştur. Teknenin iç kısmında ise herhangi bir bezeme yoktur. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili yoktur. Dikdörtgen prizma şeklindeki lahitin içi toprak dolgu ile kaplı olduğundan yastık görülmemektedir.

Kapağın ön cephesinde bir şerit silme vardır. Kıрма çatılıdır ve dört köşesinde akroteri vardır. Eğimi yaklaşık olarak 30 derece kadardır.

Katalog No: 39

Levha No: Lev. 32a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 42

Ölçüleri: Uzunluk: 2.46 m. Genişlik: 1.04 m. Yükseklik: 0.35 m.

GPS: N:36.06'57.0" – E: 035.56'34.6"

Yönü: Lahit kuzeybatı güneydoğu yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğuya bakan yamacı üzerinde, DN 40'ın 1 m kadar kuzeydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Lahit kayaya yarı bağımlıdır. Etrafı toprak dolgu ve çalılıklar ile kaplıdır. Teknenin alt kısmı görülememektedir.

Lahitin ön yüzünde otların arasından bakıldığında görülen tonozlu bir niş vardır. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili vardır. Teknenin ön yüzünde batıda bir kırık vardır. Bu alanda kapakta da küçük bir kırık vardır; ancak lahitin içinin bu alandan boşaltılması mümkün değildir. Ayrıca kapak yerinden oynatılmamıştır. Lahitin doğu yüzü tamamen dolgu ile kaplıdır. Kapağın ve lahitin iç kısmı görülmemektedir.

Kapak bezmesizdir, sadedir ve dört köşesinde akroterleri vardır. Kıрма çatılı eğim yaklaşık 45 derece kadardır. Lahit dikdörtgen prizma şeklindedir.

Katalog No: 40

Levha No: Lev. 32b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 43

Ölçüleri: Uzunluk: 2.31 m. Genişlik: 0.82 m. Yükseklik: 0.68 m.

GPS: N:36.06'57.0" – E: 035.56'34.4"

Yönü: Lahit doğu batı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 41'in 2 m kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerinde lahitin duracağı bir podyum düzenlenmiştir. Lahit bu podyum üzerinde kayaya yarı bağımlıdır. Lahitin batısında basamaklar vardır. Kısa dar yüzler ve arka yüz lahite estetik görünümü verilebilecek kadar işlenmiştir. Uzun ön yüzünde sağ tarafta üzeri çatılı bir evi andıran bir niş işlenmiştir. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili yoktur. Teknenin içi toprak dolgu ve bunun üzerinde yeşeren yabancı bitkiler ile kaplıdır. Lahit dikdörtgen prizma şeklindedir.

Kapak ortadan ikiye ayrılmış ve yarım kalan parçası hariç diğer parça görülmemektedir. Kıрма çatılı formdadır. Akroterlidir ve eğimi azdır.

Katalog No: 41

Levha No: Lev. 33a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 44

Ölçüleri: Uzunluk: 2.54 m. Genişlik: 1.44 m. Yükseklik: 0.25 m.

GPS: N:36.06'57.2" – E: 035.56'34.3"

Yönü: Lahit kuzeybatı güneydoğu yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 43'ün 3 m kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerinde lahit teknesinin çok büyük bir kısmı kayıptır. Tekne eğimli kayaç üzerine işlenmiştir. Dikdörtgen prizma şeklindedir. Tekne üzerinde herhangi bir bezeme ögesine rastlanılmamıştır. Ağız kısmında kapak oturtma profili işlenmiştir.

Kapak kırma çatılıdır ve dört köşesindeki akroterlerden oluşmaktadır. Kapak eğimi azdır.

Katalog No: 42

Levha No: Lev. 33b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 45

Ölçüleri: Uzunluk: 2.35 m. Genişlik: 0.85 m. Yükseklik: 0.35 m.

GPS: N:36.06'57.1" – E: 035.56'34.8"

Yönü: Lahit kuzeydoğu güneybatı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğuya bakan yamacı üzerinde, DN 44'ün 11 m kadar güneydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerine işlenmiş lahitin teknesi tamamen toprak ve onun üzerinde yeşeren bitkilerle doludur. Lahit dikdörtgen prizma formundadır. Kapak açılmış ve açılan yerden görüldüğü kadarıyla teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili yoktur. Kapak kırma çatılıdır ve dört köşesinde akroterler vardır. Kapak eğimi 45 dereceden azdır.

Katalog No: 43

Levha No: Lev. 34a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 46

Ölçüleri: Uzunluk: 2.12 m. Genişlik: 1.02 m. Yükseklik: 0.70 m.

GPS: N:36.06'57.1" – E: 035.56'36.8"

Yönü: Lahit kuzeydoğu güneybatı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğuya bakan yamacı üzerinde, DN 45'in 1 m kadar kuzeyinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerine işlenmiş lahitin teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Dikdörtgen prizma formundadır. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili vardır. Teknenin içi toprak dolgu ve bunun üzerinde yeşeren yabancı bitkiler ile kaplıdır. Tekne sadedir.

Kapak tahrip edilmiştir ve yerinden çıkarılmıştır. Kaba işlenmiş olan kapağın akroterleri büyükçedir. Kapak kırma çatılıdır ve eğim 45 derece kadardır. Kapakta da herhangi bir bezemeye rastlanılmamıştır.

Katalog No: 44

Levha No: Resmi çekilememiştir.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 47

Ölçüleri: Uzunluk: 2.28 m. Genişlik: 1.16 m. Yükseklik: 0.32 m.

GPS: N:36.06'57.2" – E: 035.56'34.7"

Yönü: Lahit kuzeydoğu güneybatı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğuya bakan yamacı üzerinde, DN 46'nın 1 m kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerine işlenmiş lahitin teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Dikdörtgen prizma formudur. Üzerinde bezeme yoktur. Tekne yarıya kadar toprak dolgu ile kaplıdır. Teknenin uzun ön yüzü güneydoğuya bakmaktadır. Arka uzun yüz

ve kısa yan yüzler kayanın estetik görünümünü alacak kadar oyulmuştur. Teknenin içi toprak dolgu ile kaplıdır. Ağız kısmında kapak oturtma profili yoktur.

Kapak kırma çatı formundadır. Dört köşesinde akroterler vardır. Eğimi 30 derece kadardır. Üzerinde bezeme yoktur. Kırılarak lahitin içi boşaltılmıştır.

Katalog No: 45

Levha No: Lev. 34b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 48

Ölçüleri: Uzunluk: 1.60 m. Genişlik: 1.02 m. Yükseklik: 0.31 m.

GPS: N:36.06'57.7" – E: 035.56'34.9"

Yönü: Lahit kuzeydoğu güneybatı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğuya bakan yamacı üzerinde, DN 47'nin 15 m kadar kuzeydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerine işlenmiş lahitin teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Dikdörtgen prizma şeklinde işlenmiştir. Uzun ön yüzü güneydoğuya bakmaktadır. Teknenin uzun arka ve kısa yan yüzleri tekne formunun estetik görünümünü alacak kadar işlenmiştir. Uzun ön yüzü yarıya kadar toprak dolgu ile kaplıdır. Tekne bezemesizdir. Ağız kısmında kapak oturtma profili yoktur. İçi toprak dolgu ile kaplıdır.

Kapağın bir kısmı kırılarak mezarın içi boşaltılmıştır. Kapak da sadedir ve üzerinde bezeme yoktur. Kırma çatı formunda işlenmiştir. Dört köşesinde akroterler vardır. Kapak eğimi azdır. Boyut olarak diğer lahitlere oranla daha küçüktür.

Katalog No: 46

Levha No: Lev. 35a.

Eserin Türü: Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 49

Ölçüleri: Ölçülememiştir.

GPS: N:36.06'57.0" – E: 035.56'34.3"

Yönü: Mezar odası girişi güney doğuya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacında girişi güneydoğuya bakmaktadır. DN 41'in 4 m kadar kuzeybatısında, DN 43'ün 1m kadar batısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kayaya oyulmuş kaya mezar odası 2003 yılında yapılan yüzey araştırması sırasında tespit edilmiştir. O dönemde ancak girişi görülebilen ve içine girilemeyen mezar odasının şu anda girişi dahi görünmemektedir. Girişin önü toprak dolgu ve dikenli çalılıklar ile kaplıdır.

Katalog No: 47

Levha No: Lev. 35b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 50

Ölçüleri: Uzunluk: 1.55 m. Genişlik: 1.13 m. Yükseklik: 0.38 m.

GPS: N:36.06'57.1" – E: 035.56'34.4"

Yönü: Lahit kuzeydoğu güneybatı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 43'ün 3 m kadar kuzeyinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerine işlenmiş lahitin teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Lahit dikdörtgen prizma şeklindedir. Arka uzun yüz ve kısa kenar yüzler tekneye estetik formu verilecek kadar oyulmuştur. Tekne sadedir, üzerinde herhangi bir bezeme yoktur. Büyük bir kısmı kırılarak tahrip olmuştur. Ağız kısmında kapak oturtma profili vardır. Tekne diğer lahitlere göre daha derindir ve içinde iki katlı gömü yapılmış gibidir. En dipte bir gömünün yapılabileceği bir alan vardır. Bu alanın

üstünü kapatmak için lahitin yarı seviyesinde düz bir kapak oturtma profili oluşturulmuştur. İkinci gömü üsttedir ve burası kırılarak tahrip edilmiştir. Tekne üzerinde bir bezemeye rastlanılmamıştır.

Lahitin üst kapağı kırma çatı formundadır ve dört köşesi akroterlidir. Eğimi tam olarak tanımlanamamaktadır. Lahit hem kayaya oyulmuş mezar hemde lahit olarak kullanılmış ve çift gömü yapılmış gibidir.

Katalog No: 48

Levha No: Lev. 36a, b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüze Araştırması Envanter No: DN 51

Ölçüleri: Uzunluk: 2.42 m. Genişlik: 1.02 m. Yükseklik: 0.80 m.

GPS: N:36.06'57.1" – E: 035.56'34.2"

Yönü: Lahit kuzeybatı güneydoğu yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 50'nin 3 m kadar batısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerine işlenmiş lahitin teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Uzun ön yüz tamamen görülmekte iken kısa yan yüzler ve ark yüz toprak dolgu ile kaplıdır. Dikdörtgen prizma şeklindedir. Teknenin uzun ön yüzü hariç diğer yüzler tam olarak işlenmemiş, lahit çevresinin kayadan ayrılmasını sağlayacak kadar oyulmuştur. Böylece tekneye estetik görünümü verilmiştir. Uzun ön yüzünde sağda bir tabula ansata vardır. Bu tabula ansata içinde haç şeklinde bir motif işlenmiştir. Teknede başka bir bezeme unsuru yoktur. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili oluşturulmamıştır. Teknenin içinde bir bezeme yoktur, yastık güneydoğu yönündedir.

Kapak kırma çatılıdır. Dört köşesi akroterlidir ve eğimi 30 derece kadardır. Üzerinde herhangi bir bezeme yoktur.

Katalog No: 49

Levha No: Lev. 37a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 53

Ölçüleri: Uzunluk: 2.76 m. Genişlik: 1.03 m. Yükseklik: 0.35 m.

GPS: N:36.06'56.9" – E: 035.56'34.2"

Yönü: Lahit kuzeydoğu güneybatı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 51'in 4 m kadar güneyinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerine işlenmiş lahitin teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Dikdörtgen prizma formunda işlenmiş lahit teknesi düzleştirilmiş bir platform üzerinde yer almaktadır. İçi toprak dolgu ile kaplıdır. Teknenin ön yüzü tamamen oluşturulmuşken, kısa yüzler ve arka uzun yüz sadece estetik görünümü verilecek kadar işlenmiştir. Uzun ön yüz lahitin boşaltılması için kırılarak tahrip edilmiştir. Ağız kısmında kapak oturtma profili yoktur. Üzerinde herhangi bir bezeme unsuruna rastlanılmamıştır.

Kapak kırma çatılıdır, dört köşesinde akroterler mevcuttur ve sade olarak işlenmiştir. Eğimi ise 30derece kadardır.

Katalog No: 50

Levha No: Lev. 37b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 54

Ölçüleri: Uzunluk: 2.50 m. Genişlik: 0.89 m. Yükseklik: 0.86 m.

GPS: N:36.06'58.3" – E: 035.56'34.9"

Yönü: Lahit doğu batı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, sur duvarının yaklaşık 25 m kadar güneyinde, kulenin 22 m kadar güneydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerine işlenmiş lahitin teknesi 2 basamaklı bir platform üzerinde kayaya yarı bağımlı olarak işlenmiştir. Dikdörtgen prizma formunda işlenmiştir. Sandık biçimindedir. Güneye bakan uzun ön yüzde bir tabula ansata mevcuttur. Kısa yan yüzler ve arka uzun yüz lahite estetik görünümü verilecek kadar işlenmiştir. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili vardır. İç kısmı toprak dolgudur.

Kırma çatı formundaki kapağın büyük bir kısmı mezarın soyulması için kırılmıştır. Sade olarak işlenmiştir ve dört köşesinde akroterler vardır. Kapak eğimi 30 derece kadardır.

Katalog No: 51

Levha No: Lev. 38a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 55

Ölçüleri: Uzunluk: 2.25 m. Genişlik: 0.88 m. Yükseklik: 0.18 m.

GPS: N:36.06'58.2" – E: 035.56'35.0"

Yönü: Lahit doğu batı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, sur duvarının 30 m kadar güneyinde, kulenin 30 m kadar güneydoğusunda, DN 54'ün 2 m kadar güneydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerine işlenmiş lahitin teknesi yan yüzlerinin oluşturulması ile ana kayaya yarı bağımlı hale getirilmiştir. Tabanı kaya yüzeyinden ayrılmamıştır. Dikdörtgen prizma şeklindeki teknenin iç ve dış kısmı tümüyle toprak dolgu ile kaplıdır. Bu nedenle tekne ile ilgili bilgi verilememektedir.

Kapak kısmen toprak dolgu ile kaplıdır ancak kırma çatılı olduğu ve 25 derece kadar eğimli olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca dört köşesinde akroterler görülebilmektedir. Büyük boyutlu bir lahit kapağı olduğu anlaşılmaktadır.

Katalog No: 52

Levha No: Lev. 38b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 56

Ölçüleri: Uzunluk: 2.20 m. Genişlik: 0.88 m. Yükseklik: 0.40 m.

GPS: N:36.06'58.4" – E: 035.56'35.2"

Yönü: Lahit doğu batı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, sur duvarının 22 m kadar güneyinde, kulenin 30 m kadar doğusunda, DN 55'in 6 m kadar kuzeydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerine işlenmiş lahitin teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Uzun ön yüzünün üst yarı kısmı görülmektedir. Geri kalan kısmı toprak dolgu ile kaplıdır. Dikdörtgen prizma şeklinde işlenmiştir.

Lahit teknesi bir sandık gibi sade olarak biçimlendirilmiştir. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili vardır. Teknenin içi de toprak dolgu ile kaplıdır. Toprak dolgu kapağın kırık olan kısmından görülmektedir. Teknenin görünen yüzeyi üzerinde bir bezemeye rastlanılmamıştır.

Kapak büyük ve kaba olarak işlenmiştir. Üzerinde herhangi bir bezeme unsuruna rastlanılmamıştır. Akroterleri büyüktür ve 30 derece kadar bir eğimi vardır. Kapak üstten mezarın boşaltılması için kırılarak tahrip edilmiştir.

Katalog No: 53

Levha No: Lev. 39a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 57

Ölçüleri: Uzunluk: 2.25 m. Genişlik: 1.36 m. Yükseklik: 0.57 m.

GPS: N:36.06'58.7" – E: 035.56'34.6"

Yönü: Lahit doğu batı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, sur duvarının 10 m kadar güneyinde, kulenin doğu duvarının 17 m kadar doğusunda DN 56'nın 16 m kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerine işlenmiş lahitin teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Kısa yan yüzler ve uzun arka yüz tekne formu oluşturulacak kadar kayadan ayrılmıştır. Dikdörtgen prizma formunda oluşturulmuş tekne tahrip edilmiştir. Tekne sandık biçiminde sade bir şekilde işlenmiştir. Uzun ön yüz kırılmıştır. Sağlam kalan kısımlarında bir bezemeye rastlanılmamıştır. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili işlenmiştir. İç kısım görülmektedir ve bir bezeme yoktur. Teknenin iç kısmında doğu yüzey toprak dolgudur. Batı kısmında yastık olmadığından yastığın doğuda olduğu söylenebilir.

Kapak sade olarak işlenmiştir ve dört köşesi akroterlidir. Kıрма çatı formunda işlenmiş kapak üzerinde herhangi bir bezeme yoktur. Kaba ve büyük boyutlu kapak 45 derece kadar eğimlidir.

Katalog No: 54

Levha No: Lev. 39b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 58

Ölçüleri: Uzunluk: 2.31 m. Genişlik: 1.16 m. Yükseklik: 0.15 m.

GPS: N:36.06'58.5" – E: 035.56'35.2"

Yönü: Lahit doğu batı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, sur duvarının 20 m kadar güneyinde, DN 56'nın 2 m. kadar kuzeyinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerine işlenmiş lahitin teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Dikdörtgen prizma şeklindeki lahit ağız kısmına kadar toprak dolgu ile kaplıdır. Tekne sandık biçimlidir. Teknenin uzun ön yüzü dikkatli bakıldığında kısmen görülmektedir. Kayaya yarı bağımlı olan lahit üzerinde herhangi bir bezemeye rastlanılmamıştır. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili yoktur.

Kapak tamamen sağlam kalmıştır. Ancak yerinden oynatılmış ve böylece mezar boşaltılmıştır. Kıрма çatılı kapak sade işlenmiştir. Köşelerde akroterler mevcuttur ve eğimi azdır.

Katalog No: 55

Levha No: Lev. 40a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 59

Ölçüleri: Uzunluk: 2.14 m. Genişlik: 1.03 m. Yükseklik: 0.16 m.

GPS: N:36.06'58.4" – E: 035.56'35.4"

Yönü: Lahit kuzeydoğu güneybatı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 58'in 4 m kadar güneydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerine işlenmiş lahitin teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Dikdörtgen prizma şeklindedir. Tekne tamamen toprak dolgu ile kaplıdır. Kısmen bazı alanları görülmektedir.

Kapak kıрма çatılıdır ve köşelerde akroterleri vardır. Kapak eğimi azdır.

Katalog No: 56

Levha No: Lev. 40b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 60

Ölçüleri: Ölçülememiştir.

GPS: Tespit edilememiştir.

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde yer almaktadır.

Tanımı: Ana kaya içine oyulmuş kaya mezar odası 2003 yılında yapılan yüzey araştırması sırasında tespit edilmiş ancak o dönemde dahi içine girilememiştir. Günümüzde ise yerini tespit etmek dahi çok zordur. Giriş çöküntüye uğramış ve önü toprak dolgu ve çalılıklar ile kaplanmıştır.

Katalog No: 57

Levha No: Lev. 41a.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 61

Ölçüleri: Ölçülememiştir.

GPS: N:36.06'58.0" – E: 035.56'35.3"

Yönü: Girişi güneydoğuya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, kulenin 35 m kadar güneydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya içine oyulmuş kaya mezar odası cephe duvarında, giriş kapısının üstünde iki dikey ve bunların arasında bir yatay çizgi ile bir şekil oluşturulmuştur. Mezar odasının dromosu yoktur.

Kapının zıvana delikleri yoktur ancak kapının yerleştirilmesi için kapı silmesi işlenmiştir. Bu kapı muhtemelen blok bir taştan oluşmuştur. Mezar odası girişten itibaren yarıya kadar moloz dolgu ile kaplıdır.

Mezar odasının sağında, solunda ve cephesinde birer olmak üzere toplam 3 mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları tavanı tonozlu birer mezar hücresi

içinde yer almaktadırlar. Mezar yatakları yerden yükselmektedir. Yastık yönleri dolgu nedeniyle belirlenmemektedir. Mekanın tavanı ise düzdür, kare planlıdır ve tek mekanlıdır.

Katalog No: 58

Levha No: Lev. 41b, 42a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 63

Ölçüleri: Uzunluk: 2.15 m. Genişlik: 1.15 m. Yükseklik: 0.82 m.

GPS: N:36.06'58.1" – E: 035.56'36.3"

Yönü: Lahit kuzeydoğu güneybatı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğuya bakan yamacı üzerinde, sur duvarının 33 m kadar güneyinde, DN 61'in 24 m kadar kuzeydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya üzerine işlenmiş lahit dikdörtgen prizma formundadır ve sandık biçimindedir. Kayaya yarı bağımlı olarak işlenmiştir. Uzun ön yüzü tabana kadar işlenmiş, kısa yüzler ve uzun arka yüz ise tekne formunun belirginleştirilmesi için işlenmiştir. Böylece tekne etrafındaki kayalardan oyuklarla ayrılmış; ancak tabanı kayadan koparılmamıştır.

Uzun ön yüzü soygun için büyük ölçüde kırılarak tahrip edilmiştir. Uzun ön yüzün güneybatı kısmında büyük bir çoğunluğu kırılmış olan bir niş yer almaktadır. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili vardır. Bu profil kapağın hareket etmesini zorlaştırdığından kapak sağlam ve sabit kalmıştır; ancak tekne soyguncular tarafından tahrip edilmiştir. Uzun ön yüz kırılmıştır; çünkü kısa yan yüzler ve arka yüz etrafındaki kayadan sadece tekne formu alabilecek kadar oyularak ayrılmıştır. Yani, kayaç ile tekne arasındaki mesafe sadece uzun ön yüzde vardır. Teknenin içi sadedir. Yastık kuzeydoğu yönündedir.

Kapak sadedir ve kırma çatılıdır. Dört köşesinde akroterler vardır. Kapak eğimi azdır.

Katalog No: 59

Levha No: Lev. 42b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 64

Ölçüleri: Uzunluk: 8.60 m. Genişlik: 5.70 m. Yükseklik: 2.30 m.

GPS: N:36.06'58.0" – E: 035.56'36.8"

Yönü: Girişi güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde DN 63'ün 13 m kadar doğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya içine oyulmuş kaya mezar odasının üzeri kapalı tonozlu bir giriş mekanı vardır. Giriş mekanından önce doğuda kayanın oyulmasıyla oluşturulmuş dik bir duvar bulunmaktadır. Bu duvarın karşısı boştur.

Giriş mekanının doğu ve batı duvarında sekiler vardır. Cephedeki seki ise iki yandan kapı girişine kadar uzanıp kapının başlangıç yerinde sona ermiştir. Cephe duvarında sekilerin kesiştiği köşelerde birer dikey seki vardır. Bunlar kapının yarı seviyesine gelecek kadar yüksektir.

Giriş kapısı dikdörtgendir ve kapı silmesi oluşturulmuştur. Doğu sövenin alt ve üstte birbirine koşut 2 zıvana deliği vardır. Batıdaki söve yerinde ise iç kısımda duvarda bir kilit yuvası açılmıştır. Kapı içeriye ve sağa doğru açılmaktadır. Kapıdan sonra mekana 3 basmakla inilmektedir. Ana mekan dikdörtgen planlıdır ve etrafi tamamen şekillendirilmiştir. Tavanı düzdür. Taban ise kısmen kaçak kazı yapılan yerlerden görülmektedir.

Girişin sağında yan yana yerden yükselmiş 2, cepheye yan yana yerden yükselmiş 2 ve solda da yan yana yerden yükselmiş 2 mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. Yastık yönleri saat yönündedir.

Katalog No: 60

Levha No: Lev. 43a.

Eserin Türü: Stel, Niş.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 65

Ölçüleri: Ölçülememiştir.

GPS: N:36.06'57.7" – E: 035.56'36.1"

Yönü: Stelin ön yüzü güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde DN 63'ün 14 m kadar güneybatısında yamacın orta yerinde büyük bir kaya bloğu üzerinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kayaya oyulmuş stel güneye bakan bir niş ile birlikte tanımlanmıştır.

Stel kırma çatılı bir tapınağa benzemektedir. Kayaya yüksek kabartma olarak işlenmiştir. Taban krepidoma şeklinde işlenmiştir. Kırma çatının köşelerinde akroterler yer almaktadır. Stelin bulunduğu kaya yüzeyi düzleştirilmiş ve basamaklandırılmıştır.

Katalog No: 61

Levha No: Lev. 43b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 66

Ölçüleri: Ölçülememiştir.

GPS: N:36.06'57.7" – E: 035.56'36.3"

Yönü: Girişi güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde DN 64 ile aynı kayaç üzerindedir, aralarında 3.80 cm lik bir mesafe vardır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya içine oyulmuş kaya mezar odası etrafındaki niş ve steller ile ilgili görülmektedir. Mezar odasına doğrudan bir kapı ile girilmektedir. Kapı girişi dikdörtgen formludur. Kapının üzerinde kare bir niş ve bu nişin hemen batı ucunda tonozlu başka bir niş ve bu nişin 50 cm kadar kuzeybatısında başka bir niş bulunmaktadır. Kapının kuzey doğu duvarı düzleştirilmiştir.

Kapı silmesi vardır ancak tavana kadar toprak dolgu ile kaplıdır. Bu nedenle içeri girilememektedir. Kapının üstündeki kare planlı niş girintilidir. İçine yerleştirilen levhayı tutturmak için güneybatı köşesi hariç her köşede delikler vardır. Bu delikler kenet delikleridir. Güneybatıda demir bir kenet kalıntısı vardır. Benzer bir demir kenet kalıntısı doğu uçta da bulunmaktadır.

Katalog No: 62

Levha No: Lev. 44a.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 67

Ölçüleri: Ölçülememiştir.

GPS: N:36.06'57.6" – E: 035.56'36.4"

Yönü: Girişi güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 66 ile aynı kayalık üzerinde ve 3 m kadar güneydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya içine oyulmuş kaya mezar odasının dromosu yoktur. Cephe düzenlemesi olarak kapının güneybatısında yatay duran bir niş vardır. Kapının hemen üstünde bir niş ve bu nişin batısında alt yarısı kalmış başka bir niş daha bulunmaktadır. Nişler ile kapı girişinin arasında yağmur suyunun mezar odasına girişini önlemek ve suyun buradan uzaklaştırılmasını sağlamak için açılan küçük bir oyuk kanal şeklinde biçimlendirilmiştir.

Toprak dolgu ve dikenli çalılıklar girişi neredeyse tamamen kapatmış olduğundan içeri girilememiştir.

Katalog No: 63

Levha No: Lev. 44b, 45a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 72

Ölçüleri: Uzunluk: 2.28 m. Genişlik: 1.16 m. Yükseklik: 0.45 m.

GPS: N:36.06'58.3" – E: 035.56'35.2"

Yönü: Lahit doğu batı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde. DN 64'ün doğu duvarının 2 m kadar doğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kayanın oyulmasıyla oluşturulmuş, kayaya yarı bağımlı, dikdörtgen prizma biçimlidir. Üzerinde herhangi bir bezemeye rastlanılmamıştır. Lahit sandık biçimli sade bir görünüme sahiptir. Büyük bir kısmı kırılmıştır ve kapağı görülmemektedir, kayıptır. Teknenin kapak oturtma profili yoktur. Uzun ön yüzü hariç diğer yüzler teknenin estetik görünümü sağlanacak kadar işlenmiştir. Teknenin içi toprak dolgu ile kaplıdır.

2003 yılında yapılan yüzey araştırması sırasında görülen kapak şu anda kayıptır.

Katalog No: 64

Levha No: Lev. 45b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 73

Ölçüleri: Uzunluk: 2.18 m. Genişlik: 0.86 m. Yükseklik: 0.18 m.

GPS: N:36.06'58.0" – E: 035.56'36.5"

Yönü: Lahit kuzeybatı güneydoğu yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 72'nin 2 m kadar güneyinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Lahit üzerinde bulunmuş olduğu kaya yüzeyi düzleştirilmiştir. Uzun ön yüzü hariç kısa yüzler ve arka yüz taban seviyesine kadar işlenmeyip, tekneyi etrafındaki kayadan ayıracak kadar işlenmiştir. Dikdörtgen prizma şeklindedir.

Sandık biçiminde sade bir forma sahiptir. Tekne üzerinde toprak dolgu olduğundan her hangi bir bezeme olup olmadığı anlaşılamamıştır. Kayaya yarı bağımlıdır. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili yoktur.

Kapak kırma çatı formundadır. Sadedir ve dört köşesinde akroterleri vardır. Kırma çatının eğimi azdır.

Katalog No: 65

Levha No: Lev. 46a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 74

Ölçüleri: Uzunluk: 2.40 m. Genişlik: 1.33 m. Yükseklik: 0.41 m.

GPS: N:36.06'58.2" – E: 035.56'37.2"

Yönü: Lahit doğu batı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 73'ün 10 m kadar kuzeydoğusunda, sur duvarının 35 m kadar güneyinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Lahit eğimli bir kayacın düzleştirilmiş yüzeyi üzerinde uzun ön yüzü hariç diğer yüzlerin taban seviyesinden daha üst bir seviyede tekne formunun kazandırılabilceği ölçüde işlenmiştir. Dikdörtgen prizma şeklinde işlenmiş olan lahit sandık biçiminde sade bir forma sahiptir. Lahit kayaya yarı bağımlıdır. Üzerinde herhangi bir bezeme yoktur. Ağız kısmında kapak oturtma profili yoktur.

Kapak kırma çatılıdır. Sadedir ve dört köşesinde akroterleri vardır. Eğimi azdır.

Katalog No: 66

Levha No: Lev. 46b, 47, 48a, b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 75

Ölçüleri: Uzunluk: 10.75 m. Genişlik: 6.65 m. Yükseklik: 1.60 m.

GPS: N:36.06'57.9" – E: 035.56'37.4"

Yönü: Girişi güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 74'ün 8 m kadar güneydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odası ana kayaya oyularak yapılmıştır. Üzeri açık uzun ve dar bir dromosu vardır. Dış cephesinde her hangi bir bezeme düzenlemesi yoktur. Dromos üzerinde de bezeme yoktur.

Dromostan sonra dikdörtgen planlı tavanı düz bir mekana girilmektedir. Bu mekanın batısında kayanın içine derinlemesine oyulmuş bir mezar yatağı bulunmaktadır. Bu mezar yatağı kuzey güney doğrultusunda uzanmaktadır. Mezar yatağı ağız kısmına kadar toprak dolgu olduğundan tabana mı gömülü yoksa yerden yükseltilmiş bir mezar yatağı mı olduğu tanımlanamamıştır. Ancak bu mezar yatağı herhangi bir mezar hücresi içinde değildir. Bu mekanın doğu ve batı duvarında kuzey güney doğrultusunda uzanan birer sekisi vardır.

Bu mekanın doğu ve arka duvarında birer olmak üzere toplam 2 mezar odası vardır. Doğu mezar odasında girilen kapı girişi sekiden yüksektir. Bu kapı dikdörtgen formludur. Kapının iç tarafında sağda (güneyde) altta ve üstte olmak üzere birbirine koşut 2 zıvana deliği vardır. Solda (kuzeyde) ise üstte ortaya yakın bir yerde kilit yuvası bulunmaktadır. Bu düzenleme kapının içeri ve saat yönüne doğru açıldığını göstermektedir. Kapıdan sonra mezar odasına iki basamakla inilerek girilmektedir. Bu mekan kare planlıdır. Sağında, solunda ve cephesinde birer olmak üzere toplam 3 mezar yatağı bulunmaktadır. Mekanın tavanı düz mezar yataklarının tavanı ise tonozludur. Mezar yatakları yerden yükselmektedir ve birer mezar hücreleri içinde yer almaktadırlar. Yastıklar saat yönüne doğru düzenlenmiştir.

Giriş mekanın cephesindeki ana mezar odasının kapısı dikdörtgen formludur. İçeri şu anda 1 tanesi görülen bir basamakla girilmektedir. Zıvana delikleri sövenin iç

kısımında sağda altta ve üstte birbirine koşut olmak üzere 2 tanedir. Solda (batı) ise sövenin orta yerinde kapı kilit yuvası bulunmaktadır. Bu durumda kapı içeri ve sağa doğru açılmaktadır. Mekan dikdörtgen planlıdır ve tavanı düzdür. Bu mekanın cephe duvarında doğu batı yönünde uzanan yan yana 2 mezar yatağı yer almaktadır. Mekanın sağında ve solunda birer olmak üzere toplam 4 mezar yatağı bulunmaktadır. Arka duvardaki mezar yatakları arasında mezar yatakları ile aynı yükseklikte bir sütun oluşturulmuştur. Mezar yatakları birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar ve üstleri tonozludur. Yastıklar saat yönünde düzenlenmiştir.

Katalog No: 67

Levha No: Lev. 49a, b, c.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 76

Ölçüleri: Uzunluk: 4.05 m. Genişlik: 2.75 m. Yükseklik: 1.70 m.

GPS: N:36.06'57.8" – E: 035.56'37.3"

Yönü: Girişi güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 75'in dromos başlangıcının 2 m kadar batısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odası ana kayaya oyulmuştur ve dromosu yoktur. Dış cephesinde herhangi bir bezeme düzenlemesi yoktur. Giriş kapısı dikdörtgen formludur. Zıvana delikleri iç kısımda kapının sağında altta ve üstte birbirine koşut olarak düzenlenmiştir. Solda kapı kilit yuvası mevcuttur. Bu durumda kapı içeri ve sağa doğru açılmaktadır. Mekana girişi sağlayan iki basamak vardır. Mekan dikdörtgen planlıdır. Mekanın tavanı düzdür.

Mekanın doğu duvarında 1, batı duvarında 1 ve arka duvarında iç içe 2 olmak üzere toplam 4 mezar yatağı vardır. Mezar yatakları yerden yükselmektedirler ve üzeri tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. Yastıklar saat yönünde düzenlenmiştir.

Katalog No: 68

Levha No: Lev. 50a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 77

Ölçüleri: Uzunluk: 2.30 m. Genişlik: 1.35 m. Yükseklik: 0.34 m.

GPS: N:36.06'57.8" – E: 035.56'37.2"

Yönü: Lahit kuzey güney doğrultusunda uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 76'nın 2 m kadar batısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Lahit teknesi ana kayaya yarı bağımlıdır. Uzun ön yüzü taban seviyesinden itibaren işlenmişken kısa yüzler ve uzun arka yüz daha üst bir seviyeden ağız kısmına kadar yükselmiştir. Dikdörtgen prizma şeklindeki lahit sandık biçiminde sade bir formda işlenmiştir. Üzerinde herhangi bir bezeme olup olmadığı konusunda kesin bir yargıya toprak dolgu nedeniyle varılamamaktadır. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili vardır.

Kapak kırma çatılıdır, sadedir ve dört köşesinde akroterleri vardır. Kırma çatının eğimi fazladır. Kapağın batı ucu kırılarak içi boşaltılmıştır. Kapak tekne gibi büyük ve kabadır.

Katalog No: 69

Levha No: Lev. 50b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 78

Ölçüleri: Ölçülememiştir.

GPS: N:36.06'57.9" – E: 035.56'37.1"

Yönü: Girişi güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 77'nin 2 m kadar kuzeybatısında, DN 76'nın 3 m kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odası ana kayaya oyulmuştur ve dromosu yoktur. Giriş kapısı dikdörtgen formludur ve zıvana delikleri muhtemelen tahribat nedeniyle görülememektedir.

Mezar yatağı yarıya kadar toprak dolgu ile kaplıdır ve içine girilmemektedir. Girişten sonra sağ ve sol duvarda birer olmak üzere toplam 2 mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları tonozlu mezar hücreleri içinde yer almaktadırlar. Ana mekan dikdörtgen planlıdır ve tavanı düzdür.

Katalog No: 70

Levha No: Lev. 51a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 79

Ölçüleri: Uzunluk: 2.33 m. Genişlik: 1.32 m. Yükseklik: 0.26 m.

GPS: N:36.06'57.7" – E: 035.56'37.0"

Yönü: Lahit kuzeybatı güneydoğu yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 78'in 5 m kadar güneybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Lahitin teknesi ana kayaya yarı bağımlıdır. Tekne toprak dolgu nedeniyle tam olarak görülememektedir. Dikdörtgen prizma şeklindeki lahit sandık biçiminde sade bir şekilde işlenmiştir. Tekne üzerinde bir bezeme yoktur. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili vardır.

Kapak kırma çatılıdır, sadedir ve dört köşesindeki akroterlerle tanımlanır. Batı köşesi kırılarak lahit boşaltılmıştır. Kapak eğimi azdır.

Katalog No: 71

Levha No: Lev. 51b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 80

Ölçüleri: Uzunluk: 2.32 m. Genişlik: 1.33 m. Yükseklik: 0.98 m.

GPS: N:36.06'57.6" – E: 035.56'37.0"

Yönü: Lahit kuzeybatı güneydoğu yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 79'un 1 m kadar güneyinde aynı kayaç üzerinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Lahitin teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Dikdörtgen prizma şeklindeki tekne sandık biçiminde sade bir şekilde işlenmiştir. Üzerinde herhangi bir bezeme unsuru yoktur. Teknenin uzun ön yüzü soyguncular tarafından kırılmış ve lahit içi boşaltılmıştır. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili yoktur. Lahitin yastığı kırık olan alandan görülmektedir ve yastık güneydoğuya bakmaktadır.

Kapak formu kırma çatıldır, sadedir ve dört köşesindeki akroterlerden oluşmaktadır. Kapak eğimi 45 derece kadardır.

Katalog No: 72

Levha No: Lev. 52a, b, c.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 81

Ölçüleri: Uzunluk: 8.10 m. Genişlik: 3.50 m. Yükseklik: 1.60 m.

GPS: N:36.06'57.6" – E: 035.56'37.5"

Yönü: Girişi güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 80'in 11 m kadar doğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kayaya oyulmuş mezar odasının üzeri açık uzun ve dar bir dromosu vardır. Mezar odasının dış cephesinde ve dromosunda herhangi bir düzenleme yoktur. Dromostan sonra üzeri kapalı, düz tavanlı bir giriş mekanı vardır. Bu mekanın doğu duvarında tabanda bir seki vardır ve cephe duvarı ile birleştiği yerde

bu seki dikey bir sütun oluşturacak şekilde kapı girişinin yarı seviyesine kadar yükselmiştir.

Ana mekana geçişi sağlayan dikdörtgen formlu bir kapı girişi bulunmaktadır ancak buraya bir kapının yerleştirildiğini gösteren hiçbir yapı unsuru görülmemektedir. Zıvana delikleri veya bir kilit sürgü yuvası yoktur. Burası muhtemelen blok bir kaya kütleleriyle kapanmış veya açık bırakılmıştır.

Ana mekana bir basamakla girilmektedir. Burası kare planlıdır ve tavanı düzdür. Doğuda 1, batıda 1 ve arka duvarında da 1 tane olmak üzere toplam 3 mezar yatağı vardır. Mezar yatakları tavanı tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. Mezar yatakları yerden yükselmiştir ve yastıklarda yön birliği vardır. Yastıklar saat yönüne doğru yerleştirilmiştir.

Katalog No: 73

Levha No: Lev. 52a, b, c.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 82

Ölçüleri: Uzunluk: 4.90 m. Genişlik: 4.00 m. Yükseklik: 2.15 m.

GPS: N:36.06'57.4" – E: 035.56'37.6"

Yönü: Girişi güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 81'in 5 m kadar güneydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kayaya oyulmuş mezar odasının dış cephe düzenlemesi yoktur. Uzun ve geniş bir dromosu vardır. Dromos üzerinde herhangi bir bezeme veya başka bir düzenleme yoktur. Dromostan sonra tavanı tonozlu bir giriş mekanına girilmektedir. Bu mekan sadedir. Bu giriş mekanından sonra dikdörtgen planlı bir kapı girişi ile ana mekana girilmektedir. Kapı girişinde bir kapının kullanılmış olduğunu gösteren zıvana delikleri veya kilit sürgü yuvası yoktur. Burası blok bir kaya ile kapatılmış veya kapısız bırakılmış olmalıdır.

Mezar yataklarının bulunduğu ana mekan kare planlıdır ve tavanı düzdür. Tavan yamaç ile paralel olarak eğim gösterir, tamamen düzleştirilmemiştir. Girişten sonra solda, sağda ve cephede birer mezar yatağı bulunmaktadır. Sol ve sağ

duvardaki mezar yatakları kapı lentosunun üst seviyesine kadar yerden yükselmiştir. Cephedeki mezar yatağı ise diğerlerinden de yüksek bir seviyededir. Mezar yatakları tavanı tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. Mezar yatakları iyi korunmuştur. Mezar yastıkları girişin solundaki ve cephesindeki mezar yatağında saat yönünde bir yön birliği gösterirken; doğu duvardaki yani sağdaki mezar yatağının yastığı saat yönünün tersi yönünde düzenlenmiştir.

Katalog No: 74

Levha No: Lev. 54a, b, 55a.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 83

Ölçüleri: Uzunluk: 7.35 m. Genişlik: 3.60 m. Yükseklik: 1.60 m.

GPS: N:36.06'57.2" – E: 035.56'37.8"

Yönü: Girişi güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 82'nin 7 m kadar güneydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kayaya oyulmuş mezar odası herhangi bir dış cephe düzenlemesi içermemektedir. Uzun ve dar bir dromosu vardır. Bu dromostan sonra üzeri kapalı küçük bir giriş mekanı vardır. Bu mekan sadedir. Bu mekandan sonra mezar yataklarının bulunduğu ana mekana girilmektedir.

Ana mekana geçişi sağlayan kapı dikdörtgen formludur. Herhangi bir kapı izine rastlanılmamıştır. Zıvana delikleri ve kilit sürgü yuvası yoktur. Bu girişten sonra 2 basamakla ana mekana girilmektedir.

Ana mekan kare planlıdır ve tavanı düzdür. Doğu, batı ve cephe duvarında birer olmak üzere toplam 3 mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları tavanı tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. İyi korunmuşlardır. Yerden yükselmektedirler ve yastıklar saat yönüne doğru düzenlenmiştir.

Katalog No: 75

Levha No: Lev. 55b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 84

Ölçüleri: Uzunluk: 2.27 m. Genişlik: 1.20 m. Yükseklik: 0.93 m.

GPS: N:36.06'56.9" – E: 035.56'37.7"

Yönü: Lahit kuzeybatı güneydoğu yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 83'ün 8 m kadar güneyinde yamaç eğiminin bitmesine yakın bir yerde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Lahitin teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Uzun ön yüzü tabana kadar işlenmiştir. Taban bir platform gibi düzleştirilmiştir. Kısa yan yüzler ve arka yüz tam olarak tabana kadar işlenmemiş ancak tekne görünümü sağlanacak kadar etrafındaki kaya yüzeylerinden ayrılmıştır. Tekne dikdörtgen prizma biçimli, sade görümlü sandık biçiminde işlenmiştir. Teknenin uzun ön yüzünde bir tabula ansata vardır. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili oluşturulmuştur.

Ayrıca sandık kısmı kayaç tabakada biçimlendirilmiş lahit mezarın kapağının güney uzun yan yüzünde, doğu köşede büst, batı köşede ise ters duran meşale (?) kabartma olarak işlenmiştir, Oldukça tahrip olmuş büstün yüz hatları neredeyse yok olmuştur. Lahit teknesinde kaba bir şekilde tabula ansata işlenmiş fakat içinde yazıt yoktur.¹³⁷

Kapak kırma çatılıdır, dört köşesinde birer akroteri vardır ve kırma çatının eğimi 45 derece kadardır.

¹³⁷ Pamir, 2001: 126.

Katalog No: 76

Levha No: Lev. 56a.

Eserin Türü: Kaya yüzeyine işlenmiş niş ve stel kompleksi.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 85

Ölçüleri: Ölçülemediği.

GPS: N:36.06'57.1" – E: 035.56'37.5"

Yönü: Niş ve stel düzenlemeleri güneybatıya doğru bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 84'ün 6 m kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kaya yüzeyi üzerine oyularak işlenmiş kabartma steller ve derin nişler aynı kaya üzerinde ve birbirlerine çok yakın durduklarından aynı envanter numarası içinde bir kompleks şeklinde tanımlanmıştır.

En batıda bir niş bulunmaktadır. Niş tonozludur. Nişin hemen doğusunda çok alçak kabartmayla oluşturulmuş ve tahrip olmuş bir düzenleme vardır. Burası bir setli andırmaktadır ancak silik olduğundan tam olarak tanımlanamamaktadır. Stel veya kayanın düzleştirildiği bir alandır. Bu alanın doğusunda bir stel mevcuttur. Stel çatısız bir tapınağı andırmaktadır. Bu stelin hemen doğusunda başka bir stel ve daha doğuda iki adet niş bulunmaktadır.

Katalog No: 77

Levha No: Lev. 56b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 86

Ölçüleri: Uzunluk: 2.16 m. Genişlik: 1.10 m. Yükseklik: 0.56 m.

GPS: N:36.06'57.6" – E: 035.56'38.2"

Yönü: Lahit doğu batı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 85'in 22 m kadar kuzeydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Lahitin teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Uzun ön yüzü güneye bakan lahit dikdörtgen prizma şeklindedir. Tekne bir tapınak gibi krepis ve çatıyı taşıyan üst yapı

elemanlarından sütunun abakusu gibi bir görünümüne sahiptir. Tekne uzun ön yüz hariç diğer kenarlarda tabana kadar değil, biraz daha üst bir seviyeye kadar işlenmiştir. Teknenin taban seviyesine kadar inen ve tam görüntüsünü aldığı yer diğerlerinde de olduğu gibi uzun ön yüzdür. Teknenin uzun ön yüzünde bir tabula ansata vardır. Ağız kısmında kapak oturtma profili yoktur. Mezar yastığı görülmektedir ve doğu uçta yer almaktadır.

Kapak kırma çatı formundadır, sadedir ve dört köşesinde akroteri vardır. Kırma çatı eğimi 30 dereceden azdır.

Katalog No: 78

Levha No: Lev. 57a.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 87

Ölçüleri: Uzunluk: 2.50 m. Genişlik: 1.30 m. Yükseklik: 0.92 m.

GPS: N:36.06'57.7" – E: 035.56'38.1"

Yönü: Lahit doğu batı yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 86'nın 3 m kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Lahitin teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Uzun ön yüzü taban seviyesine kadar işlenirken, kısa yan yüzler ve arka uzun yüz teknenin estetik görünümü sağlanacak kadar işlenmiştir. Tekne dikdörtgen prizma şeklindedir. Bir tapınak gibi tasarlanmış, tabanı bir krepis, ağız kısmı ise bir abakus gibi kırma çatılı kapağı taşır gibi görünmektedir. Teknenin uzun ön yüzünde bir tabula ansata vardır. Kısa batı yüz kırılmış ve lahit buradan boşaltılmıştır. Kapak yerinden oynatılmamıştır. Kırık yerden teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili olduğu ve yastığının doğu yüzde olduğu anlaşılmaktadır.

Kapak kırma çatılıdır, sadedir ve dört köşesinde akroterler vardır. Kırma çatı eğimi 30 derece kadardır. Bu lahit Himmelmann tarafından incelenmiş kapağının sade, ağır ve lahitin genel olarak çok tahrip olduğu belirtilmiştir.¹³⁸

¹³⁸ Himmelmann,1970: 557.

Katalog No: 79

Levha No: Lev. 57b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 88

Ölçüleri: Uzunluk: 2.04 m. Genişlik: 1.03 m. Yükseklik: 0.97m.

GPS: N:36.06'57.4" – E: 035.56'38.3"

Yönü: Lahit kuzey güney yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 86'nın 5 m kadar güneydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kayadan işlenmiş lahitin teknesi kayaya yarı bağımlıdır. Uzun ön yüzü de dahil diğer yüzler taban seviyesine kadar değil teknenin estetik görünümü verilecek kadar oyulmuştur. Tekne dikdörtgen prizma şeklinde şekillendirilmiş ve sandık biçiminde sade işlenmiştir. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili oluşturulmuştur.

Kapak kırma çatılıdır, sadedir ve dört köşesinde akroterler vardır. Kırma çatı eğimi azdır. Yastık kuzey uçta yer almaktadır.

Katalog No: 80

Levha No: Lev. 58a.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 89

Ölçüleri: Uzunluk: 3.87 m. Genişlik: 3.58 m. Yükseklik: 2.03 m.

GPS: N:36.06'57.8" – E: 035.56'37.8"

Yönü: Girişi doğuya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün doğu yamacının bitip dik bir yapı oluşturduğu yamaç üzerinde, DN 87'nin 1 m kadar doğusunda dik bir kaya üzerinde, DN 88'in 6 m kadar kuzeybatısında yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Ana kayaya oyulmuş kaya mezar odası dış cephesindeki steller ile birlikte tanımlanır. Steller ile bir dış cephe düzenlemesi içeren mezar odasının dromosu yoktur. Dış cephede girişin sağında ve solunda birer stel bulunur. Steller duvara

alçak kabartma stilinde işlenmiştir. Soldaki stel kırıktır, sağdaki ise sağlam kalmıştır. Sağdaki stel kırma çatılı dikdörtgen bir ev görüntüsüne sahip dış bordürlere sahiptir. İçinde dikdörtgen bir şerit ve bu şeritin içinde üstte tonozlu başka bir şerit daha yer alır. Dikdörtgen formlu iç düzenlemenin üstünde kırma çatı formunda bir kabartma vardır. Bu kırma çatı üstte ve köşelerde birer akroterle tanımlanır.

Giriş kapısı da tonozlu olup bu tonozun altında kırma çatılı bir düzenleme ile birlikte oluşturulmuştur. Bu kırma çatıda stel gibi tepede ve köşelerde birer akroterle tanımlanır. Ana mekana giriş buradan sağlanır. Hareketli bir kapının kullanıldığına dair bir zıvana deliği veya kilit sürgü yuvasına rastlanılmamıştır. Mezar odasının içi tamamen tahrip olmuştur. Sadece güney duvarında bir mezar hücresinin varlığına dair izler tespit edilmiştir. Kuzey ve cephe duvarında da birer mezar yatağının varlığını gösteren çok az bir kısmı kalmış izler göstermektedir. Neredeyse tamamı tahrip olmuştur. Tavan dahi tahrip olmuştur. Kuzey duvarının tamamına yakın bir kısmı yıkılmış DN 90'a açılmıştır.

Katalog No: 81

Levha No: Lev. 58b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 90

Ölçüleri: Uzunluk: 3.25 m. Genişlik: 2.72 m. Yükseklik: 1.93 m.

GPS: N:36.06'57.9" – E: 035.56'38.1"

Yönü: Girişi doğuya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneye bakan yamacı üzerinde, DN 89'un 2 m kadar kuzeyinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Dış cephesinde girişin sağında ve solunda olmak üzere 2 niş bulunmaktadır. Güneydeki niş derin ve dikdörtgendir, doğudaki niş ise tonozlu bir tavana sahiptir. Ayrıca kapının kuzeyinde bir niş daha mevcuttur.

Açılıp kapanan bir kapının kullanıldığını gösteren herhangi bir zıvana deliği veya kilit sürgü yuvası yoktur. Mezar yataklarının bulunduğu ana mekan dikdörtgen planlıdır ve tavanı düzdür; ancak tavanın büyük bir kısmı çökmüştür. Kuzey

duvarında tavanı tonozlu bir mezar yatağı bulunmaktadır. Cephe duvarı ve güzey duvarı çok yoğun olarak tahrip olduğundan burayla ilgili bilgi verilememektedir. Güzey duvar tamamen yıkılmıştır ve DN 89 buradan görülmektedir. Toprak dolgu mezar yataklarını örtecek kadar yüksektir.

Katalog No: 82

Levha No: Lev. 59a, b, Levha 60a, b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 91

Ölçüleri: Uzunluk: 7.35 m. Genişlik: 5.90 m. Yükseklik: 2.00 m.

GPS: N:36.06'57.9" – E: 035.56'38.1"

Yönü: Girişi doğuya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güney yamacının doğuda sırt yaptığı alan üzerinde, DN 90'ın 3 m kadar kuzeyinde yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Mezar odasının dış cephe duvarında solda bir platform üzerinde daire şeklinde bir oyuk mevcuttur. Kuzeybatı dış cephede ise tonozlu derin bir niş yer almaktadır. Bu nişin bir benzeri kuzey cephede de görülmektedir. Mezar odasının dış cephesi bu düzenlemeler dışında yer yer düzleştirilmiştir. Ana mekana kapı girişinden sonra bir basamakla girilmektedir. Giriş kapısının tavanı tonozludur ancak bu tonozlu yapı bir lento tonozun altında düz bir hal almıştır. Burası taşınabilir yani sonradan eklenmiş olan bir lento yeridir. Ancak lentonun birkaç kalıntısı dışında büyük bir bölümü kırılmıştır. Lento üzerinde kapının oturması için açılmış zıvana delikleri mevcuttur. Tabanda da bu deliklere koşut zıvana delikleri görülmektedir. Sol söve yerinde ise kapının kilit yuva deliği vardır. Bu durumda kapı sağa ve içeri doğru açılmaktadır.

Ana mekanın sağında ve solunda birer mezar yatağı bulunmaktadır. Bu mezar yatakları tavanı tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. Yastıklar tahribat nedeniyle görünmemektedir.

Arka duvarda ikinci bir mezar odasına girişi sağlayan bir kapı girişi bulunmaktadır. Bu giriş kapısının üst yapı elemanı olan lento sonradan eklenmiş yani kaya mezar odasından bağımsız bir parça olarak yerleştirilmiştir; ancak birkaç

parçası hariç görünmemektedir. Zıvana delikleri kırık olan lentodan görülmemektedir; ancak tabanda sağda zıvana delikleri yer alır ve sol sövede kilit sürgü yeri oyuğu vardır. Bu girişin sol ve sağ dış duvarında birer niş bulunmaktadır.

İkinci mezar odasına 1 basamakla inilmektedir. Bu mezar odası kare planlıdır. Sol, sağ ve cephe duvarında birer mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları tavanı tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadır. Mekanın tavanı ise düzdür. Arka duvarındaki mezar hücresinin sağ ve sol üst köşelerinde birer niş vardır.

Tüm mezar yatakları yerden yükselmektedir ve tahribat nedeniyle yastıklar tespit edilememiştir.

Katalog No: 83

Levha No: Lev. 61a, b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 92

Ölçüleri: Uzunluk: 2.90 m. Genişlik: 3.35 m. Yükseklik: 1.90 m.

GPS: N:36.06'56.5" – E: 035.56'33.3"

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacında, Kapısuyu yoluna bakan yamaç üzerinde, yola yaklaşık 26 m. uzaklıkta bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Anakayanın yontulmasıyla kapı girişi oluşturulmuş, söve ve lentolar şekillendirilmiştir. Kapıya ait herhangi bir unsur mevcut değildir. Kapı yuvası dış cepheindedir; ancak zıvana veya kilit deliği yoktur. Buraya blok taştan oluşan bir kapı yerleştirilmiş olmalıdır.

Mezar odası mezar yataklarının ağız kısmına kadar moloz ile doludur. Ana mekan kare planlıdır ve tavanı düzdür. Sağında, solunda ve arka duvarında birer olmak üzere toplam 3 mezar hücresinden oluşmaktadır. Mezar hücreleri içindeki et kalınlıkları görünmektedir. Mezar yataklarının tavanı tonozludur. Yastıklar saat yönünde yerleştirilmişlerdir.

Katalog No: 84

Levha No: Lev. 62a.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 94

Ölçüleri: Ölçülememiştir.

GPS: N:36.06'56.3" – E: 035.56'33.3"

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacında, Kapısuyu yoluna bakan yamaç üzerinde, yola yaklaşık 33 m. uzaklıkta, DN 92'nin yaklaşık 13 m. kadar güneydoğusunda bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Tavanı tonozlu bir giriş mekanı vardır. Bu giriş mekanından sonra dikdörtgen formlu bir kapıdan mezar yataklarının bulunduğu ana mekana girilmektedir. Ancak kapı girişi tavana kadar toprak dolgu ile kaplı olduğundan mezar odasının içine girilememektedir.

Katalog No: 85

Levha No: Lev. 62b.

Eserin Türü: Lahit.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 95

Ölçüleri: Uzunluk: 2.31 m. Genişlik: 0.97 m. Yükseklik: 0.68 m.

GPS: N:36.06'56.1" – E: 035.56'33.8"

Yönü: Lahit kuzeybatı-güneydoğu yönünde uzanmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün en güneydoğu ucunda, yamacın bitip dik bir sırt oluşturduğu yerde, DN 94'ün 8 m. kadar güneydoğusunda yer almaktadır (Harita 3).

Tanımı: Düz bir platform üzerinde duran lahit kayaya yarı bağımlıdır. Uzun ön yüzü güneybatıya bakmaktadır. Uzun ön yüzü hariç diğer yüzler taban seviyesine kadar değil teknenin estetik görünümü verilecek kadar işlenmiştir.

Tekne dikdörtgen prizma, sandık biçiminde işlenmiştir. Teknenin uzun ön yüzünde üç girland ve bu girlandlara asılı duran meyveler vardır. Ortadaki girlandın içe doğru kavis verdiği alanda daire şeklinde bir kabartma vardır. Girlandları içine

alan üstte ve altta kabartma bant silmeler işlenmiştir. Kısa yan yüzlerde ve arka yüzde bezeme yoktur. Teknenin ağız kısmında kapak oturtma profili oluşturulmuştur. Tekne ağız kısmına kadar toprak ile kaplıdır ve zeytin ağacı ekilmiştir.

Lahidin kapağı kayıptır.

Katalog No: 86

Levha No: Lev. 63a, b, c.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 96

Ölçüleri: Uzunluk: 5.00 m. Genişlik: 4.10 m. Yükseklik: 2.05 m.

GPS: N:36.06'56.4" – E: 035.56'32.2"

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacında, Kapısuyu yoluna bakan yamacın yol ile birleştiği yerde, yola 7 m. kadar uzakta bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Ana mekana doğrudan bir kapı ile girilmektedir. Kapının söveleri ve lentosu işlenmiştir. Kapının iç kısmında, altta ve üstte, birbirine koştur iki zıvana deliği vardır. Kapının kuzeybatı iç kısmında iki kilit yuvası bulunmaktadır. Ayrıca bu kilit yuvasının üstünde; ancak dış cephede bir kilit yuvası daha bulunmaktadır.

Kapıdan sonra iki basamakla mezar odasına girilmektedir. Mekanın içi kare planlıdır ve tavanı düzdür. Mezar odası tavanları tonozlu üç mezar hücresi ve bunların içindeki mezar yataklarından oluşmaktadır. Mezar yatakları yerden yükselmektedir. Mezar yataklarının et kalınlıkları görünmektedir. Yastıklar saat yönünde konumlandırılmıştır.

Katalog No: 87

Levha No: Lev. 64a, b, c.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 97

Ölçüleri: Uzunluk: 4.90 m. Genişlik: 3.60 m. Yükseklik: 1.70 m.

GPS: N:36.06'56.4" – E: 035.56'32.4"

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacının bitip, Kapısuyu yolu ile birleştiği yerde, DN 96'nın 4 m. kadar güneyinde bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Ana mekana doğrudan bir kapı ile girilmektedir. Kapı çok kötü bir şekilde tahrip olmuştur. Kapının kullanılmış olduğunu gösteren zıvana delikleri ve kilit yuvası tahrip olmalarına rağmen görülmektedir.

Kapı girişinden sonra şu an görülen tek bir basamakla inilmektedir. Ana mekan kare planlıdır ve tavanı düzdür. Sağında ve solunda birer olmak üzere toplam iki tonozlu mezar hücresi içinde yerden yükselen iki mezar yatağı mevcuttur. Bunların et kalınlıkları görülmektedir. Yastıklar saat yönünde konumlanmıştır.

Katalog No: 88

Levha No: Lev. 65a, b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 98

Ölçüleri: Uzunluk: 4.40 m. Genişlik: 3.80 m. Yükseklik: 2.00 m.

GPS: N:36.06'56.2" – E: 035.56'32.5"

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneybatı yamacının bitip, Kapısuyu yolu ile birleştiği yerde, yola 3 m. kadar uzaklıkta, DN 97'nin 4 m kadar batısında bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Tavanı tonozlu bir giriş mekanı vardır. Bu giriş mekanından sonra dikdörtgen formu bir giriş kapısı ile ana mekana

girilmektedir. Kapının sağında zıvana deliği, sol üst köşesinde ise kapı kilit yuvaları bulunmaktadır. Bu kilit yuvalarının ve zıvana deliğinin konumundan kapının içeri ve sağa doğru açıldığı anlaşılmaktadır.

Mezar giriş mekanı ile ana mekan aynı seviyede olduğundan basamak kullanılmamıştır. Ana mekan kare planlıdır ve tavanı düzdür. Sağda, solda ve arka duvarda birer olmak üzere toplam üç tonozlu mezar hücresi içinde üç mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları yerden yükselmektedir, et kalınlıkları görünmektedir ve yastıklar saat yönünde konumlandırılmıştır.

Katalog No: 89

Levha No: Lev. 66a, b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 99

Ölçüleri: Uzunluk: 11.90 m. Genişlik: 5.95 m. Yükseklik: 2.50 m.

GPS: N:36.06'56.1" – E: 035.56'32.7"

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğu yamacının yol ile birleştii yerde, yola yaklaşık 10 m kadar uzaklıktaki bu mezar odası, DN 98'in 3 m kadar güneydoğusunda yer alır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu vardır. Dromostan sonra tavanı tonozlu bir giriş mekanına girilmektedir. Güneydoğu duvarında yerden yükselen bir sekisi vardır. Hemen hemen aynı yükseklikte diğer bir seki kuzeybatı duvarında da mevcuttur. Giriş mekanın kuzeybatı duvarında bir giriş kapısı ile bir mezar odasına girilmektedir. Kapının kullanılmış olduğunu gösteren zıvana delikleri görülmektedir. Zıvana deliklerinin konumlarından kapının içeri ve sağa doğru açıldığı anlaşılmaktadır. Kapıdan sonra dikdörtgen planlı ve tavanı düz bir ana mekana girilmektedir. Mekanın sağında, solunda ve arka duvarında birer olmak üzere toplam üç tonozlu mezar hücresi bulunmaktadır. Sağdaki mezar hücresinin sağ üst köşesinde bir niş vardır. Mezar yatakları yerden yükselmektedir, et kalınlıkları görünmektedir, yastıklar saat yönünde konumlandırılmıştır.

Tonozlu giriş mekanının tam karşısında ikinci bir mezar odası bulunmaktadır. Dikdörtgen formlu kapı girişi ile bu ikinci ana mekana girilmektedir. Kapının kullanılmış olduğunu gösteren zıvana delikleri ve kilit sürgü yuvaları görünmektedir. Zıvana deliklerinin konumuna göre kapının içeri ve sağa doğru açıldığı anlaşılmaktadır.

Kapı girişinden sonra iki basamakla ana mekana girilmektedir. Ana mekan kare planlıdır ve tavanı düzdür. Ana mekan solda, sağda ve karşıda olmak üzere birbirine bitişik üç seki içermektedir. Güneydoğu duvarında dikdörtgen uzun bir niş vardır. Kuzeybatı duvarında iki mezar yatağı bulunmaktadır.

Arka duvarda, yani girişin karşısında tonozlu iki mezar hücresi ve bunların içinde ikişer mezar yatağı bulunmaktadır. İlk mezar yatakları yerden yükselmekte içe doğru olanlar ise duvara gömü şeklindedirler. Bütün mezar yatakları tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. Et kalınlıkları görülmekte ve yastıklar saat yönünde konumlanmaktadırlar.

Katalog No: 90

Levha No: Lev. 67a, b, Levha 68a, b, c.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 100

Ölçüleri: Uzunluk: 4.20 m. Genişlik: 4.50 m. Yükseklik: 1.65 m.

GPS: N:36.06'56.1" – E: 035.56'32.9"

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğu ucunda, yamacının yol ile birleştiği yerde, DN 99'un 2 m. kadar doğusunda bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Ana mekana doğrudan bir kapıyla girilmektedir. Dikdörtgen formlu kapı yuvasındaki zıvana delikleri ve kilit yuvası burada bir kapının kullanılmış olduğunu göstermektedir. Kapıdan sonra tek bir basamakla mezar odasına girilmektedir. Ana mekan dikdörtgen planlıdır ve tavanı düzdür.

Sağda bir yerden yükselen bir de duvara gömülü iki mezar yatağı vardır. Duvara gömülü olan mezar yatağı muhtemelen bir çocuğa aittir. Arka duvarda bir

mezar yatağı, solda ise bir yerden yükselen ve bir de duvara gömülü iki mezar yatağı bulunmaktadır. Toplam beş mezar yatağı içermektedir. Mezar yatakları tonozlu birer mezar hücreсі içindedirler. Et kalınlıkları görölmektedir ve yastıklar saat yönündedir.

Katalog No: 91

Levha No: Lev. 69a.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 101

Ölçüleri: Ölçülememiştir.

GPS: N:36.06'56.0" – E: 035.56'33.1"

Yönü: Girişı güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'un güneydoğu yamacının yol ile birleştii yerde, yola yaklaşık 10 m kadar uzaklıkta, DN 100'un 2 m. kadar güneybatısında bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Mezar odasına doğrudan dikdörtgen formlu bir kapıdan girilmektedir. Zıvana delikleri ve kilit yuvaları yoktur. Kapı muhtemelen kaba bir blok taşla kapatılmıştır.

Ana mekan kare planlıdır ve tavanı düzdür. Sağda, solda ve arka duvarda birer olmak üzere toplam üç mezar yatağı bulunmaktadır. Bunlar tonozlu birer mezar hücreсі içinde yer almaktadırlar. Mezar yatakları yerden yükselmekte, et kalınlıkları görölmekte ve yastıkları saat yönünde konumlanmaktadır.

Katalog No: 92

Levha No: Lev. 69b.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 102

Ölçüleri: Uzunluk: 3.55 m. Genişlik: 3.25 m. Yükseklik: 1.70 m.

GPS: N:36.06'55.9" – E: 035.56'32.7"

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğu yamacının yol ile birleştiği yerde, yola yaklaşık 10 m kadar uzakta, DN 101'in 3 m. kadar güneybatısında bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Ana mekana doğrudan bir kapı ile girilmektedir. Kapının kullanılmış olduğunu gösteren zivana delikleri ve kilit yuvası vardır. Deliklerin konumuna göre kapının içeri ve sağa doğru açıldığı anlaşılmaktadır. Kapıdan sonra iki basamakla ana mekana girilmektedir. Ana mekan kare planlıdır ve tavanı düzdür. Sağda, solda ve arka duvarda birer olmak üzere toplam üç mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları dikdörtgen prizma şeklinde bir mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. Mezar yatakları yerden yükselmektedir, et kalınlıkları görünmektedir ve yastıklar saat yönünde konumlanmaktadır. Soldaki mezar hücresi üzerinde kare bir niş vardır.

Katalog No: 93

Levha No: Lev. 70a, b, c.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 103

Ölçüleri: Uzunluk: 5.70 m. Genişlik: 5.20 m. Yükseklik: 1.60 m.

GPS: N:36.06'55.8" – E: 035.56'32.3"

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğu ucunda, yamacının yol ile birleştiği yerde, yola yaklaşık 9 m kadar uzakta DN 102'nin 8 m. kadar güneybatısında bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Mezar odasına doğrudan bir kapı ile girilmektedir. Toprak dolgu nedeniyle kaç basamak kullanılmış olduğu anlaşıl原因amamaktadır. Kapının kullanılmış olduğunu gösteren zıvana delikleri ve kilit sürgü yuvasına rastlanılmamıştır. Kapı muhtemelen blok bir taş parçasıyla kapatılmaktadır. Ana mekan dikdörtgen planlıdır ve tavanı düzdür. Sağda bir, arka duvarda iki, solda bir ve kapının solunda dışa doğru bir mezar yatağı olmak üzere toplam beş mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları yerden yükselmektedir, et kalınlıkları görünmekte ve yastıklar saat yönündedir. Mezar yatakları dikdörtgen prizma biçiminde birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar.

Katalog No: 94

Levha No: Resmi çekilememiştir.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 104

Ölçüleri: Ölçülemediştir.

GPS: Ölçülemediştir.

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün en güneydoğu ucunda, yamacın bittiği ve dik olarak aşağı indiği yerde, yani yamacın dik bir sırt oluşturduğu yerde, DN 103'ün 13m kadar güneydoğusunda bulunmaktadır.

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Ana mekana doğrudan bir kapıyla girilmektedir. Tek odalı bir mezar odasıdır. İçine girilememektedir.

Katalog No: 95

Levha No: Lev. 71a.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 105

Ölçüleri: Ölçülememiştir.

GPS: Ölçülememiştir.

Yönü: Girişi güneybatıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün güneydoğu ucunda, yamacın bitip dik bir sırt oluşturduğu yerde DN 103'ün 10 m kadar güneydoğusunda bulunmaktadır. Yol ile birleştiği yerde, yola yaklaşık 5 m kadar uzakta DN 103'ün 3 m. kadar kuzey batısında bulunmaktadır.

Tanımı: Mezar odasının cephe duvarında derin dikdörtgen bir niş vardır. Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Ana mekana doğrudan bir kapı ile girilmektedir. Kapının kullanılmış olduğunu gösteren zivana delikleri ve kilit yuvaları bulunmaktadır. Ana mekan kare planlıdır ve tavanı düzdür. Ana mekanın sağında ve solunda birer olmak üzere toplam iki mezar yatağı bulunmaktadır. Mezar yatakları tonozlu birer mezar hücresi içinde yer almaktadırlar. Et kalınlıkları görülen mezar yataklarının yastıkları görülmemektedir.

Katalog No: 96

Levha No: Lev. 71b, c, d.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 106

Ölçüleri: Uzunluk: 3.65 m. Genişlik: 3.60 m. Yükseklik: 1.35 m.

GPS: N:36.06'58.5" – E: 035.56'39.6"

Yönü: Girişi güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün doğu yamacında, sur duvarının en doğu ucunun 50 m kadar güneyinde bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Ana mekana doğrudan bir kapı ile girilmektedir. Kapı girişi tahrip olduğundan ayrıntı verilememektedir. Ana mekan

dikdörtgen planlıdır ve tavanı düzdür. Sağda dikdörtgen prizma bir mezar hücresi içinde yer alan mezar yatağı yerden yükselmektedir ve aynı mezar hücresi içinde duvara gömülü bir niş bulunmaktadır. Arka duvarda dikdörtgen prizma bir mezar hücresi içinde yer alan mezar yatağı yerden yükselmektedir ve aynı mezar hücresi içinde duvara gömülü bir niş bulunmaktadır. Solda dikdörtgen prizma bir mezar hücresi içinde yer alan mezar yatağı yerden yükselmektedir ve aynı mezar hücresi içinde duvara gömülü bir niş bulunmaktadır. Mezar yataklarının et kalınlıkları belirgindir ancak yastıklar görünmemektedir.

Katalog No: 97

Levha No: Lev. 72a.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 107

Ölçüleri: Ölçülemedi.

GPS: N:36.06'58.4" – E: 035.56'39.7"

Yönü: Girişi batıya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün doğusunda, güneye bakan yamaç üzerinde, sur duvarının doğuda sonlanıp kuzeye doğru yöneldiği yerden 53 m kadar güneyde, DN 106'nın 3 m kadar güneyinde bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Ana mekana doğrudan bir kapı ile girilmektedir. Zıvana delikleri yoktur. Muhtemelen girişi kapatmak için kapı olarak bir blok taş kullanılmıştır. Mezar odası iki odalıdır. Girişteki ilk oda kare planlıdır ve tavanı hafif tonozludur. Sağda tavanı düz olan bir mezar hücresi içinde bir mezar yatağı bulunmaktadır. Arka duvarda tonozlu birer mezar hücresi içinde mezar yatağı bulunmaktadır. Bu mekanın solunda bir kapı girişiyle ikinci bir mezar odasına girilmektedir. Bu ikinci mezar odası dikdörtgen planlıdır ve tavanı düzdür. Sağda ve solda birer olmak üzere toplam iki mezar yatağı bulunmaktadır. İki mekandaki mezar yatakları yerden yükselmektedir ve mezar yataklarının et kalınlıkları görünmektedir. Yastıklar toprak dolgu ve moloz nedeniyle görünmemektedir.

Kapı girişinin iç kısmında kuzey duvarı ile kapı girişi arasında kalan bölgede üstte bir bukranion kabartması vardır.

Katalog No: 98

Levha No: Lev. 72b, c, d.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 108

Ölçüleri: Uzunluk: 3.10 m. Genişlik: 3.35 m. Yükseklik: 1.40 m.

GPS: N:36.06'58.9" – E: 035.56'39.7"

Yönü: Girişi doğuya bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün doğu yamacında, sur duvarının en doğu ucunun 40 m kadar güneyinde, DN 107'nin 14 m kadar kuzeyinde bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Ana mekana doğrudan bir kapı ile girilmektedir. Kapı girişi dikdörtgen formludur. Zıvana delikleri olmayan kapı girişi bir blok taşın kapıyı kapatacağı şekilde bir yuva gibi biçimlendirilmiştir.

Ana mekan kare planlıdır ve tavanı düzdür. Sağda, solda ve arka duvarda birer olmak üzere toplam üç tonozlu mezar hücresi içinde üç mezar yatağı vardır. Mezar yatakları yerden yükselmektedir. Et kalınlıkları görünen mezar yataklarının yastıkları saat yönündedir.

Katalog No: 99

Levha No: Lev. 73.

Eserin Türü: Kaya Mezar Odası.

Asi Deltası Yüzey Araştırması Envanter No: DN 110

Ölçüleri: Ölçülemedi.

GPS: Ölçülemedi.

Yönü: Girişi güneye bakmaktadır.

Kayanın Niteliği: Kireçtaşı.

Konumu: Doğu Nekropol'ün doğu yamacında, sur duvarının en doğu ucunun 50 m kadar güneyinde, DN 106'nın 2 m kadar batısında bulunmaktadır (Harita 3).

Tanımı: Kaya mezar odasının dromosu yoktur. Bazı girişlerin blok kaya parçaları ile kapalı olduğunu gösteren tek örnektir. Giriş kısmı dikdörtgen bir kaya parçası ile kapatılmıştır. Ancak kapı yoğun bitki örtüsü ve toprak dolgu nedeniyle dışardan

görünmemektedir. DN 106'nın batı duvarındaki kaçak kazı kırığından bakıldığında görülebilmektedir.

ÇİZELGELER

Çizelge 1. Kaya Mezar Odalarının Tipolojik Sınıflandırması

Katalog No	Cephe Düzenlemesi İçerenler	Tek Odalı	İki Odalı	Giriş Mekanı Tonoz Çatılı Olan	Giriş Mekanı Düz Çatılı Olan	Dromosu Bulunan	Doğrudan Girilen
• Kat 1		X		X			
• Kat 2	X	X		X			
• Kat 3			X	X			
• Kat 4		X					X
• Kat 5		X		X			
• Kat 6		X		X			
• Kat 7		X					X
• Kat 10		X					X
• Kat 13		X		X			X
• Kat 14		X		X		X	
• Kat 15		X					X
• Kat 18		X					X
• Kat 19	X	X					X
• Kat 21		X					X
• Kat 22		X					X
• Kat 23		X					X
• Kat 24		X					X
• Kat 25	X	X					
• Kat 26			X	X			X
• Kat 27	X	X					X
• Kat 28		X					X
• Kat 30			X			X	
• Kat 31	X	X					X
• Kat 32	X	X					X
• Kat 35			X	X		X	
• Kat 46		X					X
• Kat 56		X					X
• Kat 57		X					
• Kat 59		X		X			X
• Kat 61	X	X					X
• Kat 62	X	X					X
• Kat 66			X		X	X	
• Kat 67		X					X
• Kat 69		X					X

• Kat 72		X			X	X	
• Kat 73		X		X		X	
• Kat 74		X			X	X	
• Kat 80	X	X					X
• Kat 81	X	X					X
• Kat 82	X		X				
• Kat 83		X					X
• Kat 84		X		X			
• Kat 86		X					X
• Kat 87		X					X
• Kat 88		X		X			
• Kat 89			X	X		X	
• Kat 90		X					X
• Kat 91		X					X
• Kat 92		X					X
• Kat 93		X					X
• Kat 94		X					X
• Kat 95		X					X
• Kat 96		X					X
• Kat 97			X				X
• Kat 98		X					X
• Kat 99		X					X

Çizelge 2. Lahitlerin Tipolojik Sınıflandırması

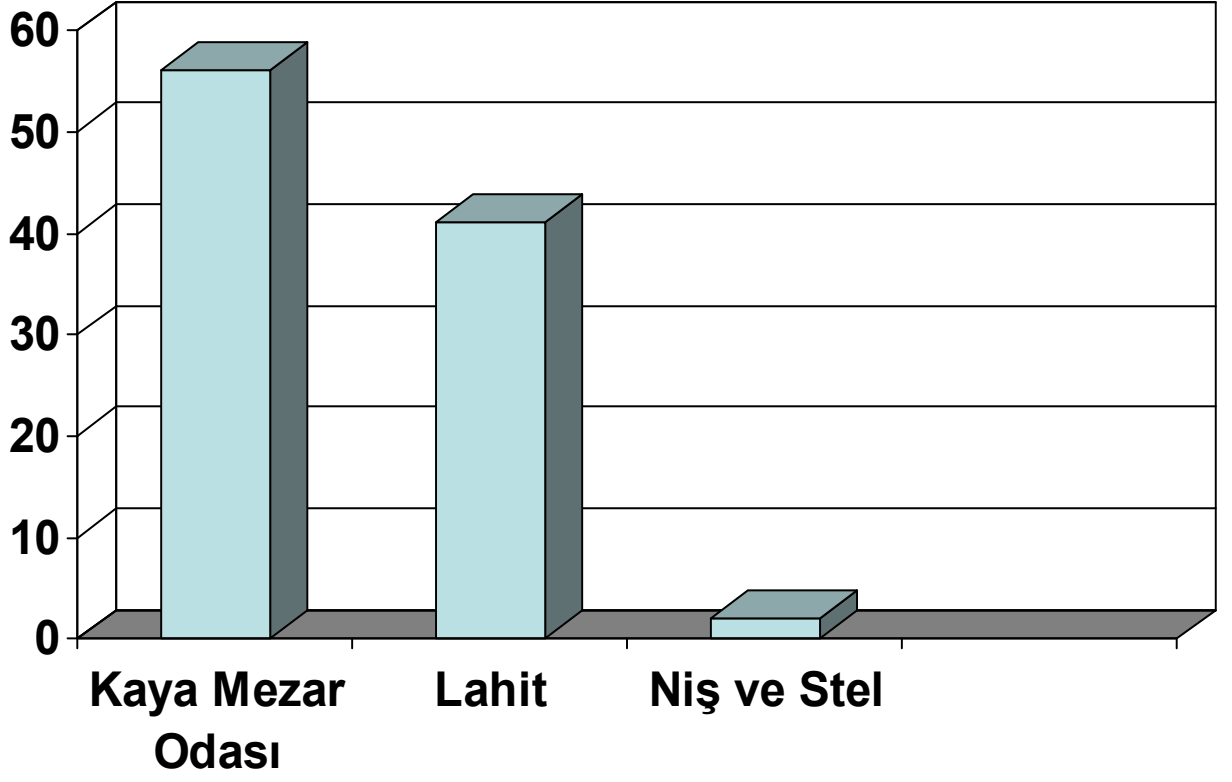
Katalog No:	Dikdörtgen Prizma Lahitler	Kireç Taşı Lahitler	M.Odasının Dışında Lahitler	Yazıtlı Lahitler	Bezemeli Lahitler	Sade Lahitler	Bağımsız Lahitler	Yarı Bağımlı Lahitler	Khamasorion
• Kat 8	X	X	X		X		X		
• Kat 9	X	X	X			X		X	
• Kat 11	X	X	X			X			X
• Kat 12	X	X	X			X		X	
• Kat 16	X	X	X		X			X	
• Kat 17	X	X	X	X				X	
• Kat 20	X	X	X		X			X	
• Kat 29	X	X	X			X		X	
• Kat 33	X	X	X			X		X	
• Kat 34	X	X	X			X		X	
• Kat 36	X	X	X		X			X	
• Kat 37	X	X	X			X		X	
• Kat 38	X	X	X		X			X	
• Kat 39	X	X	X		X			X	
• Kat 40	X	X	X		X			X	
• Kat 41	X	X	X			X		X	
• Kat 42	X	X	X			X		X	
• Kat 43	X	X	X			X		X	
• Kat 44	X	X	X			X		X	
• Kat 45	X	X	X			X		X	
• Kat 47	X	X	X			X		X	
• Kat 48	X	X	X		X			X	
• Kat 49	X	X	X			X		X	
• Kat 50	X	X	X		X			X	
• Kat 51	X	X	X			X		X	
• Kat 52	X	X	X			X		X	
• Kat 53	X	X	X			X		X	
• Kat 54	X	X	X			X		X	
• Kat 55	X	X	X			X		X	
• Kat 58	X	X	X		X			X	
• Kat 63	X	X	X			X		X	
• Kat 64	X	X	X			X		X	
• Kat 65	X	X	X			X		X	
• Kat 68	X	X	X			X		X	
• Kat 70	X	X	X			X		X	
• Kat 71	X	X	X			X		X	

• Kat 75	X	X	X		X			X	
• Kat 77	X	X	X		X			X	
• Kat 78	X	X	X		X			X	
• Kat 79	X	X	X			X		X	
• Kat 85	X	X	X		X			X	

Çizelge 3. Niş ve Steller

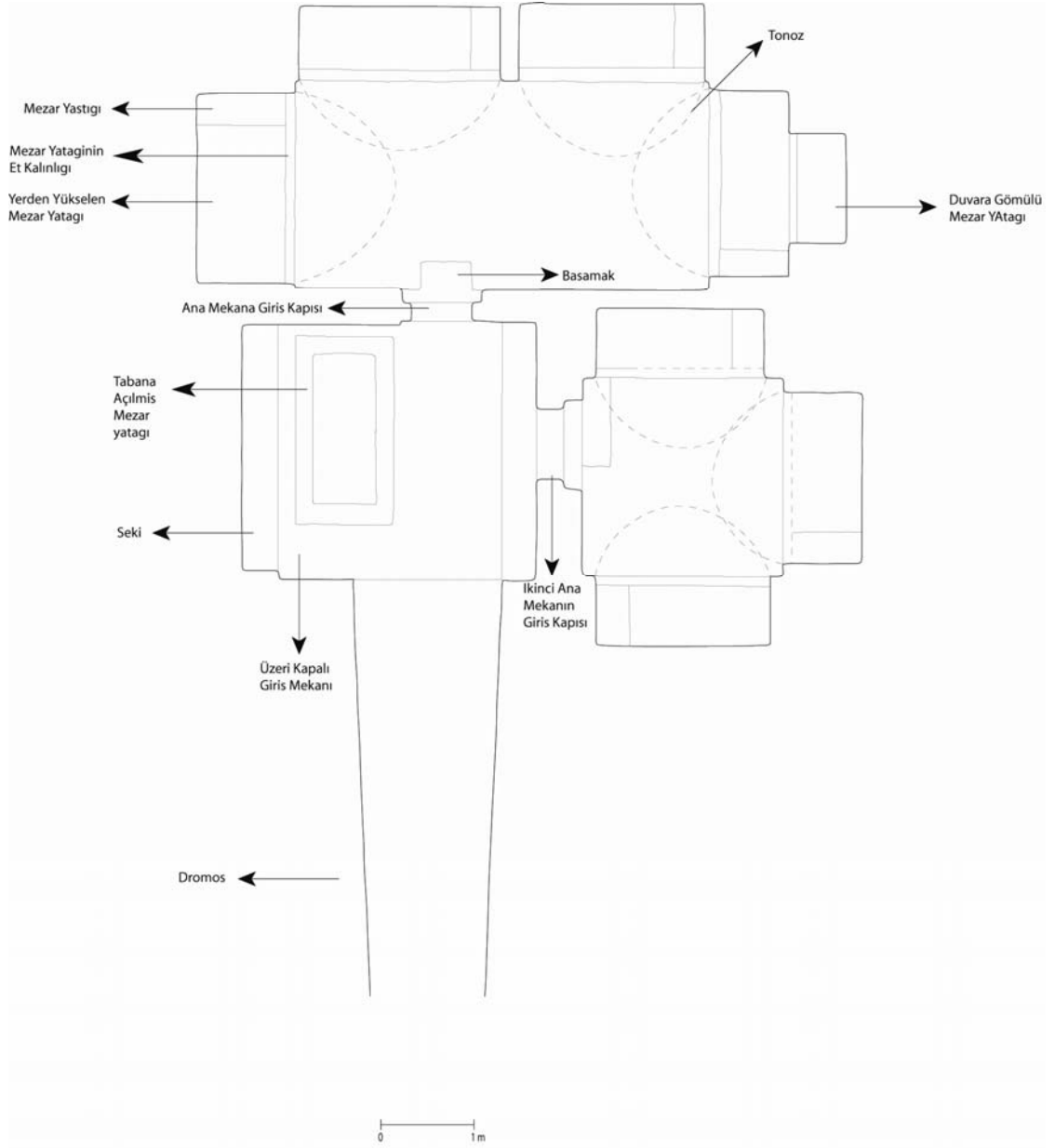
K.M.Odalarından Bağımsız Niş ve Stel Kompleksleri	K.M.Odalarının Cephesinde Yeralan Nişl ve Steller	K.M.Odalarının İçinde Yeralan Nişl ve Steller	Lahitler Üzerinde Yeralan Niş ve Steller
<ul style="list-style-type: none">• Kat 60• Kat 76	<ul style="list-style-type: none">• Kat 2• Kat 19• Kat 25• Kat 27• Kat 31• Kat 32• Kat 61• Kat 62• Kat 80• Kat 81• Kat 82• Kat 95	<ul style="list-style-type: none">• Kat 3• Kat 23• Kat 26• Kat 82• Kat 89• Kat 92• Kat 96	<ul style="list-style-type: none">• Kat 38• Kat 39• Kat 40• Kat 58

Çizelge 4. Mezar Anıtları Grafiği

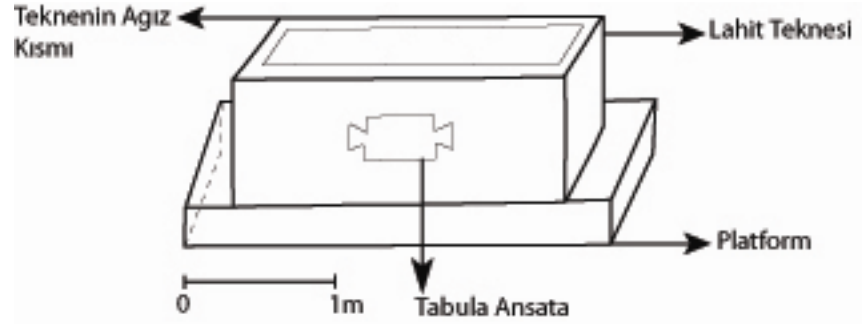

LEVHALAR

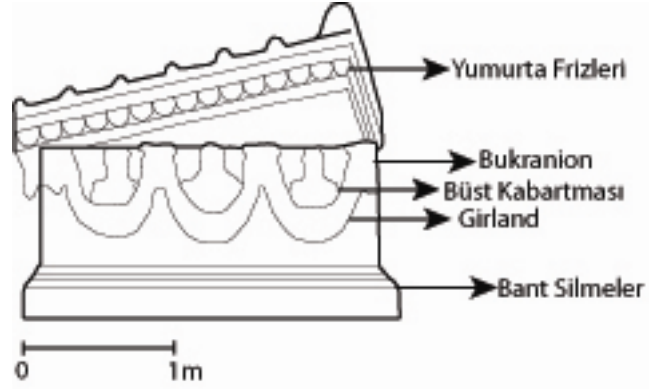
Levha 1. Kaya Mezar Odası ve Birimlerinin Çizimi.

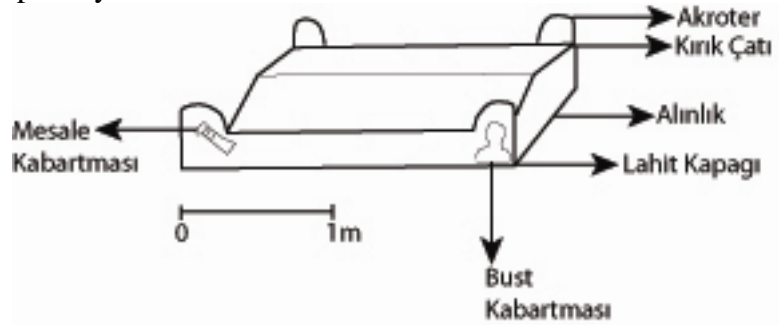
Levha 2a. Lahitin Cephe Görünümüne Ait Çizim

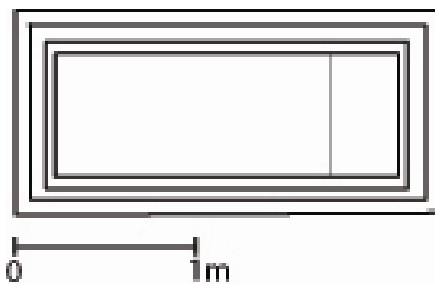
Levha 2b. Girlandlı Lahit Çizimi

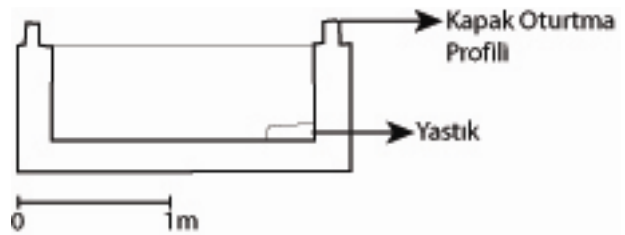
Levha 2c. Lahit Kapak Ayrıntısı

Levha 2d. Lahit Plan Çizimi

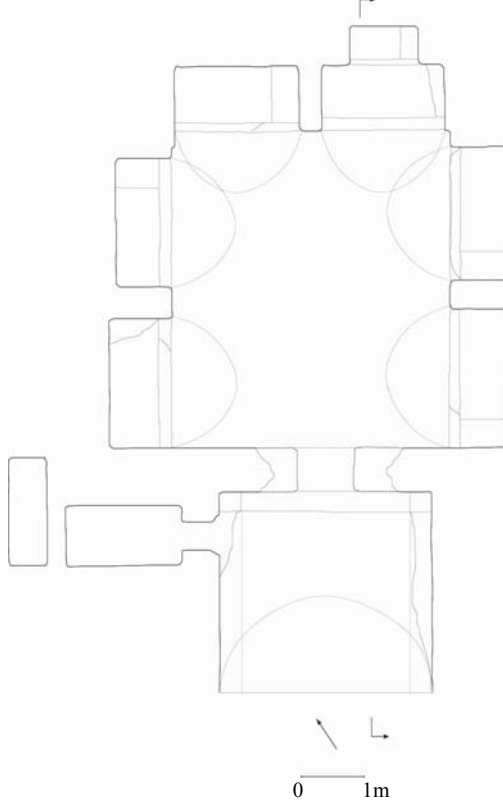
Levha 2e. Lahit Kesiti

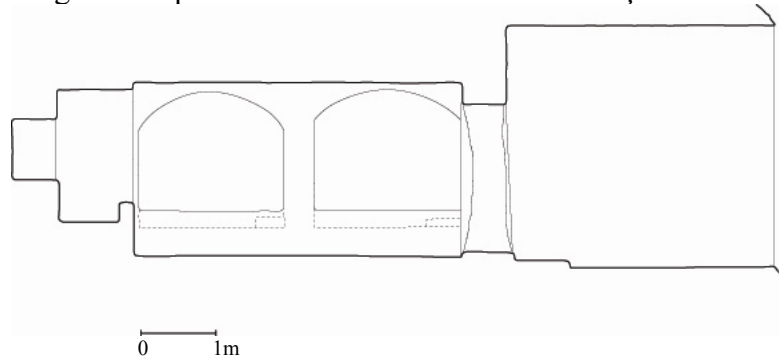
Levha 3a. Doğu Nekropol 1 No'lu Mezar Odasının Cephe Resmi

Levha 3b. Doğu Nekropol 1 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

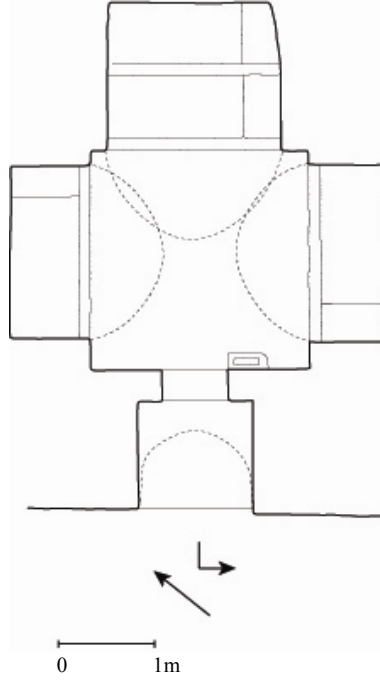
Levha 3c. Doğu Nekropol 1 No'lu Mezar Odasının Kesit Çizimi

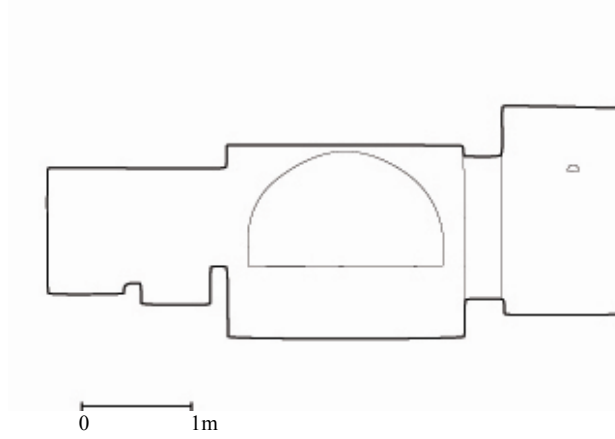
Levha 4a. Doğu Nekropol 2 No'lu Mezar Odasının Cephe Resmi

Levha 4b. Doğu Nekropol 2 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

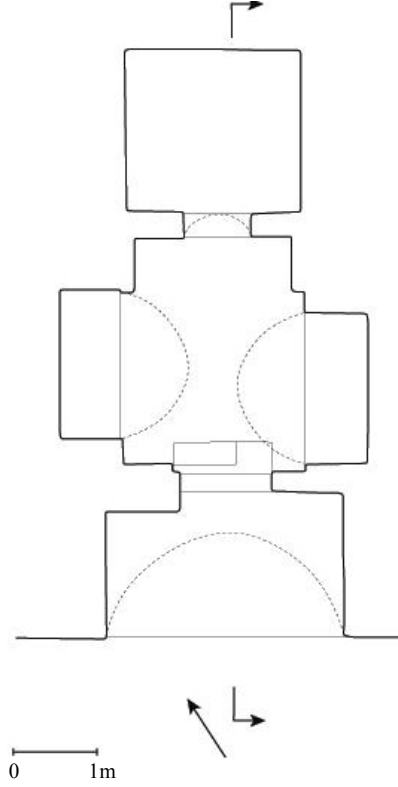
Levha 4c. Doğu Nekropol 2 No'lu Mezar Odasının Kesit Çizimi

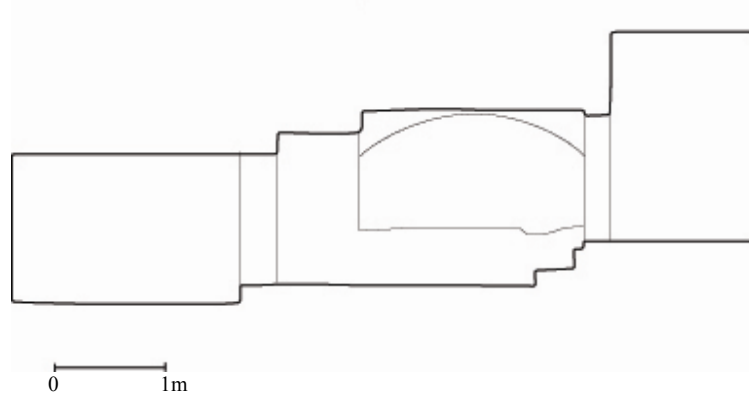
Levha 5a. Doğu Nekropol 3 No'lu Mezar Odasının Cephe Resmi

Levha 5b. Doğu Nekropol 3 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 5c. Doğu Nekropol 3 No'lu Mezar Odasının Kesit Çizimi

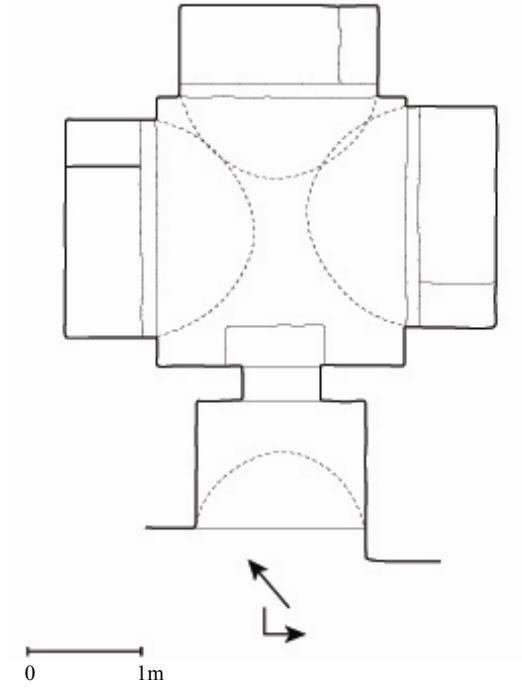
Levha 6a. DN 4'ün Cephe Resmi

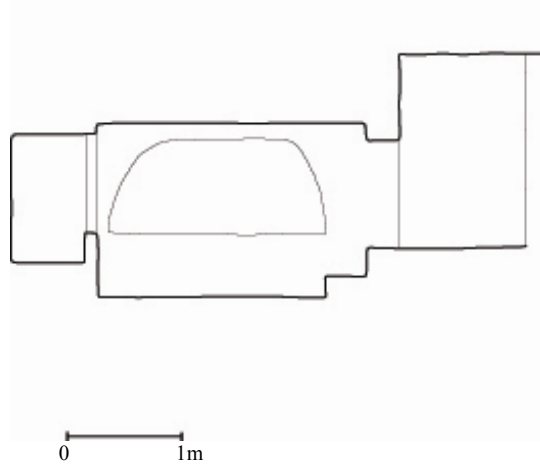
Levha 6b. DN 5'in Cephe Resmi

Levha 6c. Doğu Nekropol 5 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

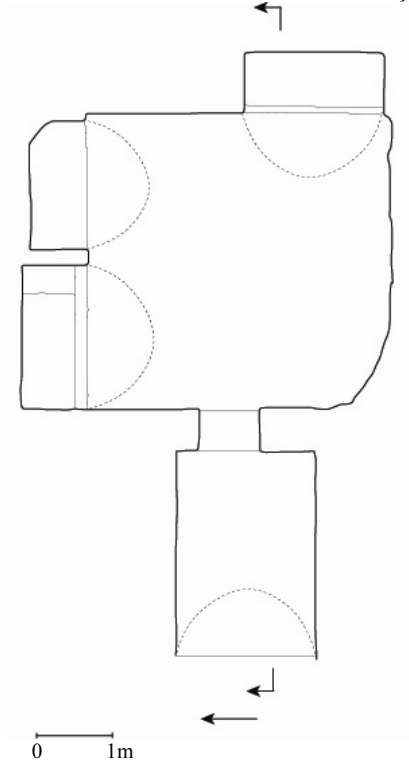
Levha 6d. Doğu Nekropol 5 No'lu Mezar Odasının Kesit Çizimi

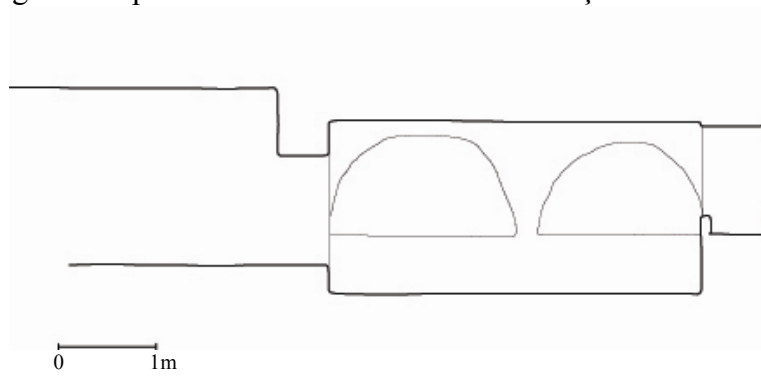
Levha 7a. Doğu Nekropol 6 No'lu Mezar Odasının Cephe Resmi

Levha 7b. Doğu Nekropol 6 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 7c. Doğu Nekropol 6 No'lu Mezar Odasının Kesit Çizimi

Levha 8a. Doğu Nekropol 8b No'lu Lahitin Cephe Resmi

Levha 8b. Doğu Nekropol 8b No'lu Lahitin Kısa Kenar Resmi

Levha 9a. Doğu Nekropol 9 No'lu Lahitin Cephe Resmi

Levha 9b. Doğu Nekropol 9 No'lu Lahitin Üstten Görünüşü

Levha 10a. Doğu Nekropol 10 No'lu Mezar Odasının Cephe Resmi

Levha 10b. Doğu Nekropol 11 No'lu Khamasorion'un Üstten Görünüşü

Levha 11a. Doğu Nekropol 12 No'lu Lahitin Üstten Görünüşü

Levha 11b. Doğu Nekropol 13 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 12a. Doğu Nekropol 14 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 12b. Doğu Nekropol 15 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 13a. Doğu Nekropol 16 No'lu Lahitin Cephe Görünüşü

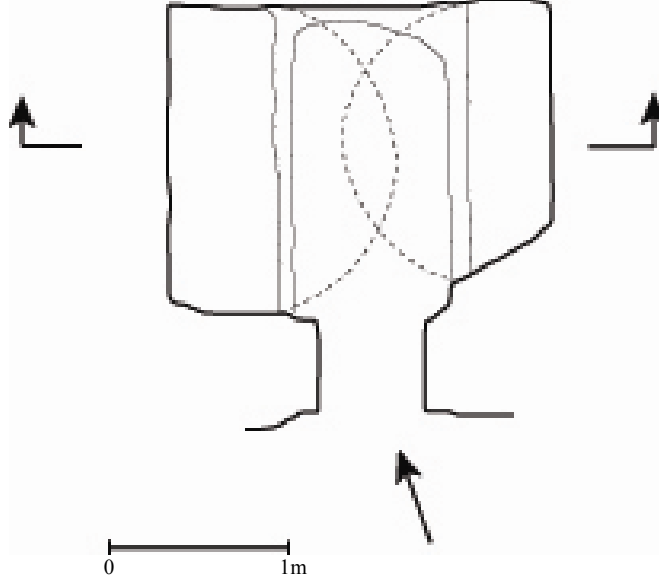
Levha 13b. Doğu Nekropol 17 No'lu Lahitin Cephe Görünüşü

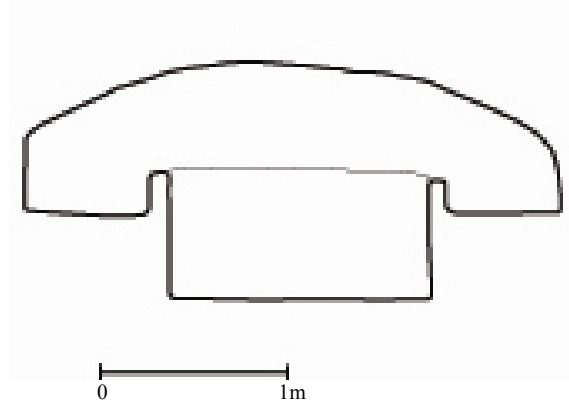
Levha 14a. Doğu Nekropol 18 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 14b. Doğu Nekropol 18 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 14c. Doğu Nekropol 18 No'lu Mezar Odasının Kesit Çizimi

Levha 15a. Doğu Nekropol 19 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

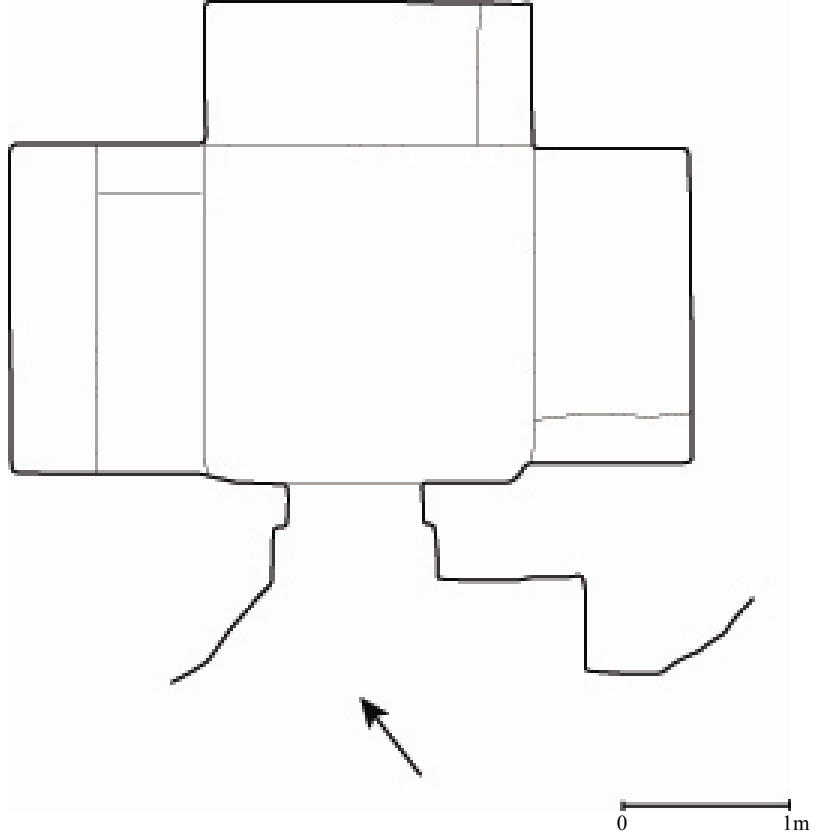
Levha 15b. Doğu Nekropol 20 No'lu Lahitin Cephe Görünüşü

Levha 16a. Doğu Nekropol 21 No'lu Mezar Odasının Cephe Görüntüsü

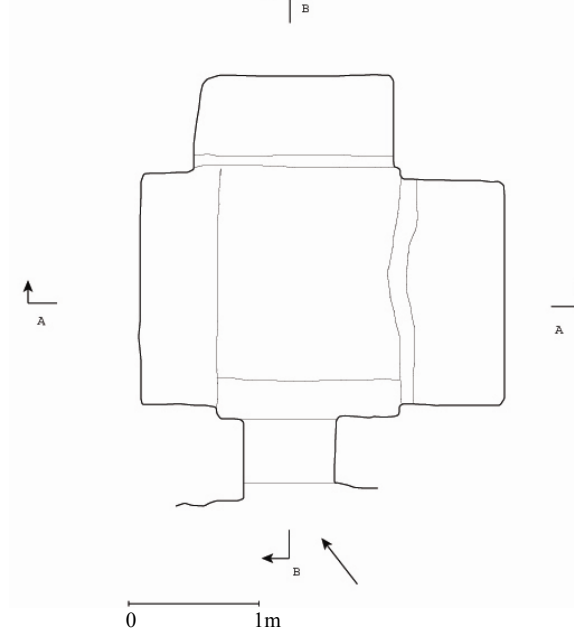
Levha 16b. Doğu Nekropol 21 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

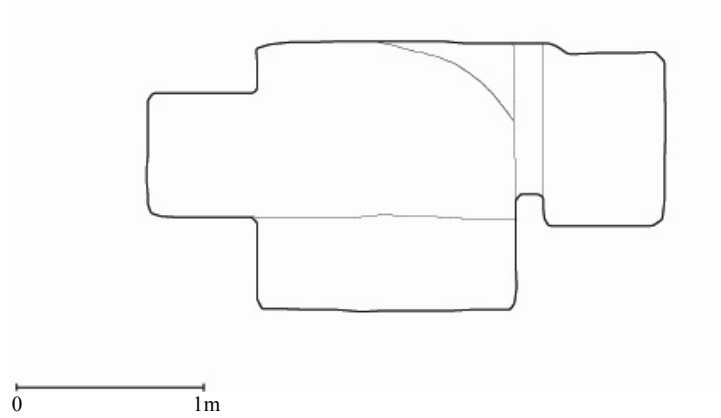
Levha 17a. Doğu Nekropol 22 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü

Levha 17b. Doğu Nekropol 22 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

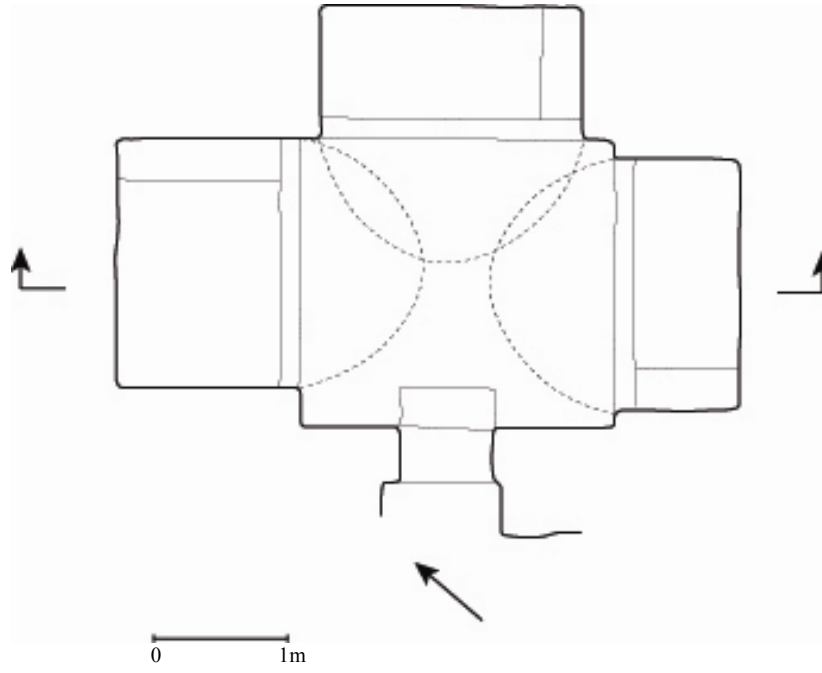
Levha 17c. Doğu Nekropol 22 No'lu Mezar Odasının Kesit Çizimi

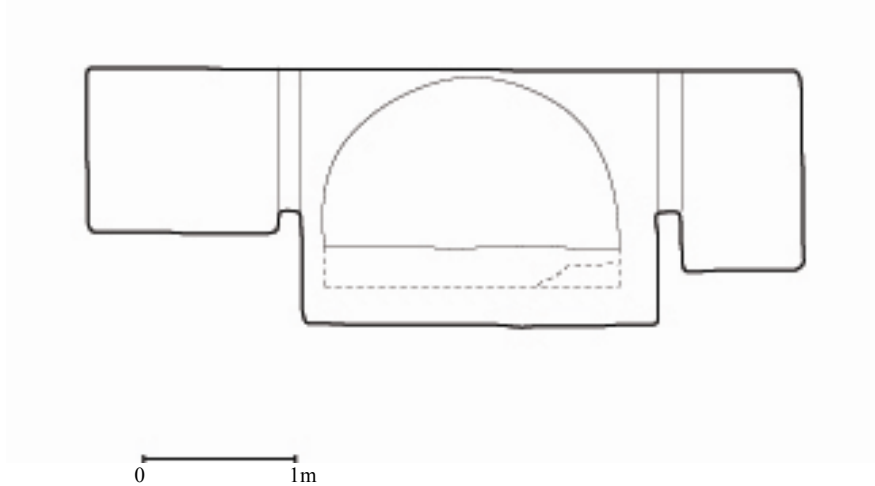
Levha 18a. Doğu Nekropol 23 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü

Levha 18b. Doğu Nekropol 23 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

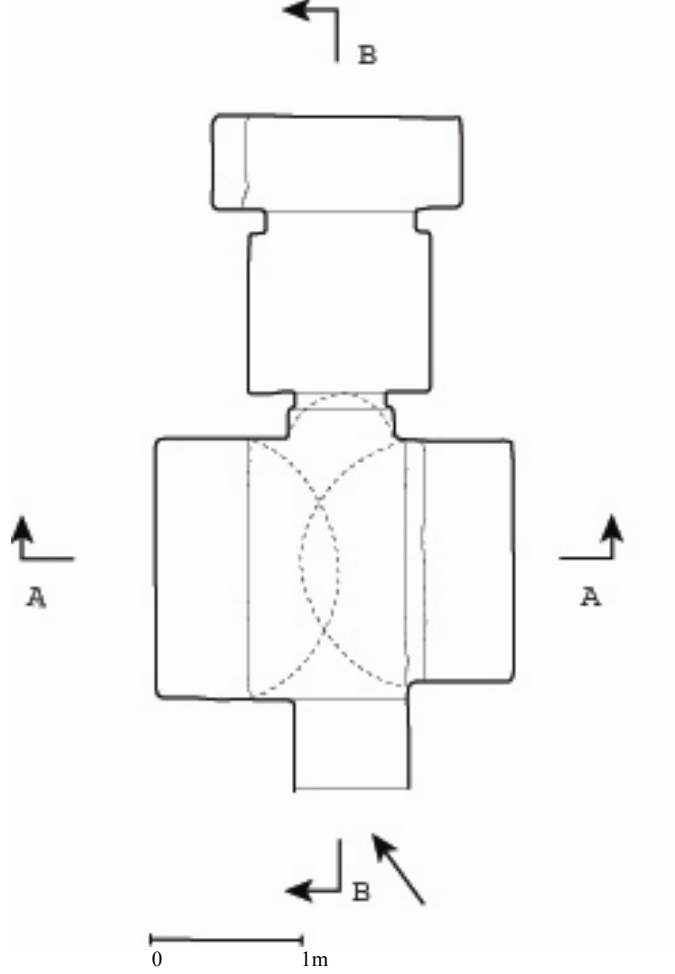
Levha 18c. Doğu Nekropol 23 No'lu Mezar Odasının Kesit Çizimi

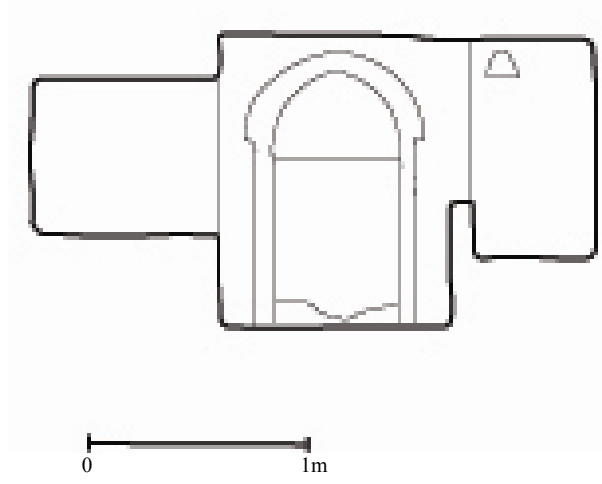
Levha 19a. Doğu Nekropol 24 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü

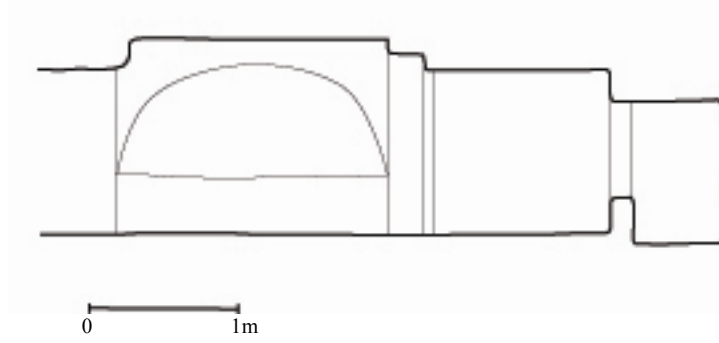
Levha 19b. Doğu Nekropol 24 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 20a. Doğu Nekropol 24 No'lu Mezar Odasının A' Kesit Çizimi

Levha 20b. Doğu Nekropol 24 No'lu Mezar Odasının B' Kesit Çizimi

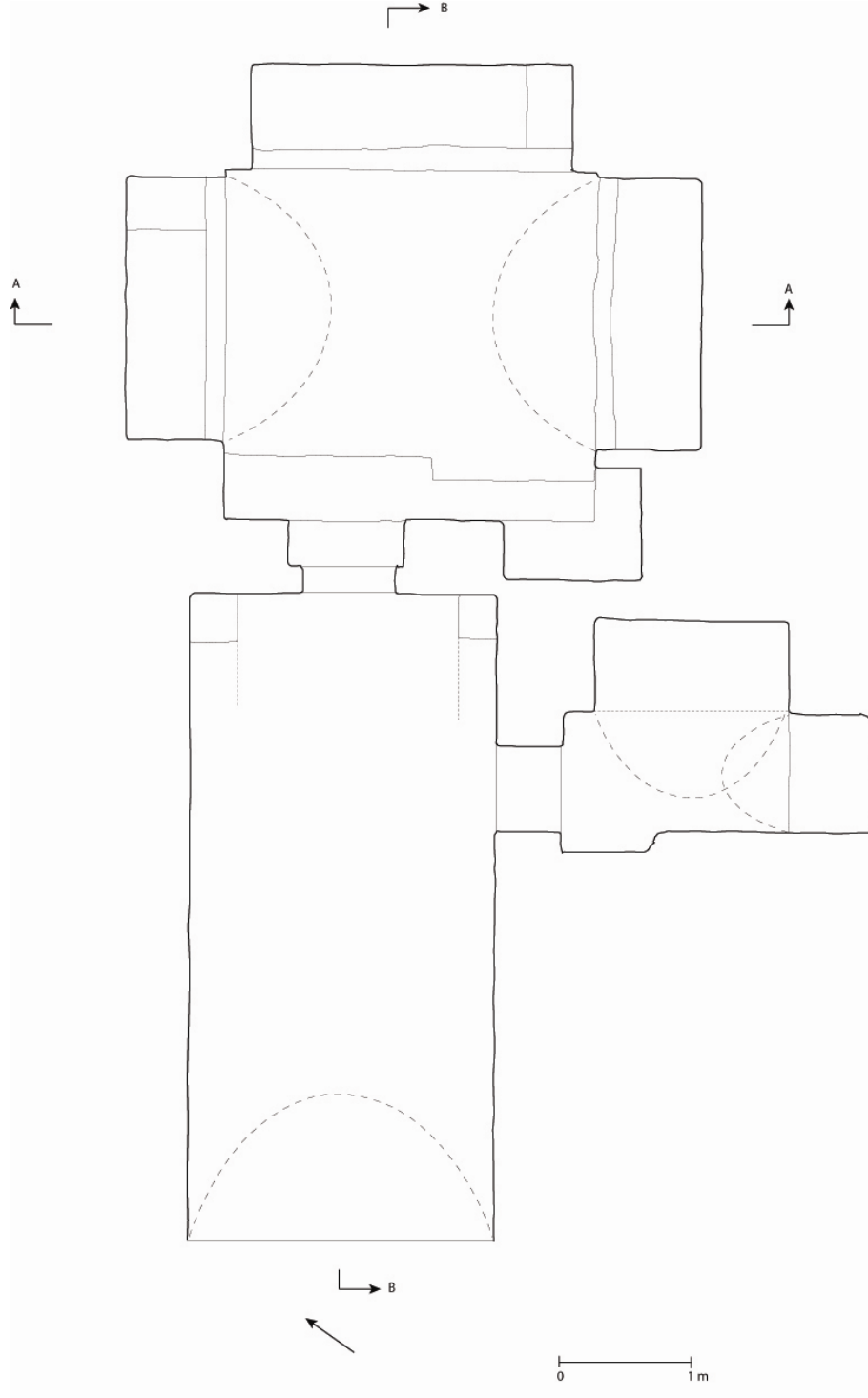
Levha 21a. Doğu Nekropol 25 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü

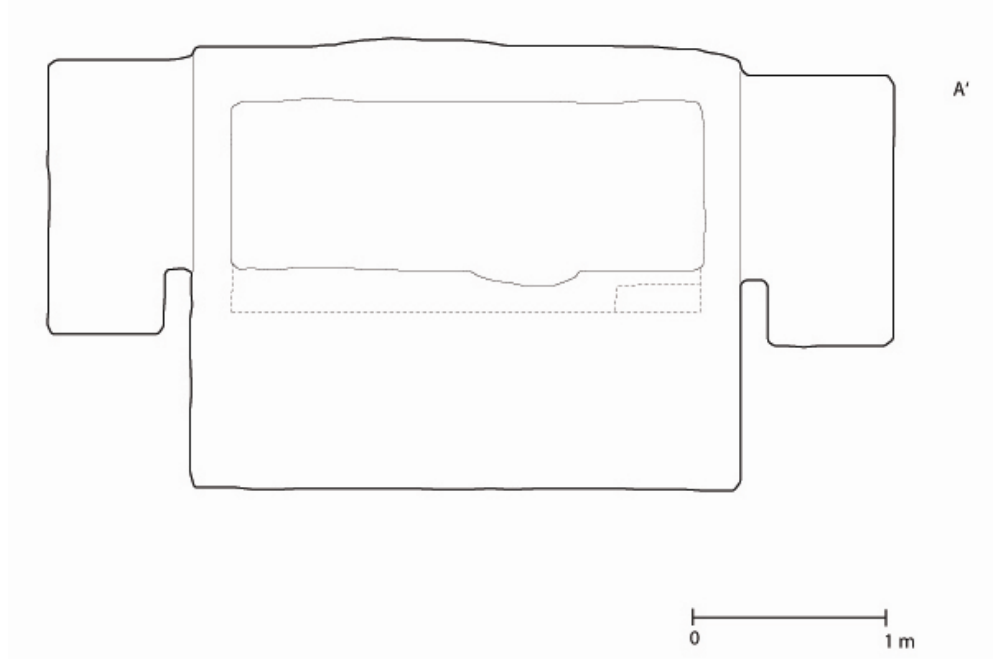
Levha 21b. Doğu Nekropol 26 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü

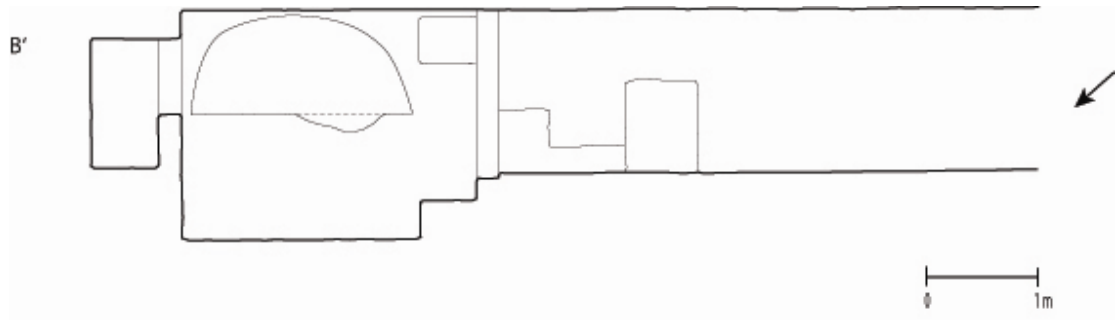
Levha 22. Doğu Nekropol 26 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 23a. Doğu Nekropol 26 No'lu Mezar Odasının A' Kesit Çizimi

Levha 23b. Doğu Nekropol 26 No'lu Mezar Odasının B' Kesit Çizimi

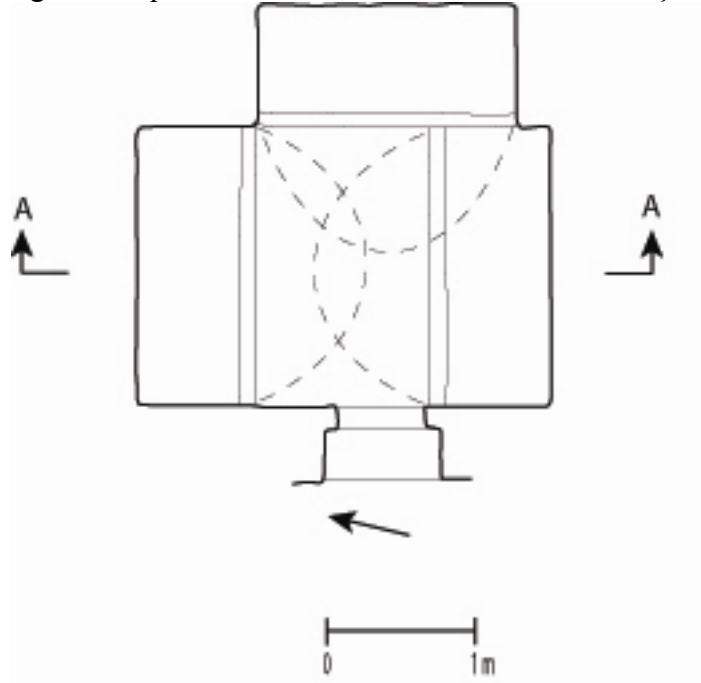
Levha 24a. DN 27'nin Cephe Resmi

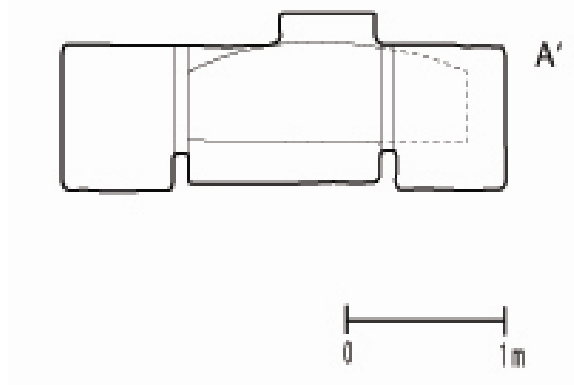
Levha 24b. DN 28'in Cephe Resmi

Levha 24c. Doğu Nekropol 28 No'lu Mezar Odasının A' Kesit Çizimi

Levha 24d. Doğu Nekropol 28 No'lu Mezar Odasının B' Kesit Çizimi

Levha 25a. Doğu Nekropol 29 No'lu Lahit Resmi

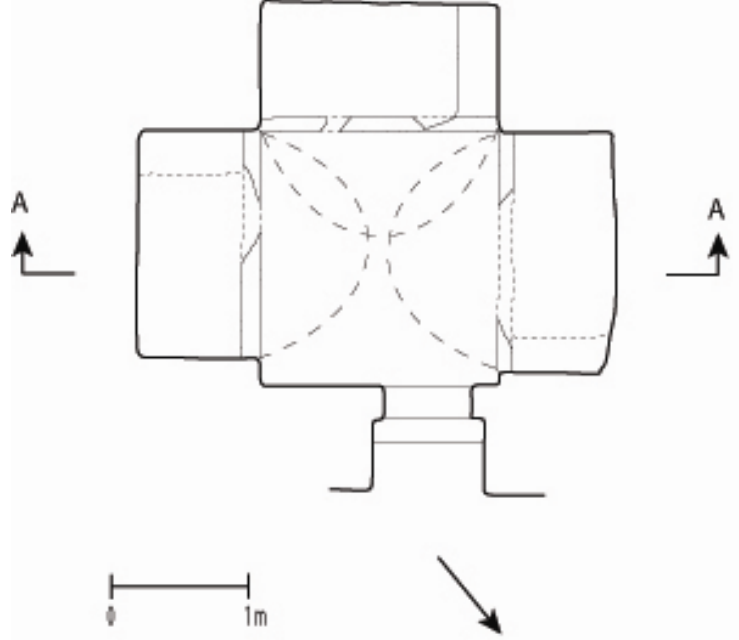
Levha 25b. Doğu Nekropol 30 No'lu Lahit Resmi

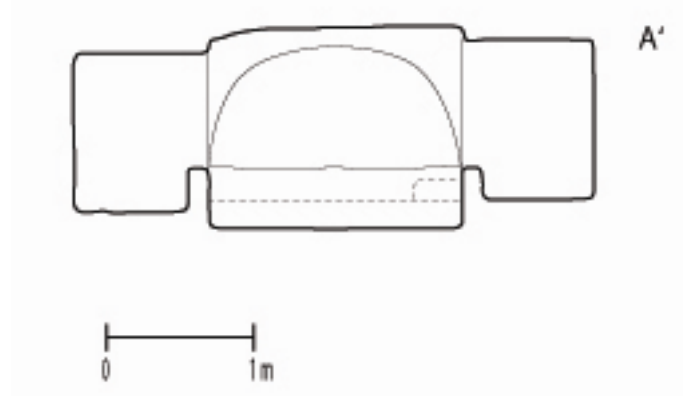
Levha 26a. Doğu Nekropol 32 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü

Levha 26b. Doğu Nekropol 32 No'lu Mezar Odasının A' Kesit Çizimi

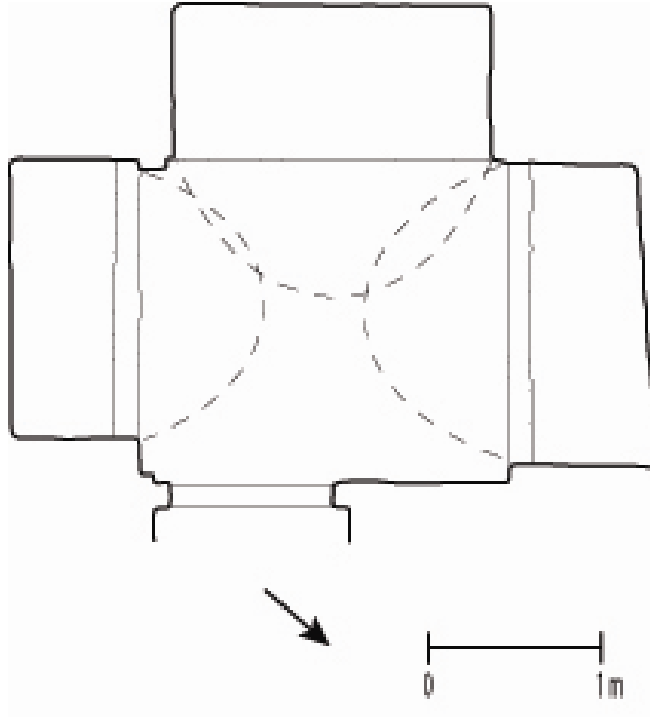
Levha 26c. Doğu Nekropol 32 No'lu Mezar Odasının B' Kesit Çizimi

Levha 27a. Doğu Nekropol 33 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü

Levha 27b. Doğu Nekropol 33 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 28a. Doğu Nekropol 36 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

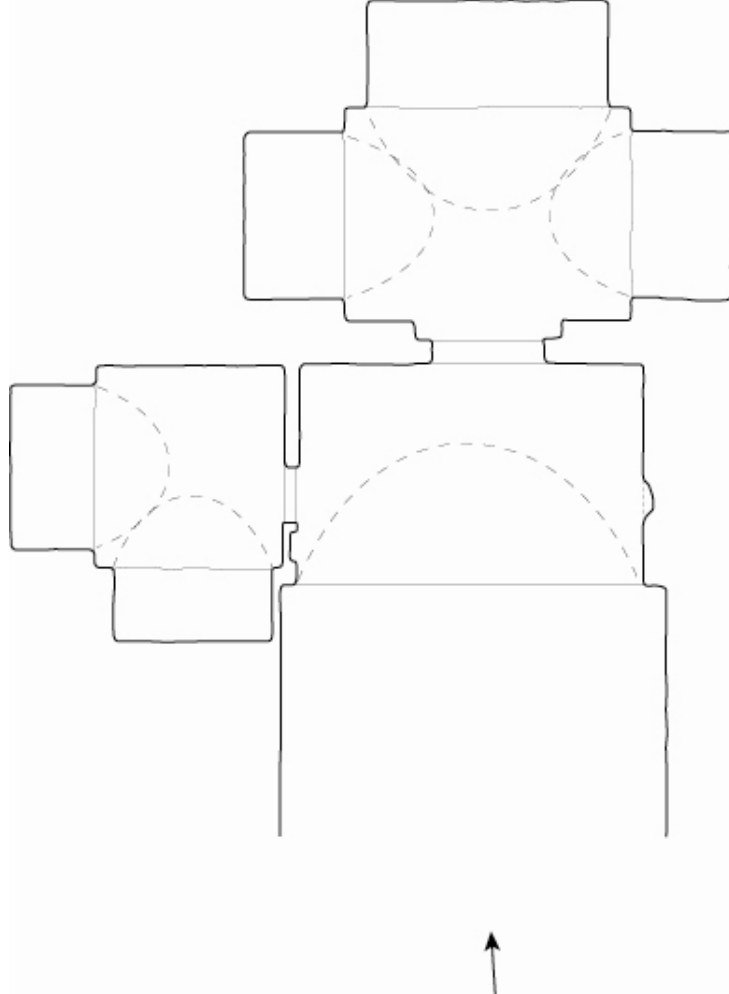
Levha 28b. Doğu Nekropol 37 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 29a. Doğu Nekropol 38 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünüşü

Levha 29b. Doğu Nekropol 38 No'lu Mezar Odasının Taslak Çizimi

Levha 30a. Doğu Nekropol 39 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 30b. Doğu Nekropol 39 No'lu Lahitin Kısa Kenar Görünümü

Levha 31a. Doğu Nekropol 40 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 31b. Doğu Nekropol 41 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 32a. Doğu Nekropol 42 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 32b. Doğu Nekropol 43 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 33a. Doğu Nekropol 44 No'lu Lahit Görünümü

Levha 33b. Doğu Nekropol 45 No'lu Lahit Görünümü

Levha 34a. Doğu Nekropol 46 No'lu Lahitin Üstten Görünümü

Levha 34b. Doğu Nekropol 48 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 35a. Doğu Nekropol 49 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 35b. Doğu Nekropol 50 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 36a. Doğu Nekropol 51 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 36b. Doğu Nekropol 51 No'lu Lahitin Yandan Görünümü

Levha 37a. Doğu Nekropol 53 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 37b. Doğu Nekropol 54 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 38a. Doğu Nekropol 55 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 38b. Doğu Nekropol 56 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 39a. Doğu Nekropol 57 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 39b. Doğu Nekropol 58 No'lu Lahitin Üstten Görünümü

Levha 40a. Doğu Nekropol 59 No'lu Lahitin Üstten Görünümü

Levha 40b. Doğu Nekropol 60 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 41a. Doğu Nekropol 61 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 41b. Doğu Nekropol 63 No'lu Lahitin Üstten Görünümü

Levha 42a. Doğu Nekropol 63 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 42b. Doğu Nekropol 64 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 43a. Doğu Nekropol 65 No'lu Nişin Cephe Görünümü

Levha 43b. Doğu Nekropol 66 Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 44a. Doğu Nekropol 67 Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 44b. Doğu Nekropol 72 No'lu Lahitin Üstten Görünümü

Levha 45a. Doğu Nekropol 72 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 45b. Doğu Nekropol 73 No'lu Lahitin Üstten Görünümü

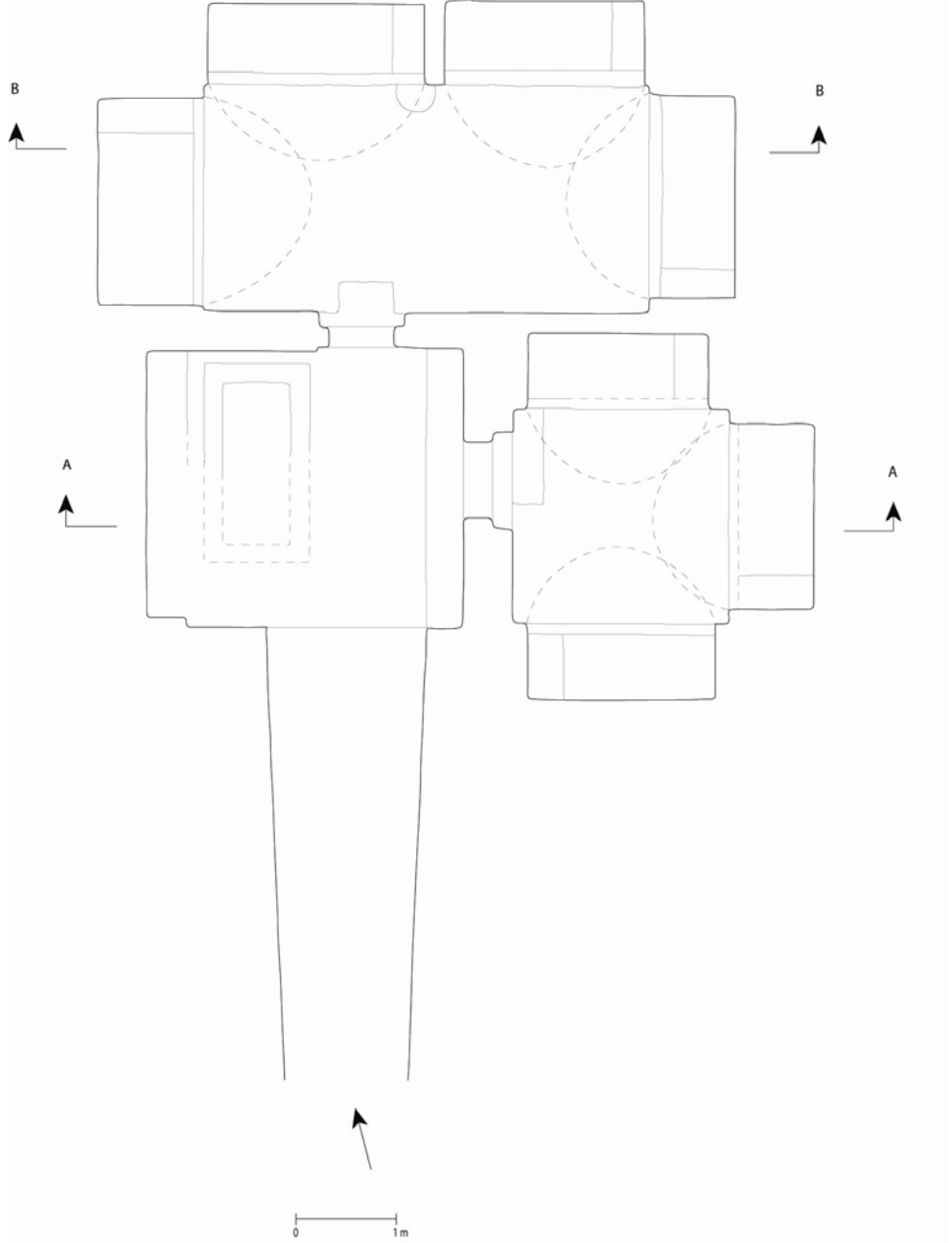
Levha 46a. Doğu Nekropol 74 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

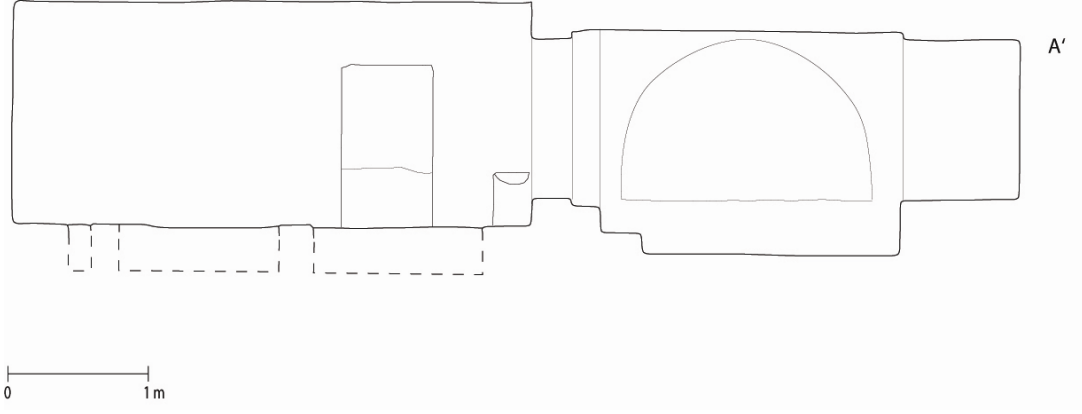
Levha 46b. Doğu Nekropol 75 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

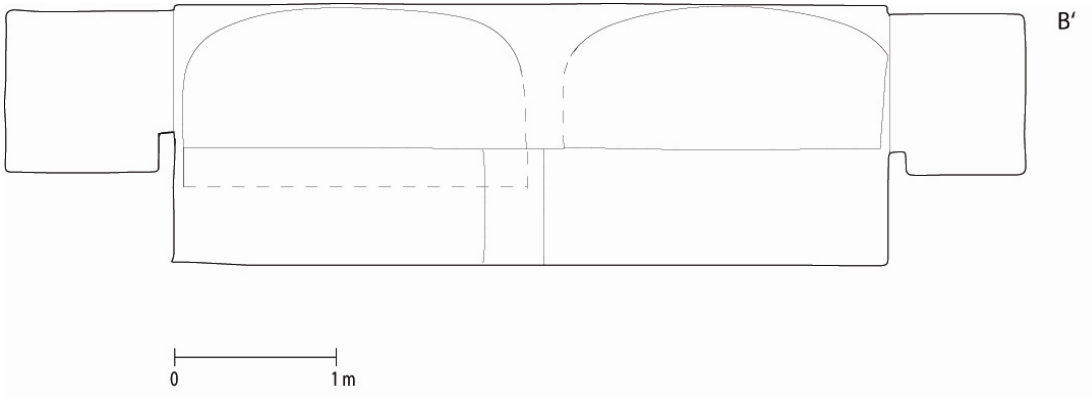
Levha 47. Doğu Nekropol 75 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 48a. Doğu Nekropol 75 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti

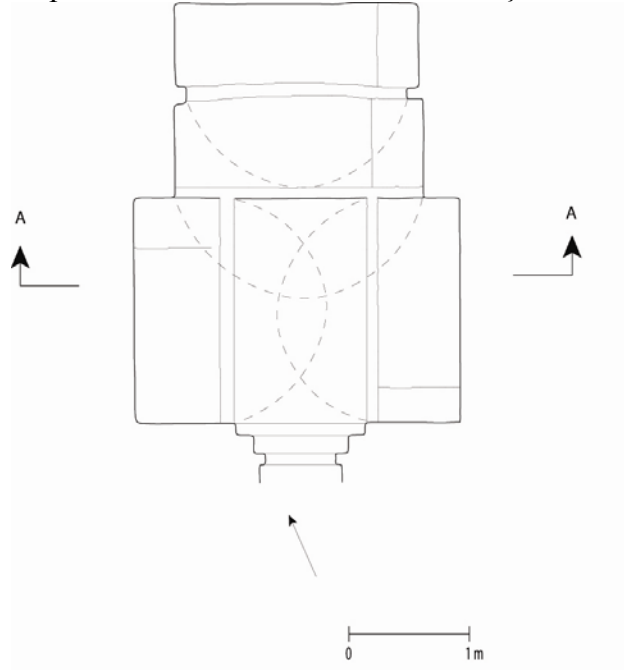
Levha 48b. Doğu Nekropol 75 No'lu Mezar Odasının B' Kesiti

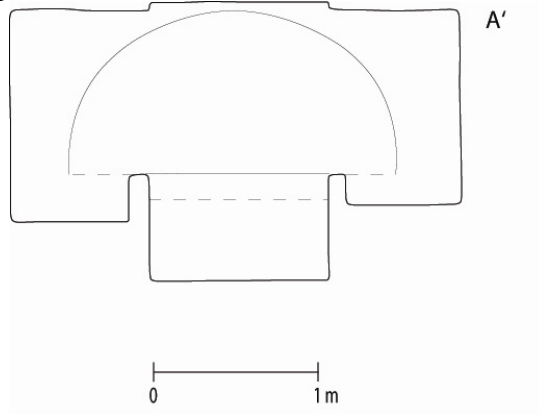
Levha 49a. Doğu Nekropol 76 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 49b. Doğu Nekropol 76 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 49c. Doğu Nekropol 76 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti

Levha 50a. Doğu Nekropol 77 No'lu Lahitin Kısa Kenar Görünümü

Levha 50b. Doğu Nekropol 78 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 51a. Doğu Nekropol 79 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

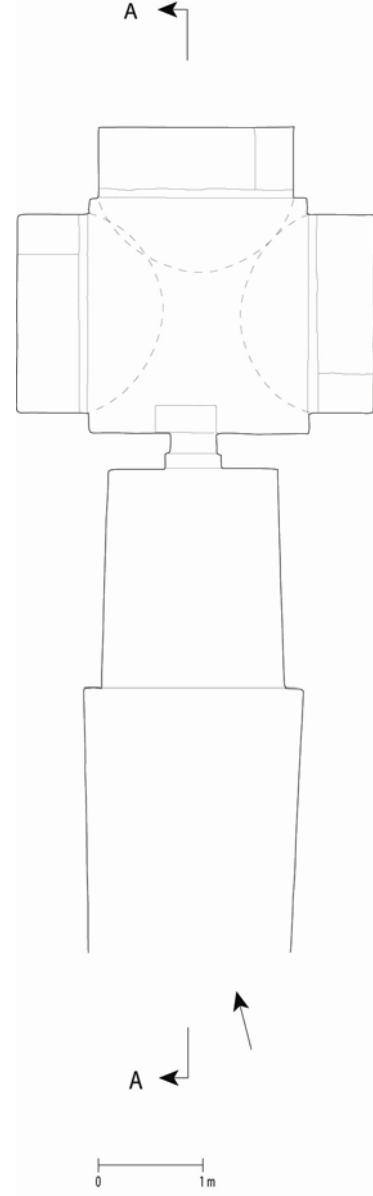
Levha 51b. Doğu Nekropol 80 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

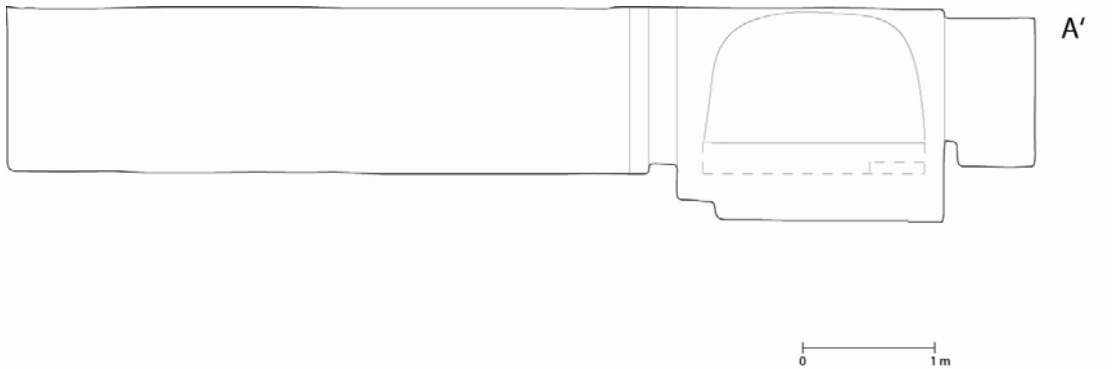
Levha 52a. DN 81'in Cephe Resmi

Levha 52b. DN 81'in Plan Çizimi

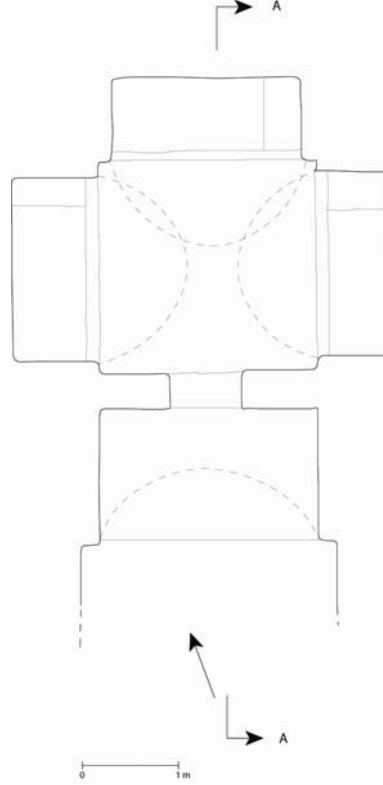
Levha 52c. Doğu Nekropol 81 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti

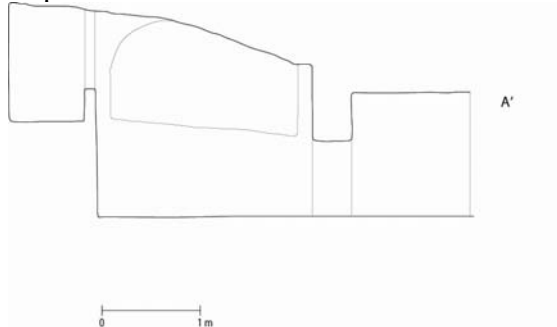
Levha 53a. Doğu Nekropol 82 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 53b. Doğu Nekropol 82 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

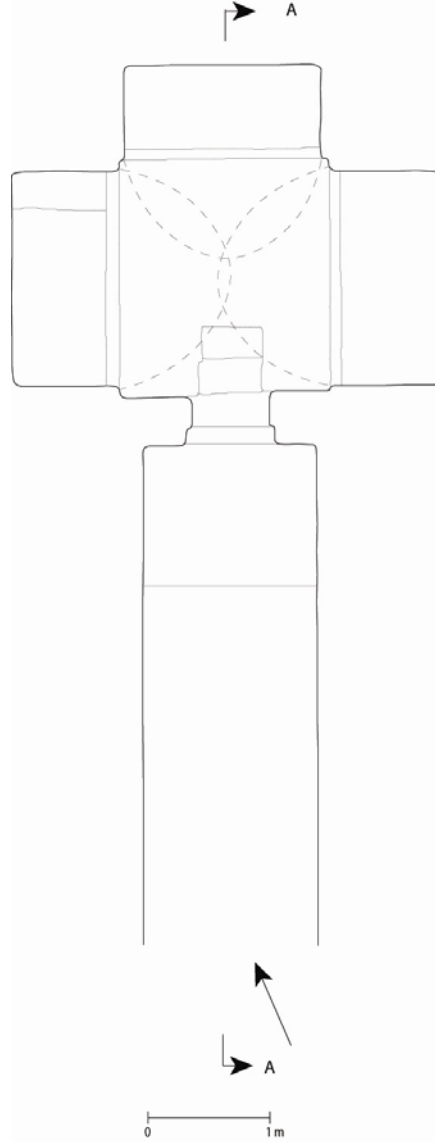
Levha 53c. Doğu Nekropol 82 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti

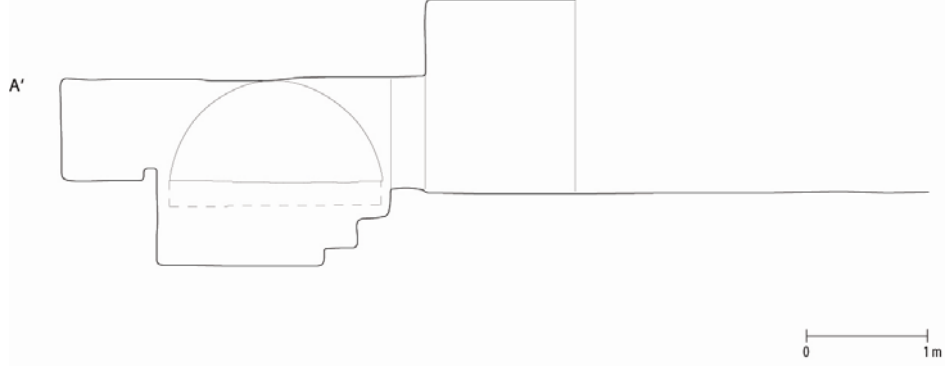
Levha 54a. Doğu Nekropol 83 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 54b. Doğu Nekropol 83 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 55a. Doğu Nekropol 83 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti

Levha 55b. Doğu Nekropol 84 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 56a. Doğu Nekropol 85 No'lu Nişin Cephe Görünümü

Levha 56b. Doğu Nekropol 86 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 57a. Doğu Nekropol 87 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

Levha 57b. Doğu Nekropol 88 No'lu Lahitin Üstten Görünümü

Levha 58a. Doğu Nekropol 89 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

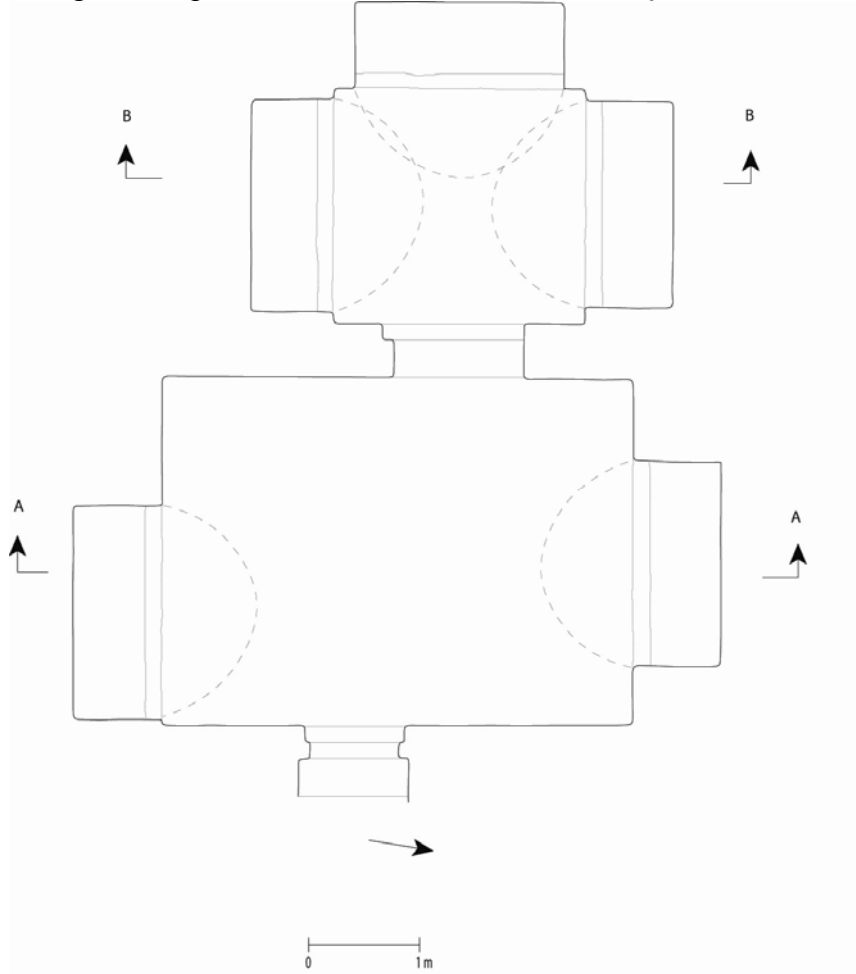
Levha 58b. Doğu Nekropol 90 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

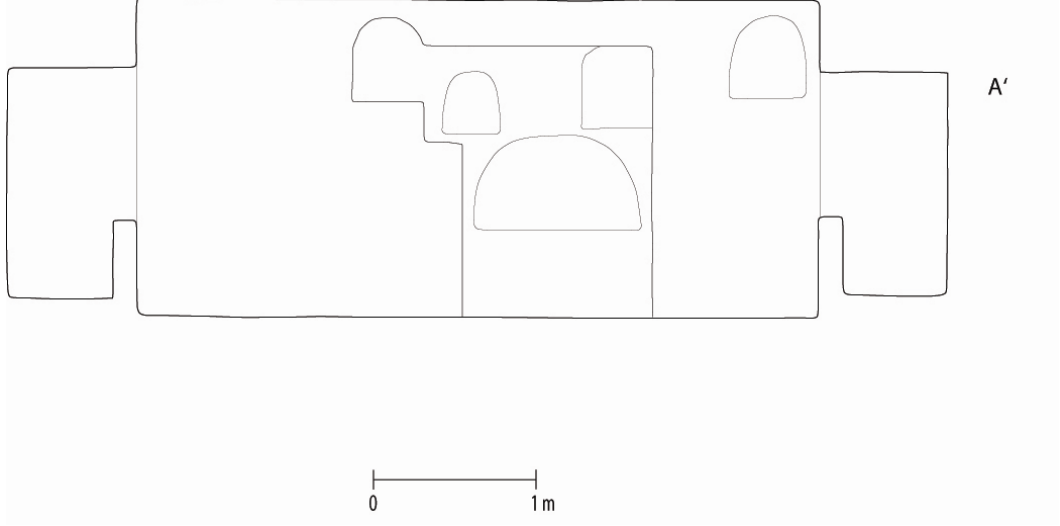
Levha 59a. Doğu Nekropol 91 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

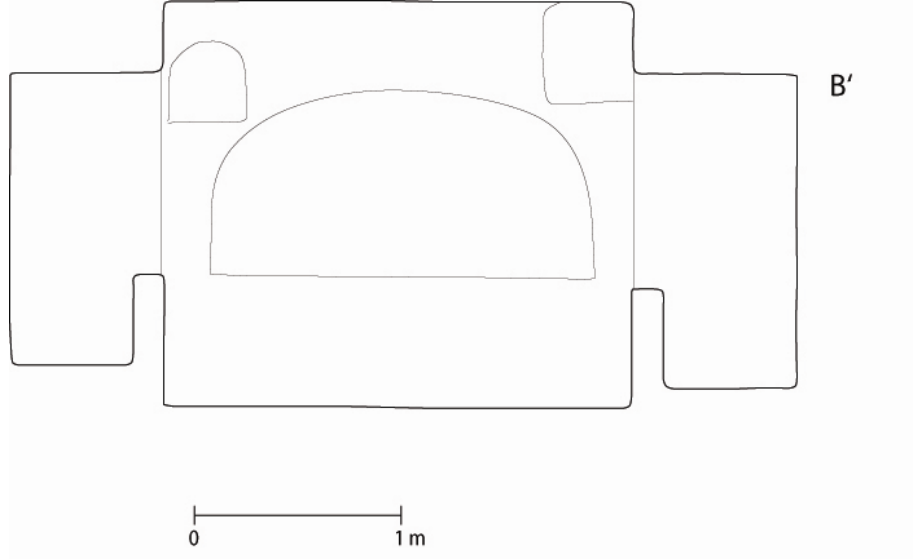
Levha 59b. Doğu Nekropol 91 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 60a. Doğu Nekropol 91 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti

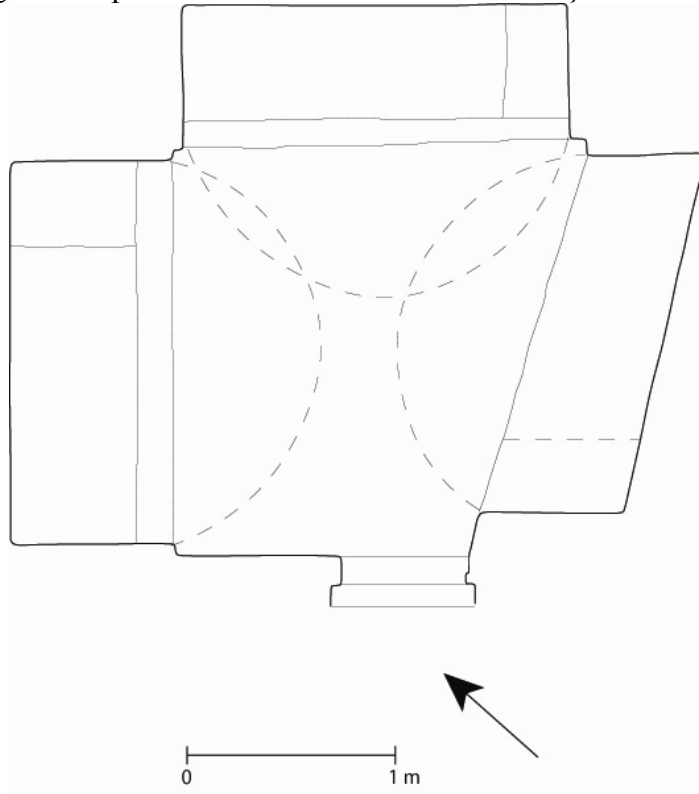
Levha 60b. Doğu Nekropol 91 No'lu Mezar Odasının B' Kesiti

Levha 61a. Doğu Nekropol 92 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 61b. Doğu Nekropol 92 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 62a. Doğu Nekropol 94 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

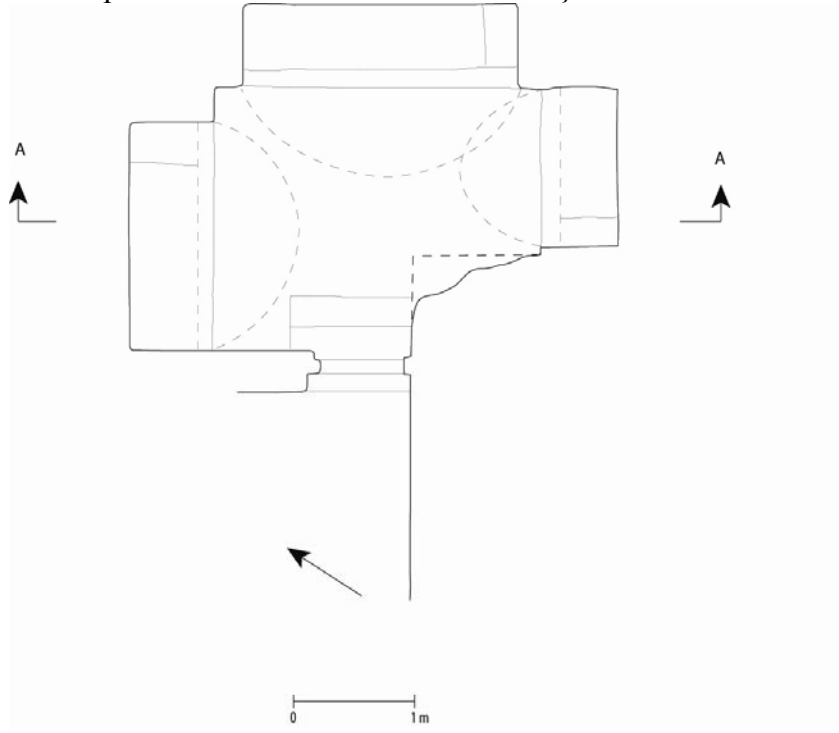
Levha 62b. Doğu Nekropol 95 No'lu Lahitin Cephe Görünümü

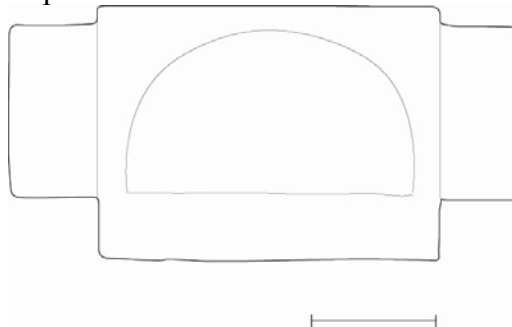
Levha 63a. Doğu Nekropol 96 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 63b. Doğu Nekropol 96 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

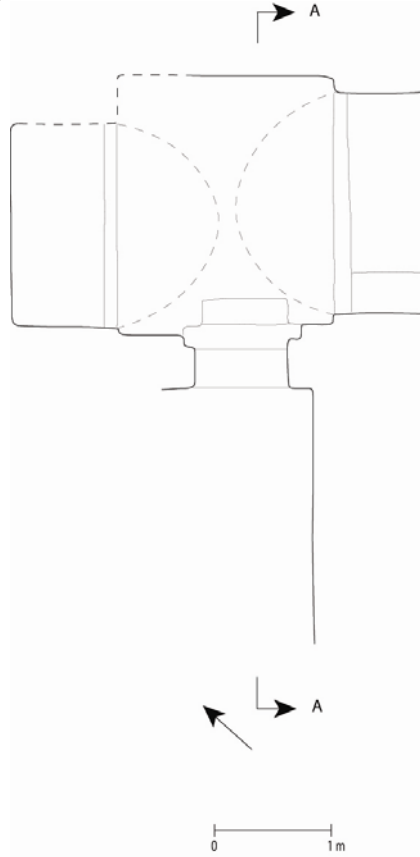
Levha 63c. Doğu Nekropol 96 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti

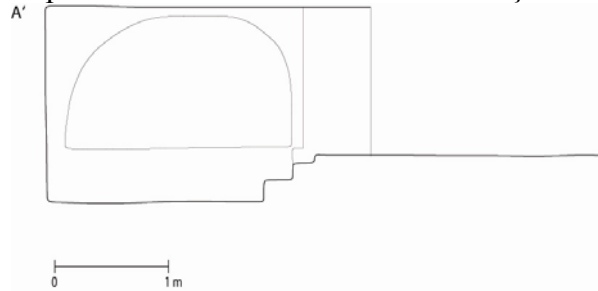
Levha 64a. Doğu Nekropol 97 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 64b. Doğu Nekropol 97 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

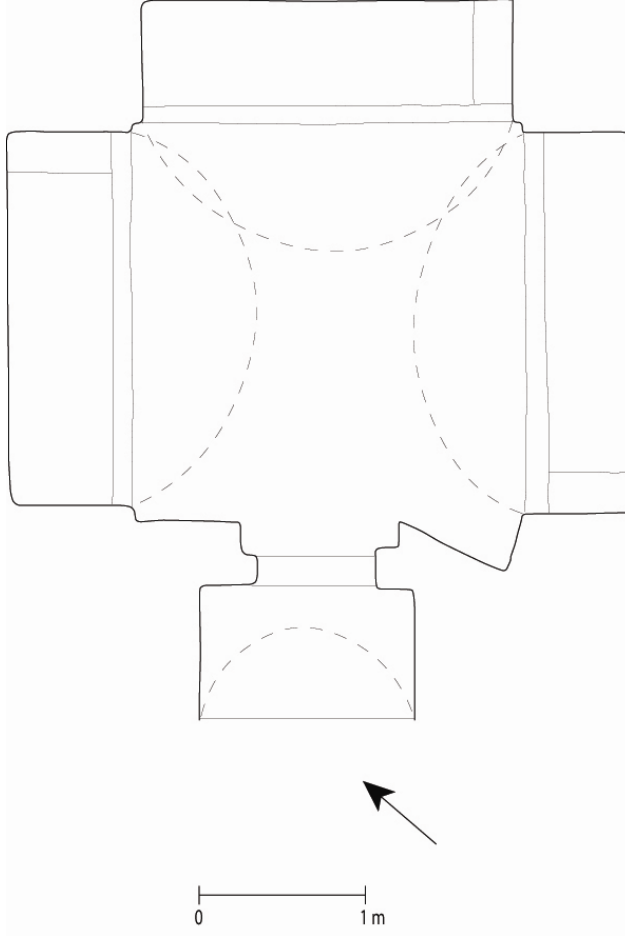
Levha 64c. Doğu Nekropol 97 No'lu Mezar Odasının Kesit Çizimi

Levha 65a. Doğu Nekropol 98 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

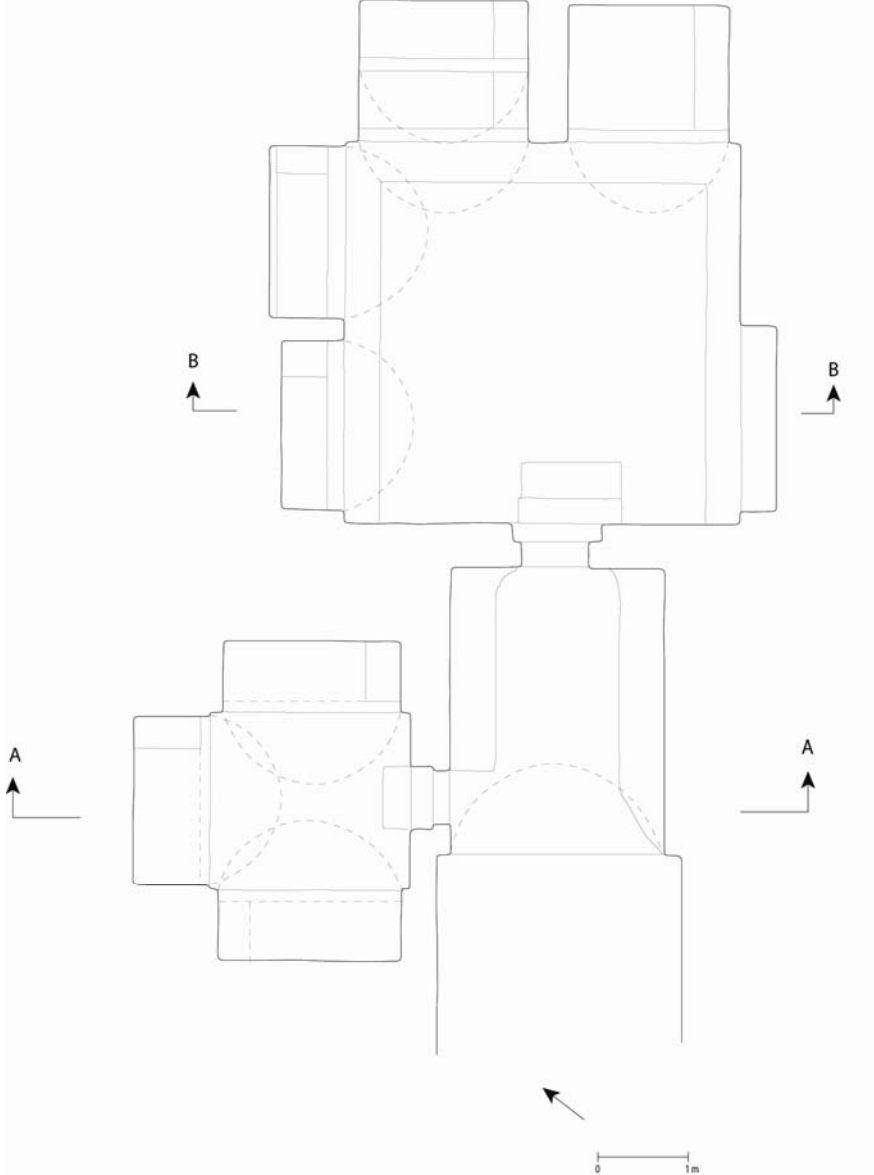
Levha 65b. Doğu Nekropol 98 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

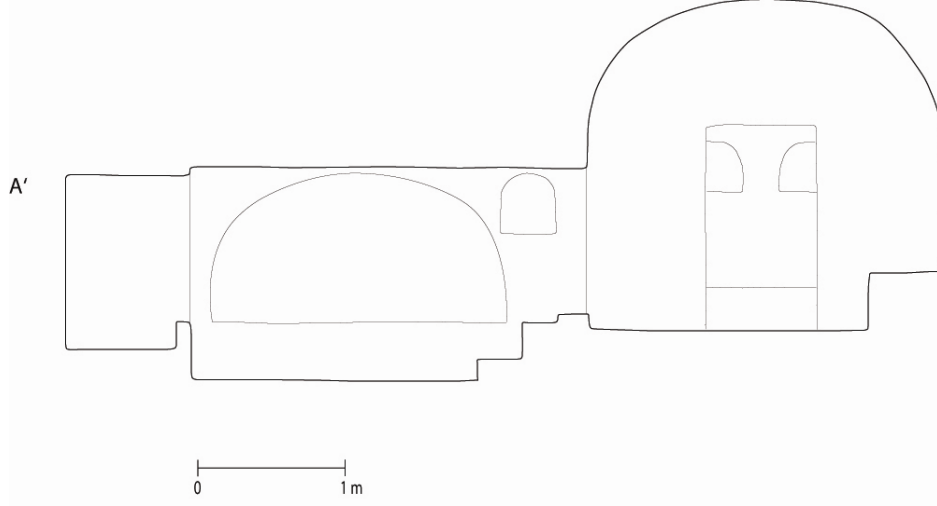
Levha 66a. Doğu Nekropol 99 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

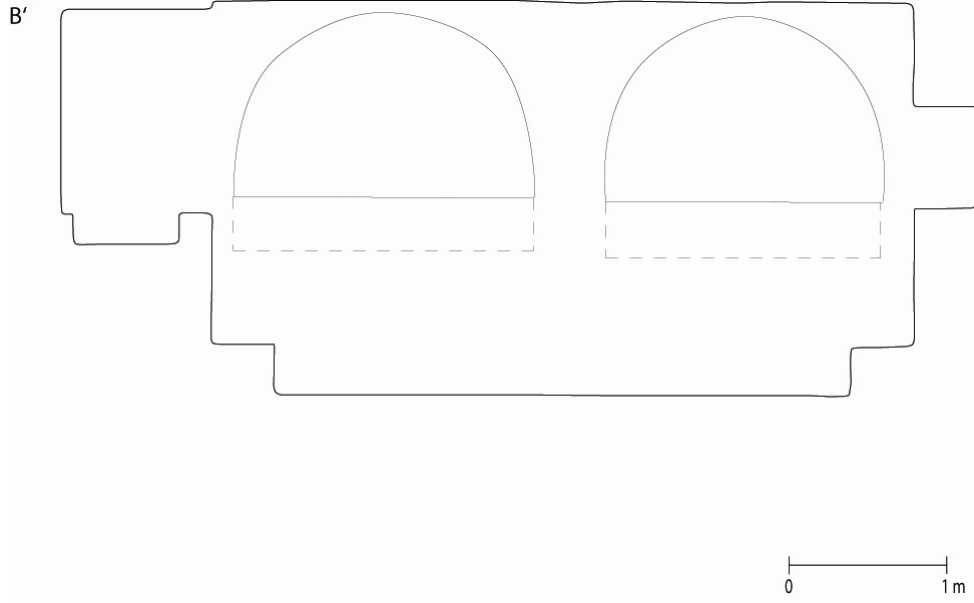
Levha 66b. Doğu Nekropol 99 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 67a. Doğu Nekropol 100 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti

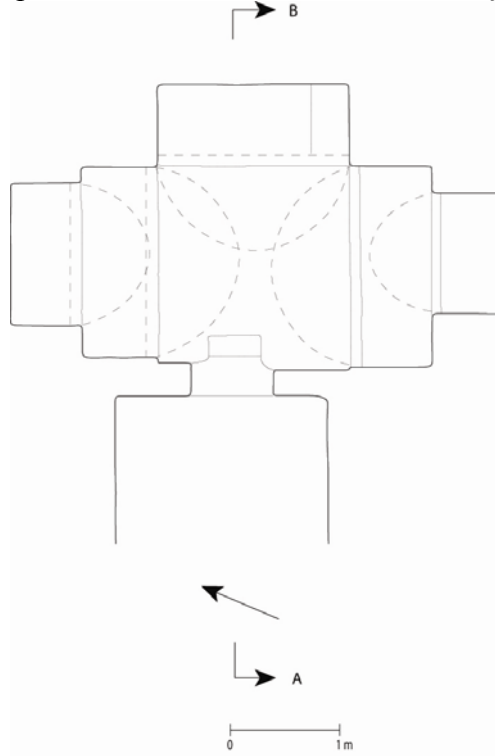
Levha 67b. Doğu Nekropol 100 No'lu Mezar Odasının B' Kesiti

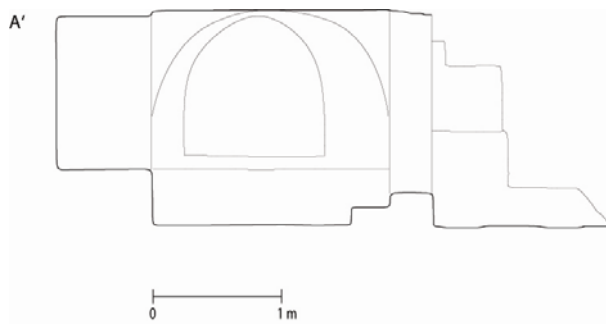
Levha 68a. Doğu Nekropol 100 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 68b. Doğu Nekropol 100 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 68c. Doğu Nekropol 100 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti

Levha 69a. Doğu Nekropol 101 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

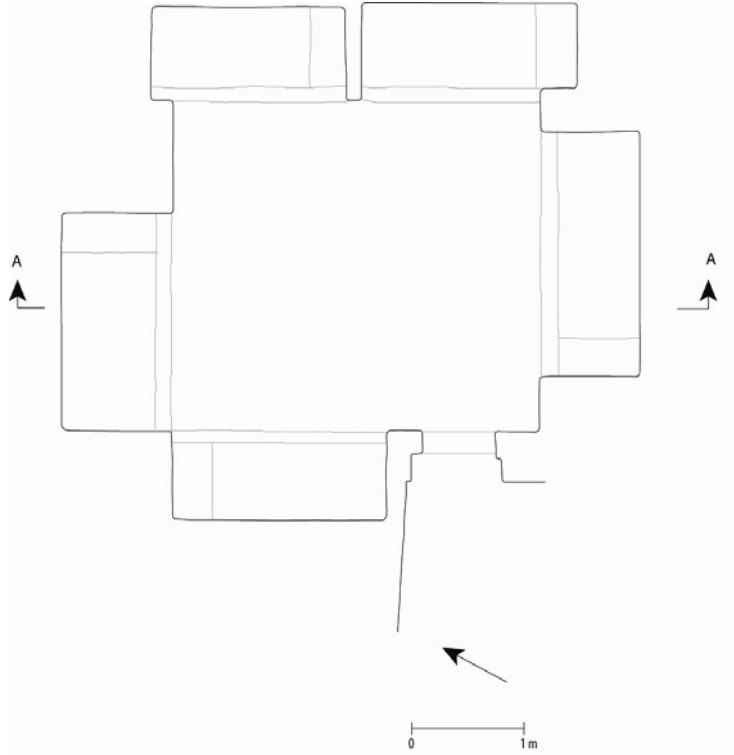
Levha 69b. Doğu Nekropol 102 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

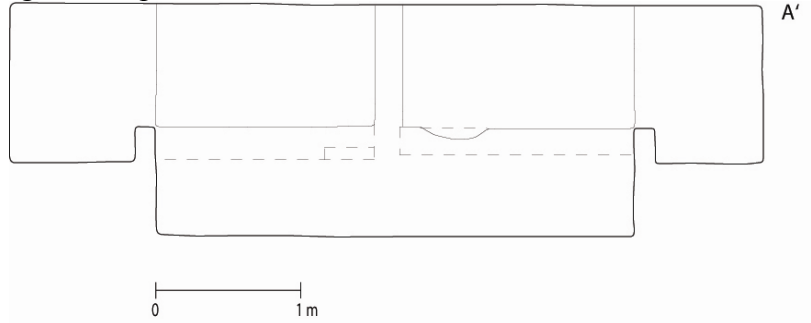
Levha 70a. Doğu Nekropol 103 No'lu Mezar Odasının Cephe Görünümü

Levha 70b. Doğu Nekropol 103 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 70c. Doğu Nekropol 103 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti

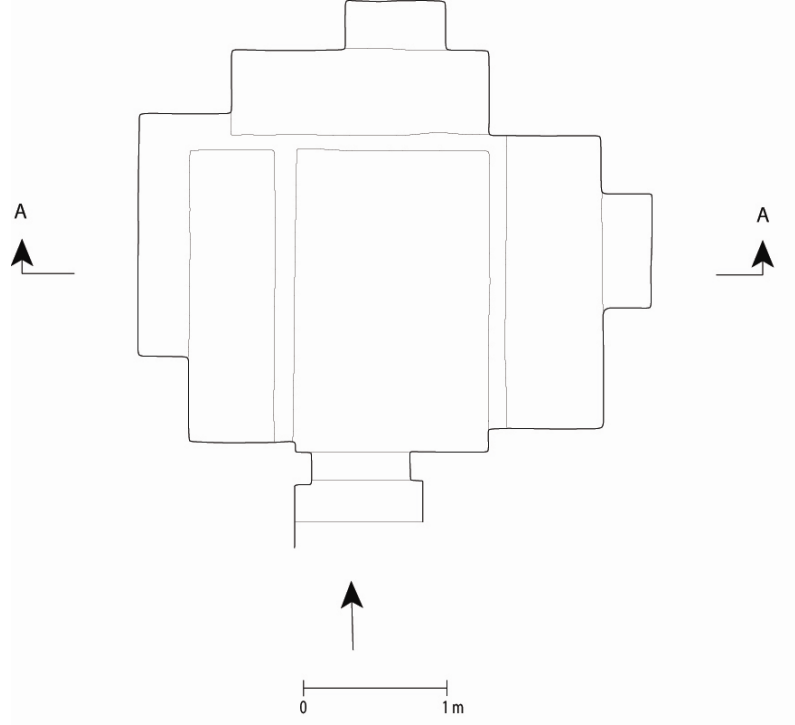
Levha 71a. DN 105'in Cephe Resmi

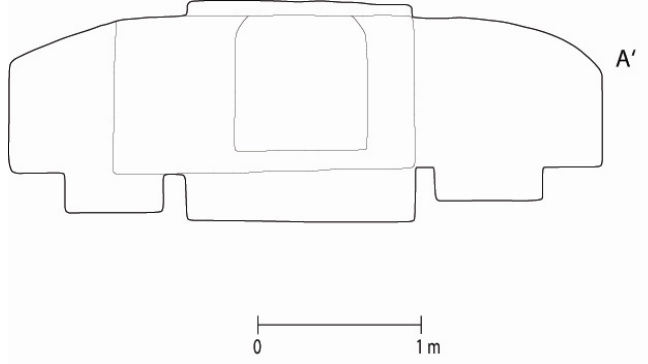
Levha 71b. DN 106'nın Cephe Resmi

Levha 71c. Doğu Nekropol 106 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 71d. Doğu Nekropol 106 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti

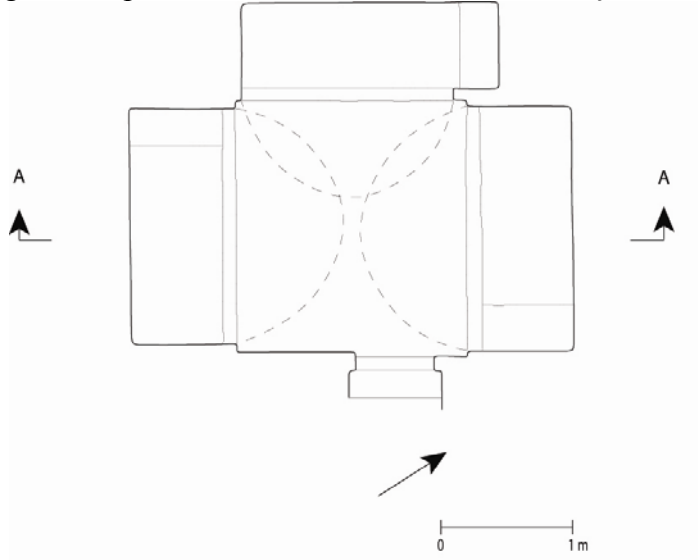
Levha 72a. DN 107'nin Cephe Resmi

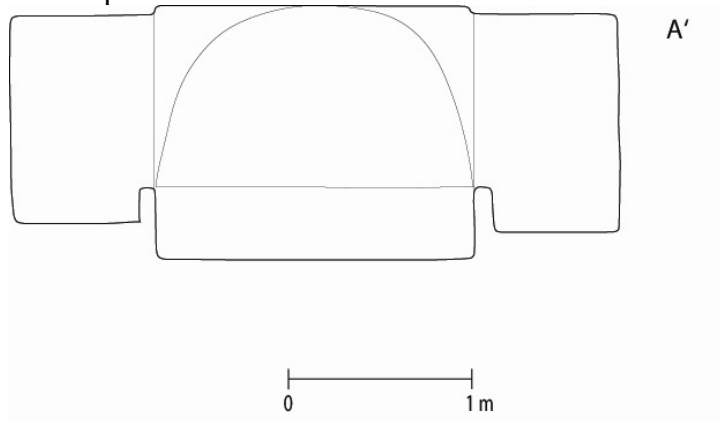
Levha 72b. DN 108'in Cephe Resmi

Levha 72c. Doğu Nekropol 108 No'lu Mezar Odasının Plan Çizimi

Levha 72d. Doğu Nekropol 108 No'lu Mezar Odasının A' Kesiti

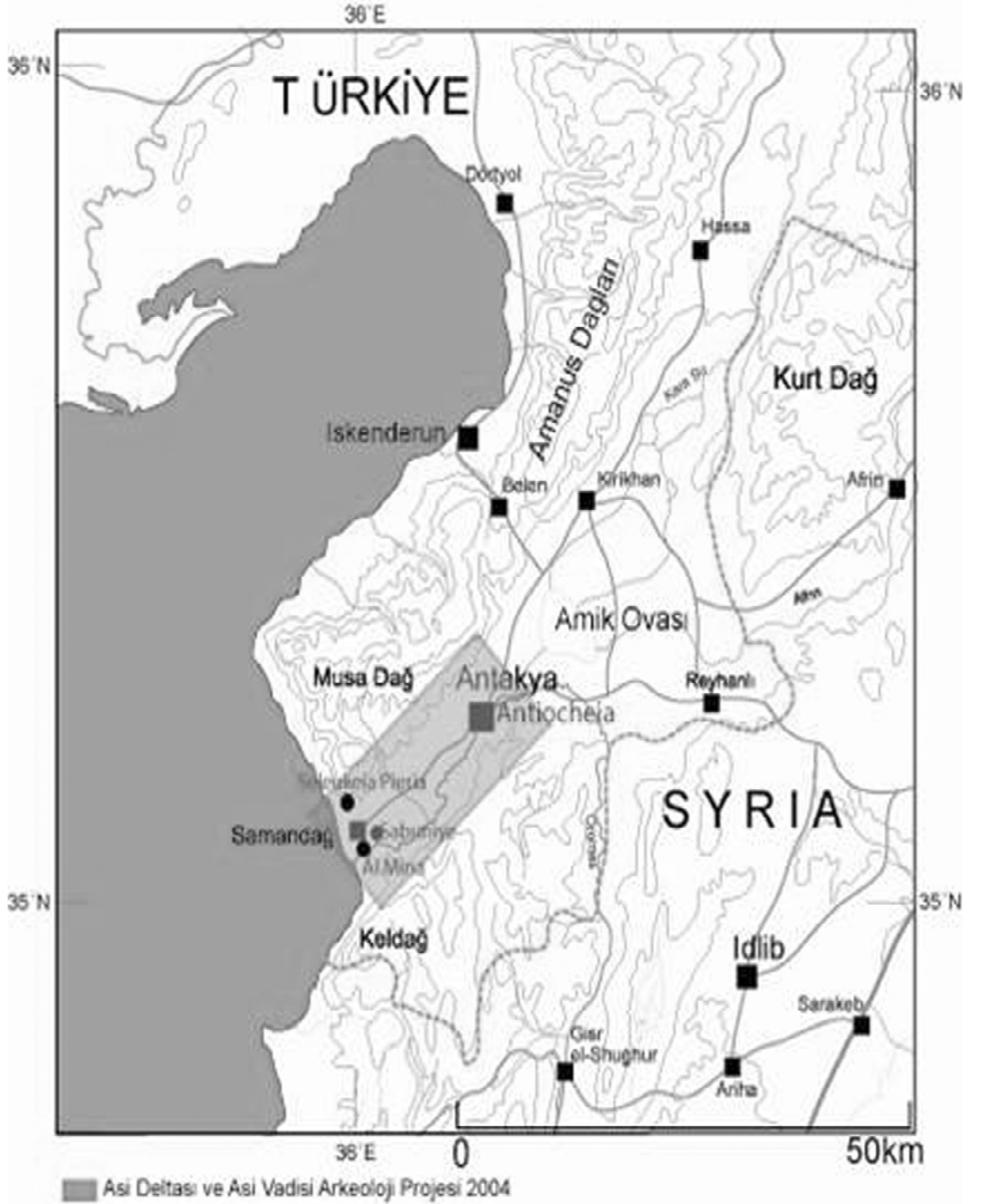

Levha 73. Doğu Nekropol 110 No'lu Mezar Odasının İ Görünümü

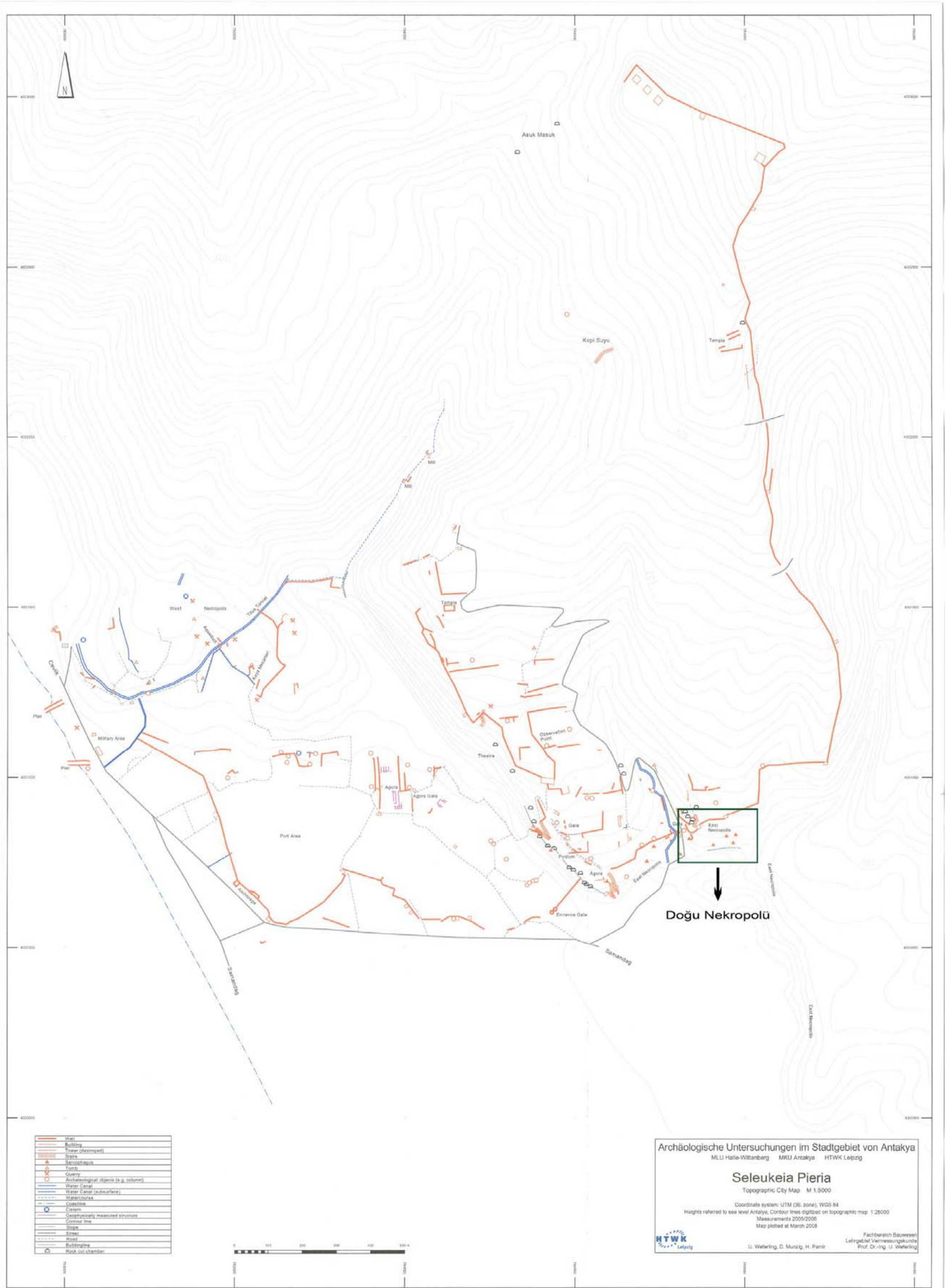

HARİTALAR

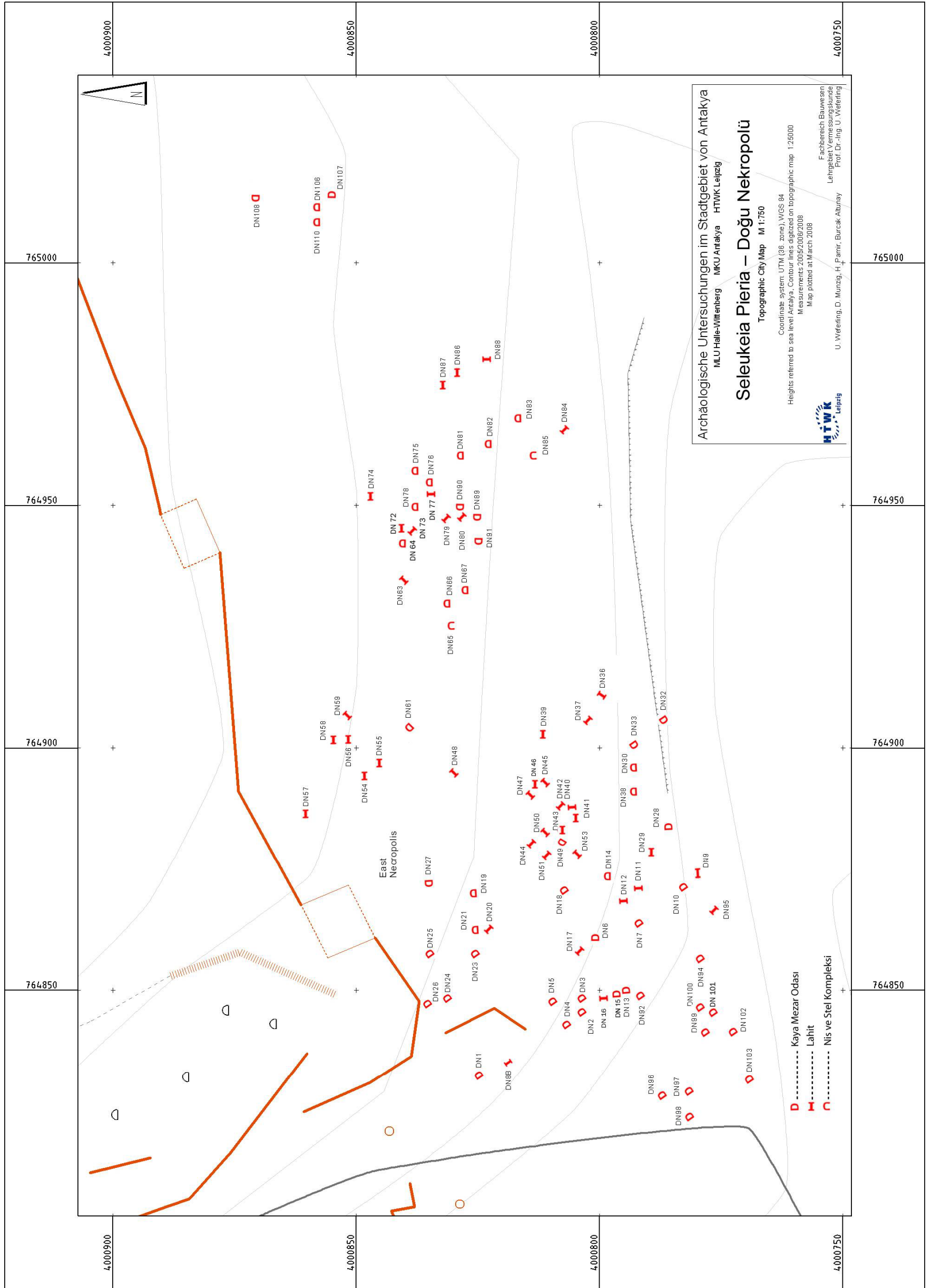
Harita 1. Seleukeia Pieria'nın Coğrafi Konumu

Harita 2. Seleukeia Pieria Topografik Haritası

Harita 3. Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü Haritası

KAYNAKÇA

KAYNAKÇA

AKARCA, A. D. (1998), **Şehir ve Savunması**, T.T.K., Ankara.

AKURGAL, E. (1955), **Phrygische Kunst**, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara.

ALFÖDI-ROSENBAUM, E. (1971), **The Necropolis of Anemurium**, T.T.K. Ankara.

ALFÖDI - ROSENBAUM, E. (1980), **The Necropolis of Adrassus (Balabolu) in Rough Cilicia (Isaura)**, Verlag Der Österreichischen Akademie Der Wissenschaften, Viyana.

ASTRÖM, P. (1977), **The Cuirass Tomb and Other Finds At Dendra, Part I: The Chamber Tombs**, Göterborg, Sweden.

BARTLETT, W.H. (1851), **Footsteps of Our Lord and His Apostles in Syria, Greece and Italy: A succession of visits to the scenes of new testament narrative**. London.

BOARDMAN, J. (1998), **Early Grek Vase Painting**, Thames and Hudson Ltd, London.

BOSTANCI, E. (1968), "Beldibi ve Mağaracıkta Yapılan 1967 Yaz Mevsimi Kazıları ve Yeni Buluntular" **Türk Arkeoloji Dergisi**, Sayı XVI-I, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, s. 51-60.

CHESNEY, C., RAWDON, F. (1969), **The Expedition for The Survey of The Rivers Euphrates And Tigris**, Volume the First, New York.

CİMOK, F. (1980), **Antioch On The Orontes**, U.T.M., İstanbul.

COOK, R. M. (1978), "Painted Sarcophagi From Pitane" **Archaeology in Western and Southern Asia Minör 1971-78**, The Society for the Promotion of Hellenic Studies, s.185-192

ÇEVİK, N. (2000), **Urartu Kaya Mezarları ve Ölü Gömme Gelenekleri**, T.T.K. Ankara.

DEMİR, A. (1996), **Çağlar İçinde Antakya**, Akbank Yayınları, İstanbul.

DJOBADZE, W. (1986), **Archeological Investigations in The Region West of Antioch On-The-Orontes**, Franz Steiner Verlag Wiesbaden GmbH, Stuttgart.

DOWNEY, G. (1961), **A History Antioch in Syria From Seleucus to The Arab Conquest**, Princeten, New Jersey, Princeton Press.

DOWNEY, G. (1962), **Antioch in The Age of Theodosius The Great**, University of Oklahoma.

DOWNEY, G. (1963), **Ancient Antioch**, Princeton, New Jersey Princeton Pres.

DUSSAUD, R., DESCHAMPS, P., SEYRIG, H. (1931), **La Syrie Antique Et Medievale Illustree**, Librairie Orientaliste Paul Geuthner, Paris.

ERGEÇ, R. (2008), "Gaziantep'te Geçmişten Bugüne ölü Gömme Gelenekleri", **Euergetes, Cilt I**, Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya.

EYÜBOĞLU, İ. Z. (1981), **Anadolu Uygarlığı**, Der Yayınları, İstanbul.

FREEMAN, C. (2003), **Mısır, Yunan ve Roma**, Dost Kitabevi, Ankara.

HADDAD G. (1949), **Aspects of Social Life in Antioch in the Hellenistic-Roman Period**, Chicago, Illinois.

HERDEKÜRGEN, H. (1996), **Stadtrömische und Italische Girlandensarkophage, fasc 1: Die Sarkophage Des Ersten und Zweiten Jahrhunderts**, Gebr.Mann Verlag, Berlin.

HIMMELMANN, N. (1970), “Sarkophage in Antakya” **Akademie Der Wissenschaften Und Der Literatur**, Mainz, Germany.

HITZL, I. (1991), **Die Griechischen Sarkophage Der Archaischen Und Klassischen Zeit**, Jonsered Paul Aströms Förlag.

HUSKINSON, J. (1996), **Roman Children’s Sarcophagi**, Clarendon Pres Oxford.

İDİL, V. (1993), **Likya Lahitleri**, T.T.K. Ankara.

İŞCAN, N. (2002), **Frigya**, İşcan Yayınları, Eskişehir.

KANSU, Ş.A. (1945) “Hatay’da (Antakya) Bulunan Üst Aşöleen (Micoque) ve Niğde-Nevşehir Çevrelerinde Toplanan Levalloisien Aletler Hakkında Bir Not”, **Bulleten**, Cilt IX, Sayı 34, T.T.K. Ankara, s.293 – 298.

KARAUĞUZ, G., KUNT, H.İ., DOĞANAY, O. (2005), **Lykaonia Bölgesi Kaya Mezarları (Küçük Muhsine)**, Çizgi Kitabevi, Konya.

KINAY, C. (1993), **Sanat Tarihi**, Kültür Bakanlığı Basımevi, Ankara.

KOCH, G.- SICHTERMANN, H. (1982), **Römische Sarkophage**, C.H. Beck’sche Verlagsbuchhandlung, München.

- KOCH, G. (2001), **Roma İmparatorluk Dönemi Lahitleri**, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.
- KORKUT, T. (2006), **Girlanden-Ostotheken Aus Kalkstein In Pamphylien Und Kilikien**, Verlag Philipp Von Zabern, Mainz Am Rhein, Germany.
- LEWİN, R. (2000), **Modern İnsanın Kökeni**, Tübitak, Ankara.
- MANSEL, A.M. (1995), **Ege ve Yunan Tarihi**, T.T.K., Ankara.
- PAMİR, H. (2001), “Seleuceia Pieria” **Yayımlanmamış Doktora Tezi**, Ankara.
- PAMİR, H., S. NISHIYAMA, (2002), “The Orontes Delta Survey: Archaeological Investigation of Ancient Trade Stations/Settlement” **Ancient West and East**, Volum 1 Number 2, Brill, 294-315.
- PAMİR, H. (2005), “The Orontes Delta Survey”, **The Amuq Valley Regional Projects, Volume 1: Surveys In The Plain of Antioch and Orontes Delta**, Turkey, 1995 – 2002, s.67
- PAMİR, H. (2006), “Doğu Akdeniz’de bir liman kenti: Seleukeia Pieria”, **Hatay’da On Sıcak Gün**, Tübitak, Ankara, s.105-111.
- REINSBERG, C. (2006), **Vita Romana-Sarkophage**, Gebr.Mann Verlag, Berlin.
- SALTUK, S. (1993), **Arkeoloji Sözlüğü**, İnkılâp Kitapevi, İstanbul.
- SEVİN, V. (2000), “Frigler ” **Anadolu Uygarlıkları Görsel Anadolu Tarihi Ansiklopedisi**, cilt; 2. Görsel Yayınlar, İstanbul.
- SEYRIG, H. (1938), **Le Cimetiere Des Marins A Seleucie De Pierie**, Melanges Syriens Offert A Rene Dussaud.

- SİVAS, T.T. (1999), **Eskişehir – Afyonkarahisar – Kütahya İl Sınırları İçindeki Phryg Kaya Anıtları**, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- STILLWELL, R. (1941), “Outline of Our Campaigns”, **Antioch on-the-orontes III, The Excavation 1937-1939**, Princeton: Princeton University Press, USA, s. 1-34.
- ŞENYÜREK, M. – BOSTANCI, E. (1958), “Hatay Vilayetinde Prehistorya Araştırmaları”, **Bellekten**, Cilt XXII, Sayı 86, T.T.K. Ankara, s.147-156.
- ŞENYÜREK, M. (1961), “Altındere’nin Üst Aşöleen Endüstrisi”, **Bellekten**, Cilt XXV, Sayı 98, T.T.K, Ankara, s. 149-161.
- UÇANKUŞ, H.T. (2002), **Ana Tanrıça Kybele’nin Ülkesi Phrygia**, T.T.K. Ankara.
- UMAR, B. (2006), **Mysia**, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- WOOLEY, L. (1937), “Excavations Near Antioch in 1936”, **The Antiquaries Journal**, Vol. XVII.I, London. s 1-15.
- WOOLEY, L. (1938), “The Excavations at Al-Mina, Suedia II”, **JHS** 58, s.133-170.
- WYCHERLEY, R. E. (1986), **Antik Çağda Kentler Nasıl Kuruldu**, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.
- YALÇINKAYA, I., KÖSEM M.B., ATICI, L., ÖZÇELİK, K., EREK, C.M., KARTAL, M. (1999), “1998 Yılı Yüzey Araştırmaları ve Hatay Paleolitiği”, **17. Araştırma Sonuçları Toplantısı**, Cilt 2, Ankara, s.164-166.